

T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ

**ISPARTA MERKEZ ÇOCUK YUVASI VE YETİŞTİRME YURDU
PERSONELİNE YAPILAN EĞİTİM ÇALIŞMASININ
ETKİNLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Dr. Erman ZENGİN

**HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI
UZMANLIK TEZİ**

**DANIŞMAN
Doç. Dr. A. Nesimi KİŞİOĞLU**

ISPARTA - 2011

ÖNSÖZ

Tez çalışmamda, konunun belirlenmesinden tamamlanmasına kadar beni destekleyen, yol gösteren, yönlendiren, yardımlarını hiç esirgemeyen ve ihtisasım boyunca bilgilerimi hiç esirgemeyen, başta danışmanım Doç. Dr. A. Nesimi KİŞİOĞLU'na, Anabilim Dalı Başkanı Doç. Dr. Mustafa ÖZTÜRK'e ve değerli öğretim üyeleri Doç. Dr. Ersin USKUN, Yrd. Doç. Dr. Yonca SÖNMEZ'e teşekkürlerimi bir borç biliyorum.

En sıkıntılı zamanlarımda hep yanımda olup ilgi ve desteklerini hiç esirgemeyen annem Dudu ZENGİN ve babam Kamil ZENGİN'e sonsuz teşekkür ederim.

Ayrıca ihtisasım boyunca her konuda beni destekleyen ve bilgisini esirgemeyen Uzm. Dr. Tufan NAYİR'e, Uzm. Dr. Ertan UZUN'a ve Uzm. Dr. Hakan TÜRKOĞLU'na teşekkür ederim.

Son olarak araştırmamın yürütülmesi ve uygulanmasında katkılarından dolayı Isparta Çocuk Yuvası ve Yetiştirme Yurdu Müdürleri ve personeline teşekkür ederim.

Erman ZENGİN
ISPARTA - 2011

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	ii
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR DİZİNİ	v
TABLolar DİZİNİ	vi
GRAFİKLER DİZİNİ	viii
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	4
2.1. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu ile İlgili Bilgiler	4
2.1.1. Tarihsel Gelişimi	4
2.1.2. Tanım, Görev ve Sorumluluklar	5
2.1.2.1. Sosyal Hizmetler	5
2.1.2.2. SHÇEK Genel Müdürlüğü'nün Görevleri	5
2.1.3. SHÇEK Örgüt Yapısı	7
2.1.3.1. Taşra Teşkilatı	7
2.1.3.1.1. Çocuk Yuvası	9
2.1.3.1.2. Yetiştirme Yurdu	10
2.1.4. Korunmaya Muhtaçlık Olgusu	11
2.1.5. Kurum Bakımı	11
2.1.5.1. Kurum Bakımı Altında Bulunan Çocuk ve Adölesanların Özellikleri ve Problemleri	12
2.1.6. Personel ile İlgili Bilgiler	14
2.1.6.1. Personel Yapısı ve Sayıları	14
2.1.6.2. Personel Görev ve Yetkileri	16
2.1.6.2.1. KDK'nın Görevleri	17
2.1.6.2.2. Sosyal Servisin Görevleri	17
2.1.6.2.3. Müdürün Görev ve Yetkileri	18
2.1.6.2.4. Müdür Yardımcısının Görev ve Yetkileri	19
2.1.6.2.5. Sosyal Hizmet Uzmanının Görev ve Yetkileri	19
2.1.6.2.6. Psikoloğun Görev ve Yetkileri	20
2.1.6.2.7. Çocuk Gelişimcinin Görev ve Yetkileri	20
2.1.6.2.8. Öğretmenin Görev ve Yetkileri	21
2.1.6.2.9. Çocuk Eğiticisinin Görev ve Yetkileri	21

2.1.6.2.10. Doktorun Görev ve Yetkileri	22
2.1.6.2.11. Hemşirenin Görev ve Yetkileri	22
2.1.6.2.12. Bakıcı Anne/ Bakım Elemanı Görev ve Yetkileri.....	23
2.1.6.3. Personelin Görev Saatleri.....	23
2.1.6.4. Sosyal Hizmetler Personelinde Olması Gereken Özellikler	23
2.2. Personel Eğitimi İle İlgili Bilgiler.....	24
2.2.1. Hizmet Etkinliğinin Sağlanmasında Eğitimin Önemi ve Yararları	25
2.2.2. Yetişkin Eğitiminde Kullanılan Yöntemler	26
2.2.3. Eğitim Etkinliğinin Değerlendirilmesi.....	27
2.2.4. Eğitimci ve Katılımcıların Sorumlulukları.....	28
3. MATERYAL ve METOD	29
3.1. Araştırmanın Tipi ve Zamanı	29
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	29
3.3. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri.....	29
3.3.1. Isparta Çocuk Yuvası ve Yetiştirme Yurdu	29
3.4. Veri Toplama Yöntemi	30
3.5. Eğitim Sunumları	31
3.6. Değerlendirme.....	32
3.7. Ön Uygulama	33
3.8. Etik	33
3.9. Araştırmanın Üstünlükleri ve Kısıtlılıkları	34
3.10. Verilerin Sunumu ve İstatistiksel Analizi	34
4. BULGULAR	36
5. TARTIŞMA ve SONUÇ	60
ÖZET.....	69
SUMMARY	70
KAYNAKLAR	71
EKLER.....	76

KISALTMALAR DİZİNİ

AD	: Anabilim Dalı
BAPDK	: Bilimsel Araştırma Projeleri Danışma Kurulu
KDK	: Koordinasyon ve Değerlendirme Kurulu
OCDE	: Organisation for Economic Co-operation and Development
SDÜ	: Süleyman Demirel Üniversitesi
SHÇEK	: Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu
SPSS	: Statistical Package for Social Science
SS	: Standart Sapma

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. Türkiye’deki 2009 yılına ait bazı sosyal hizmet kuruluşlarının sayı dağılımı	8
Tablo 2. Kuruluşlara göre hizmet verilen kişi sayılarının 2009 yılına ait dağılımı.....	9
Tablo 3. Kurumda çalışanların meslek gruplarına göre son üç yıldaki sayı dağılımı	15
Tablo 4. Çalışanların öğrenim durumlarının cinsiyete göre sayı dağılımları.....	16
Tablo 5. Sunum tiplerine göre hatırlama yeteneği	27
Tablo 6. Konu başlıklarına göre toplam bilgi soru sayısı ve çarpım katsayıları	33
Tablo 7. Personelin meslek gruplarına göre dağılımı.....	36
Tablo 8. Personele ait bazı değişkenlerin cinsiyete göre karşılaştırılması	37
Tablo 9. Personelin eğitim öncesi, seminer konularına ve dağıtılan föylere göre aldıkları bilgi puanlarının karşılaştırılması	38
Tablo 10. Personelin eğitim sonrası aldıkları bilgi puanlarının, seminer ve föy konularına göre dağılımının karşılaştırılması.....	40
Tablo 11. Personelin tüm eğitim konularından eğitim öncesi ve sonrasında aldıkları bilgi puanlarının karşılaştırılması	42
Tablo 12. Çalışma grubunun, konu başlıklarına göre eğitim öncesi ve sonrası aldıkları bilgi puanlarının karşılaştırılması	43
Tablo 13. Personelin “Bulaşıcı hastalıklar ve korunma/pandemik grip” konu başlığı için, bazı değişkenlere göre eğitim öncesi ve sonrası aldıkları bilgi puanlarının karşılaştırılması	45
Tablo 14. Personelin “Çocuk aciller, ev kazaları ve korunma yolları/oyun, oyuncak ve eğitim materyalleri” konu başlığı için, bazı değişkenlere göre eğitim öncesi ve sonrası aldıkları bilgi puanlarının karşılaştırılması	46
Tablo 15. Çalışanların “Çocuklarda ruhsal uyum ve davranış problemleri, çözüm yolları” konu başlığı için, bazı değişkenlere göre eğitim öncesi ve sonrası aldıkları bilgi puanlarının karşılaştırılması.....	47
Tablo 16. Personelin “Ergenlik dönemi psiko-sosyal gelişim ve sağlık sorunları/ adölesanlarda madde bağımlılığı” konu başlığı için, bazı değişkenlere göre eğitim öncesi ve sonrası aldıkları bilgi puanlarının karşılaştırılması	48
Tablo 17. Personelin “Çocuk ve güvenli çevre/çocuklarda tuvalet eğitimi” konu başlığı için, bazı değişkenlere göre eğitim öncesi ve sonrası aldıkları bilgi puanlarının karşılaştırılması	49
Tablo 18. Personelin föy olarak dağıtılan konular için, bazı değişkenlere göre eğitim öncesi ve sonrası aldıkları bilgi puanlarının karşılaştırılması	50
Tablo 19. Personelin eğitim öncesi konu başlıklarından aldığı bilgi puan düzeyleri ile yaş, çalışma süresi ve maddi durumları arasında ki ilişkinin karşılaştırılması	51

Tablo 20. Personelin eğitim sonrası konu başlıklarından aldığı bilgi puan düzeyleri ile yaş, çalışma süresi ve maddi durumları arasında ki ilişkinin karşılaştırılması	52
Tablo 21. Meslek gruplarının konu başlıklarına göre, eğitim öncesi ve sonrasında aldıkları bilgi puanlarının karşılaştırılması	53
Tablo 22. “Bulaşıcı hastalıklar ve korunma/pandemik grip” konu başlığı için, bazı değişkenlere göre eğitim öncesi ve sonrası alınan bilgi puanlarının karşılaştırılması	55
Tablo 23. “Çocuk aciller, ev kazaları ve korunma yolları/oyun, oyuncak ve eğitim materyalleri” konu başlığı için, bazı değişkenlere göre eğitim öncesi ve sonrası alınan bilgi puanlarının karşılaştırılması	56
Tablo 24. “Çocuklarda ruhsal uyum ve davranış problemleri, çözüm yolları” konu başlığı için, bazı değişkenlere göre eğitim öncesi ve sonrası alınan bilgi puanlarının karşılaştırılması	57
Tablo 25. “Ergenlik dönemi psiko-sosyal gelişim ve sağlık sorunları/ adölesanlarda madde bağımlılığı” konu başlığı için, bazı değişkenlere göre eğitim öncesi ve sonrası alınan bilgi puanlarının karşılaştırılması.....	57
Tablo 26. “Çocuk ve güvenli çevre/çocuklarda tuvalet eğitimi” konu başlığı için, bazı değişkenlere göre eğitim öncesi ve sonrası alınan bilgi puanlarının karşılaştırılması	58
Tablo 27. Föy olarak dağıtılan eğitim konuları için, bazı değişkenlere göre eğitim öncesi ve sonrası alınan bilgi puanlarının karşılaştırılması.....	59

GRAFİKLER DİZİNİ

Grafik 1. Personelin eğitim öncesi, seminer konularına ve dağıtılan föylere göre aldıkları bilgi puanlarının dağılımı	39
Grafik 2. Personelin eğitim sonrası, seminer konularına ve dağıtılan föylere göre aldıkları bilgi puanlarının dağılımı	41
Grafik 3. Personelin konu başlıklarına göre eğitim öncesi ve sonrası aldıkları bilgi puanlarının karşılaştırılması.....	44

1. GİRİŞ

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, 81 İilde İl Müdürlükleri ve bağılı kuruluşları ile ülkemizde korunmaya muhtaç çocuk, genç, yaşlı, özürli kişi ve ailelere gündüzlü ve yatılı hizmet götüren en büyük ailedir.

Türkiye’de önemli sayıda korunmaya muhtaç çocuğa Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu yuva ve yurtlarında bakılmaktadır. Özellikle küçük yaşlarda kurum bakımı altına alınmış korunmaya muhtaç çocukların bireysel ilgi ve sevgi gereksinimlerinin karşılanması, her alandaki gelişmelerinin desteklenmesi ve genel olarak nitelikli bir yaşam sürdürebilme imkanı açısından dezavantajlı oldukları bilinmektedir (1).

Yuvalarda öncelikli olarak çocukların maddi gereksinimlerinin karşılanmaya çalışıldığı fakat toplumsal ve psikolojik gelişimleri için uygun ortamların hazırlanmasında yetersiz kaldığı söylenebilir (2).

Ayrıca kurumlarda sağlık bakımı, hijyen ve beslenmeye odaklanıldığı fakat sosyal ilişkilerin öneminin daha sınırlı kaldığı araştırmalarla ortaya konmuştur (3).

Çocuğun kendine güveni ve diğer insanlara bağlanma, güvenebilme, onlarla ilişki kurabilme, uyumlu olabilme kapasitesi de erken dönemde bir yetişkinle kurulan bağ üzerinden şekillenerek gelişir. Başka bir deyişle, çocuklar için, duyarlı, hassas, sıcak ve duygusal dayanak olabilecek bir veya birden fazla yetişkinle sabit, süreklilik gösteren bir ilişkinin kurulması hem sosyal hem de duygusal gelişim için çok önemlidir. Çocuklar için bir yetişkinle kurulan güvenli bağın yanı sıra bu bağ üzerinden gelişecek olan beslenme, fiziki bakım, bilişsel ve duygusal uyarılma da çok önemlidir. Araştırmacılar ailelerinin yanında yaşayan çocukların bu alanlardaki gelişmelerinin kurum çocuklarına oranla daha ileri olduğunu belirtmişlerdir (4).

Bu yüzden kurumda kalan çocukların her türlü beslenme, bakım, eğitim, gelişim, sosyal ilişkiler ve diğer ihtiyaçlarının karşılanmasında anahtar rol oynayan kurum personelinin mesleksi özellik ve ihtiyaçları ön plana çıkmaktadır.

Sosyal Riski Azaltma Projesi kapsamında Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, çocuk koruma sisteminin değerlendirilmesi amacıyla hazırladığı raporda (2005); Türkiye’deki kurumların idari kadrolarındaki sık

değişimin ve gelen her yeni kadrodaki farklı bilgi ve deneyim düzeyinin, kurumsal işleyiş, hizmet anlayışındaki süreklilik ve eşgüdüm açısından önemli bir engel olduğunu belirtmiştir. Raporda, meslek ve bakım elemanlarının özellikle personel yetersizliğinden ve bunun sebep olduğu fazla iş yükünden yakındıkları belirtilmiş, iş yükünün çalışanlar üzerinde yarattığı tükenmişlik olgusuna değinilmiştir. Ayrıca raporda belirtildiği üzere değerlendirme kapsamında görüşleri alınan meslek elemanlarının tümü, bakıcı annelerin sayıca yetersiz oldukları gibi, eğitim düzeyi ve deneyim açısından da yetersiz kaldıkları konusunda fikir birliğine varmışlardır (5).

Bunun yanında, çalışmalar göstermektedir ki kurumların kalitesini iyileştirmeye yönelik müdahaleler kurumların çocuklar üzerinde yaratabileceği olumsuz etkileri gözle görülür bir şekilde azaltmakta ve hatta ortadan kaldırmaktadır. Araştırmalar, kurumların kalitesini iyileştirmeye yönelik müdahaleler ve çocuğun bireyselliğinin kuvvetlendirilmesinin yanı sıra çocuğun bir kurum çalışanıyla yakın bağlar kurmasını destekleyerek, kurumda yetişmenin yaratabileceği bir takım olumsuz etkilerin azaltılabileceğini göstermiştir (6).

Bu nedenle çocuk yuvası ve yetiştirme yurdunda çalışan personelin bilgi, beceri, deneyim, davranış ve tavırlarının çocuğun fizyolojik, psikolojik ve sosyal yönden gelişimlerine her yönden etki edeceği mutlaklıdır.

Bu bilgilerin ışığında bu araştırma şu amaçları gerçekleştirmek üzere planlanarak uygulanmıştır;

1. Isparta Merkez Çocuk Yuvası ve Yetiştirme Yurdu personeline mesleki ihtiyaçlarına göre belirlenmiş konularda föy dağıtımı ve seminer sunumu şeklinde eğitimler düzenleyerek, eğitim öncesi ve sonrası bilgi puanlarına göre değişimi belirleyip, eğitim çalışmasının etkinliğini tespit etmek,

2. Personelin seminer sunumları ve föy konularından eğitim öncesi ve sonrası aldıkları bilgi puanlarını karşılaştırarak hangi eğitim tekniğinin daha çok faydalı olduğunu belirlemek,

3. Çalışanların eğitim konularından aldıkları bilgi puanları ile yaş, cinsiyet, eğitim durumu, maddi durum, medeni durum, çalışma süresi, mesleği, çocuk sayısı, daha önce eğitim seminerine katılma durumu, eğitimin faydalı olacağını düşünme,

eğitime istekli katılma, çalışma koşullarının uygunluğu gibi faktörler arasındaki ilişkiyi araştırmak,

4. Düzenlenen eğitimlerden alınan bilgi puanlarına göre, personelin eksik olduğu eğitim konularını tespit ederek eksikliklerin giderilmesi konusunda kendilerini bilgilendirmek,

5. Yapılan eğitim çalışmalarıyla personelin kişisel gelişimine, motivasyonuna ve gerekli niteliklere sahip personel profiline ulaşmasında katkı sağlamak. Dolaylı olarak sağlıklı ocuk bakımı, iletişimi ve gelişimine destek olmak.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu ile İlgili Bilgiler

Her toplum çocukların iyi ve sağlıklı yetişebilmesi için uygun aile, çevre ve sosyal koşullarının olmasını öngörür. Ancak, her toplumda uygun olmayan koşullarda yetişen az veya çok sayıda çocuk vardır.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK), kanunla verilen görevleri yapmak üzere Sosyal Hizmetler Danışma Kurulu ve Başbakanlık'a bağlı kamu tüzel kişiliğine sahip katma bütçeli bir genel müdürlüktür (7).

SHÇEK; beden, ruh ve ahlak gelişimleri veya şahsi güvenlikleri tehlikede olup, anne veya babasız, anne babasız, anne veya babası veya her ikisi de belli olmayan, anne veya babası veya her ikisi tarafından terk edilen, anne veya babası tarafından ihmal edilip fuhuş, dilencilik, alkollü içecekleri veya uyuşturucu madde kullanma gibi her türlü sosyal tehlikelere karşı savunmasız bırakılan ve başıboşluğa sürüklenen çocuklara, 2828 sayılı sosyal hizmetler kanunu ile korunmaya muhtaç çocuklara hizmet veren kurumdur.

2.1.1. Tarihsel Gelişimi

SHÇEK'in tarihsel gelişiminin Osmanlı dönemine kadar uzandığı bilinmektedir. Osmanlı döneminde vakıflar ve hayırsever kişiler kurumun görevini yerine getirmekte iken, 1917 yılında Himaye-i Etfal Cemiyeti tarafından yürütülmeye başlamıştır. 1925-1929'lu yıllar arasında cemiyet görevini Çocuk Esirgeme Kurumu Derneği adını alarak devam ettirmeye başlamıştır. 1935 yılında bu cemiyetin adı Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu olarak değiştirilmiştir. 1983 yılında ise kabul edilen 2828 sayılı yasa ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiş ve genel müdürlüğü kurulmuştur (8).

2.1.2. Tanım, Görev ve Sorumluluklar

2.1.2.1. Sosyal Hizmetler

Yaşlı, yoksul, sakat ve zihinsel özürllüer ile kimsesiz, korunmaya muhtaç çocukların, sosyal yoksunluklarının giderilmesi, sorunlarının önlenmesi, çözümlenmesi, gereksinimlerinin karşılanması, yaşam düzeylerinin iyileştirilmesi ve yükseltilmesi amacıyla toplumun, özellikle gönüllü kuruluşların ve devletin ilgi, yardımının sağlanması için yapılan düzenli ve sürekli çalışmaların tümüdür (9).

Bir başka deyişle sosyal hizmetler; günlük hayatta kullanılan veya çeşitli kamu ve özel sektör kuruluşlarının diğer birimler içine yerleştiremediği hizmet alanları için kullandığı terimden farklı olarak özel ve mesleki bir anlam içermektedir. 2828 sayılı SHÇEK Kanunu'nun da benimsediği "Sosyal Hizmetler"; kişi ve ailelerin kendi bünye ve şartlarından doğan, kontrolleri dışında oluşan maddi, manevi ve sosyal yoksunluklarının giderilmesine, ihtiyaçlarının karşılanmasına, sosyal problemlerinin önlenmesi ve çözümlenmesine yardımcı olunmasını, hayat standartlarının iyileştirilmesi, yükseltilmesini amaçlayan sistemli ve programlı hizmetler bütünüdür ifade etmektedir (10).

2.1.2.2. SHÇEK Genel Müdürlüğü'nün Görevleri

SHÇEK Genel Müdürlüğü 27 Mayıs 1983 tarihinde yayınlanan "2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu" ile kurulmuştur. SHÇEK Genel Müdürlüğü korunmaya, bakıma veya yardıma muhtaç aile, çocuk, genç, kadın, özürllü ve yaşlılara 24 saat sürekli koruma, bakım hizmetini yatılı ve gündüzlü olarak vermektedir. Toplum merkezleri, aile, gençlik ve yaşlı danışma merkezleri, evlat edindirme, koruyucu aile, sosyal yardım uygulamaları, sokakta yaşayan, çalışan çocuklara yönelik hizmetleri ile tüm alanlarda gönüllü katkı ve katılımların organizasyonu gibi koruyucu, önleyici, eğitici çalışmaların yanında uluslararası sosyal hizmet faaliyetlerini de yürütmekle görevlidir.

SHÇEK Genel Müdürlüğü'nün görevleri şu şekilde belirlenmiştir;

- Öncelikle çocuğun aile içinde yetiştirilmesi ve desteklenmesi için aileyi eğitim, danışmanlık ve sosyal yardımlarla güçlendirmek, korunmaya,

bakıma ve yardıma muhtaç çocuk, özürlü ve yaşlıların tespiti, bunların korunması, bakımı, yetiştirilmesi ve rehabilitasyonlarını sağlamak üzere gerekli hizmetleri yürütmek,

- Çalışan anne ve babalar ile yurt dışındaki işçilerin çocuklarının bakımını ve korunmasını sağlamak amacıyla gündüzlü veya yatılı kuruluşlar kurmak,
- Kurum görevlerinin yerine getirilmesine yardımcı olmak amacıyla halkın gönüllü katılımı sağlamak ve organize etmek,
- Sosyal yardım ve hizmetlerle ilgili alanlarda araştırma, yayın ve tanıtma faaliyetlerinde bulunmak, uluslararası düzeyde sosyal hizmet uygulamalarını izlemek, değerlendirmek ve uluslararası kuruluşlarla işbirliğinde bulunmak,
- Hizmet için gerekli personeli bu hizmete elverişli kişiler arasından seçmek, eğitmek, yetiştirmek, çalışma esaslarını ve sorumluluklarını belirlemek ve ilgili alanlarda görevlendirmek,
- Ailenin bütünlüğünü korumak, parçalanmış ailelerin korunmaya, yardıma ve bakıma muhtaç bireylerine her türlü maddi, manevi ve sosyal destek sağlamak, bu amaçla gerekli planlamaları yapmak, eğitim faaliyetlerinde bulunmaktır.

Yukarıda belirtilen temel görevler yanında, 2005 yılında kabul edilen 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu, korunma ihtiyacı olan veya suça sürüklenen çocukların korunmasına, haklarının güvence altına alınmasına ilişkin olarak koruyucu ve destekleyici tedbirler ile çocuğun öncelikle kendi aile ortamında korunmasını sağlamaya yönelik danışmanlık, bakım ve barınma konularında alınacak tedbirlerin yürütülmesi görevini SHÇEK Genel Müdürlüğü'ne vermiştir (11).

5395 sayılı kanun, koruyucu ve destekleyici tedbirlerin uygulanmasında diğer bakanlık ve kurumları da görevlendirmiş olmasına rağmen, uygulamada tüm çocuklar SHÇEK'e yönlendirilmekte ve bu durum SHÇEK'in yükünü arttırmaktadır (12).

2.1.3. SHÇEK Örgüt Yapısı

SHÇEK Genel Müdürlüğü, merkezde 6 adet ana hizmet birimi, 14 adet danışma, denetim ve yardımcı hizmet biriminden, taşra teşkilatı ise 81 Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, 35 İlçe Müdürlüğü ve 572 bağlı kuruluştan oluşmaktadır (11).

Günümüzde kurum Başbakanlık'a bağlı SHÇEK adı altında, 81 ilde korunmaya muhtaç çocuk, genç, yaşlı, özürlü birey ve aileye, gündüzlü ve yatılı hizmet sunmaktadır. Kurum hizmetlerini sunarken kendisine bağlı aşağıdaki kuruluşları kullanmaktadır. Bunlar;

- Çocuk yuvaları,
- Yetiştirme yurtları,
- Çocuk ve gençlik merkezleri,
- Kreş ve gündüz bakımevleri,
- Huzurevleri,
- Yaşlı dayanışma merkezleri,
- Aile dayanışma merkezleri,
- Toplum merkezleri,
- Bakım ve rehabilitasyon merkezleri,
- Döner sermaye işletmeleridir (7).

Korunmaya muhtaç çocuklar, kuruma bağlı kuruluşların hizmet verdiği gruplar içerisinde öncelikli hedef grubudur.

2.1.3.1. Taşra Teşkilatı

İdari ve mali yönden genel müdürlüğe bağlı olarak faaliyetlerini sürdüren taşra teşkilatı, 2009 yıl sonu itibariyle 81 il ve 35 ilçe müdürlükleri dahil 883 kuruluş ile hizmet vermektedir.

İl sosyal hizmet müdürlükleri, il genelindeki çocuk yuvaları, yetiştirme yurtları, çocuk ve gençlik merkezleri ile özürlü bakım ve rehabilitasyon

merkezlerinin gözetim ve denetiminden sorumludurlar. Bazı ilçelerde de sosyal hizmet müdürlükleri kurulmuştur.

Ayrıca, valinin başkanlığında, bazı kamu görevlileri ve sosyal hizmetlerle ilgili vatandaşlar arasından vali tarafından seçilen kişilerden oluşan il sosyal hizmetler kurulu; ildeki sosyal hizmet uygulamalarını değerlendirmek, karşılaşılan güçlüklerin çözüm yollarını araştırmak, bu alandaki eş güdüm ve iş birliğini geliştirmek, halkın hizmetlere katkısını veya katılımını sağlamaya yönelik önlemler almakla görevlendirilmiştir. Tüm sosyal hizmet kuruluşlarında, kuruluş müdürünün başkanlığında bir koordinasyon ve değerlendirme kurulu, bir sosyal servis, ilgili mevzuat uyarınca mali işlerin gerekli kıldığı çeşitli komisyon ve kurullar bulunmaktadır (13, 14).

Türkiye'deki 2009 yılına ait bazı sosyal hizmet kuruluş türleri ve sayıları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir (Tablo 1) (11).

Tablo 1. Türkiye'deki 2009 yılına ait bazı sosyal hizmet kuruluşlarının sayı dağılımı

Kuruluş Türleri	2009 Yılı (Sayı)
İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü	81
İlçe Sosyal Hizmetler Müdürlüğü	35
Çocuk Yuvası	83
Çocuk Evi	160
Sevgi Evleri	18
Yetiştirme Yurdu	105
Çocuk ve Gençlik Merkezleri	38

Sosyal hizmet türlerine göre, Türkiye'de hizmet verilen kişi sayılarının 2009 yılına ait verileri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir (Tablo 2) (11).

Tablo 2. Kuruluşlara göre hizmet verilen kişi sayılarının 2009 yılına ait dağılımı

Kuruluş Türleri	Hizmet Verilen Kişi Sayısı (2009)
Çocuk Yuvası	4551
Çocuk Evi	938
Sevgi Evleri	1348
Yetiştirme Yurdu	5818
Çocuk ve Gençlik Merkezleri	7397

2.1.3.1.1. Çocuk Yuvası

Çocuk yuvaları, 0-12 yaş arası korunmaya muhtaç çocukların bedensel, psiko-sosyal yönden gelişmelerini sağlamak, onları eğitmek, sağlıklı kişilik ve iyi alışkanlıklar kazandırmakla görevli ve yükümlü, yatılı sosyal hizmet kuruluşlarıdır (9).

Devlet tarafından koruma altında olan adölesanlar, çoğunlukla küçük yaşlarda ebeveynlerinin ölümü veya boşanması, terk edilmeleri, ihmal ve istismara maruz kalmaları gibi nedenlerle kurumlara yerleştirilmektedir (15, 16, 17).

İl sosyal hizmet müdürlükleri, mahkemeden alınan korunma kararından sonra çocuğun bir yuvaya yerleştirilmesi işlemlerini yürütür.

Çocukların yuvada koruma altında buldukları dönem, yaş grupları dikkate alındığında kişilik yapılarını etkileyecek alışkanlıklar kazandıkları dönemdir. Bu dönemde çocuklara sistemli ve tutarlı davranılması büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle çocuk yuvalarında mümkün olduğu ölçüde uzman personel denetim ve gözetiminde sistematik bir hizmet sunulmalıdır (18).

Ülkemizde çocuk yuvalarının fiziki yapısı kışla tipi niteliğindedir. Burada çok sayıda çocuğa, çok sayıda personel tarafından bakım ve eğitim verilmektedir. Çocuklar kurumsal yaşamın beraberinde getirdiği birçok kurala ve yasağa uymak zorunda kalmaktadır. Bu durum çocukların fiziki, duygusal ve sosyal gelişmelerini olumsuz etkilemektedir (19).

Son zamanlarda çocuk yuvalarını sıcak ev ortamına benzetme çalışmaları sürdürülmekte olup imkanlar ölçüsünde kışla tipi kuruluşlar yerine küçük kapasiteli çocuk yuvaları veya küçük grup evlerinden çocuk kompleksleri oluşturularak korunmaya muhtaç çocukların bu ortamlarda bakımları sağlanmaktadır (20).

2.1.3.1.2. Yetiştirme Yurdu

Korunmaya muhtaç çocuklara sunulan hizmet modelleri arasında yer alan yetiştirme yurtları, 13-18 yaş grubu adölesanları korumak, bakmak, bir iş veya meslek sahibi olmalarını sağlamak ve topluma yararlı kişiler olarak yetiştirilmelerini sağlamakla görevli ve yükümlü olan yatılı, sosyal hizmet kuruluşlarıdır. Yetiştirme yurtları genellikle kışla tipi kuruluşlar olup, çocuklar burada toplu halde yaşamaktadır (21).

Yetiştirme yurtlarındaki çocukların kurum dışındaki kişilerle ilişkileri sınırlandırılmıştır. Koruma altındaki çocukların dış çevre ile ilişkilerini sınırlayan bu uygulama, çocuğun yararına aykırı bir biçimde uygulanırsa onun duygusal ve sosyal gelişimini engelleyebilir.

Yetiştirme yurtlarında adölesanın korunma kararı, genel olarak 18 yaşına kadar devam etmekte olup, 18 yaşından sonra korunma kararının devamı aşağıda belirtilen şartlara bağlı olarak sürdürülmektedir;

- 18 yaşını tamamlamış olan korunmaya muhtaç çocuklardan; orta öğrenimine devam edenlerin 20, yüksek öğrenimine devam edenlerin ise 25 yaşına kadar,
- Öğrenimine devam etmeyen 18 yaşını doldurmuş çocukların, bir iş veya meslek sahibi edilmeleri amacıyla 20 yaşına kadar,
- Bedensel, zihinsel ve ruhsal engellilikleri nedeniyle sürekli bakıma muhtaç durumda bulunan ve çalışmaktan aciz olan çocukların korunma kararları uzatılabilmektedir (7).

Her yıl sayıları giderek artan korunmaya muhtaç çocukları topluma kazandırmak, 18 yaşını tamamlayarak yurttan ayrılma aşamasına gelen gençleri sosyal güvenceye kavuşturmak ve üretim sürecine katmak amacıyla 3413 Sayılı Kanun gereği her yıl 1500 dolayında genç çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarında işe yerleştirilmektedir (18).

2.1.4. Korunmaya Muhtaçlık Olgusu

İlk çağlardan beri tüm toplumlarda korunmaya muhtaç çocukların bakım hizmetlerinin sağlanması, en önemli sosyal politika problemlerinden biri olmuş ve halen de bu niteliğini sürdürmektedir. Çocuklar bir ülkenin geleceğini oluşturdukları için, onların yetiştirilmesi ve eğitimlerinin sağlanması hususlarında son derece özen gösterilmesi gerekmektedir. Ailesi olan ya da olmayan, yoksul veya zengin, suçlu veya suçsuz, bedensel, zihinsel özürlü olması veya olmaması gibi ayrımlara girilmeksizin, çocuğun bütün olarak korunması gerekmektedir. Ancak, normal hayatlarında herhangi bir unsur eksik olduğu için özel bir ilgiye muhtaç olan küçüklerin oluşturduğu bir grup vardır ki, öğretilerinde ve kanuni düzenlemelerde bunlara korunmaya muhtaç çocuklar denilmektedir (18).

Çeşitli nedenlerle bir aileye sahip olamayan, ailesinden ayrılmak zorunda kalan, öz ailesi yanında yetişme şansına sahip olmayan ve bakıma muhtaç olan bu çocukların, korunma altına alınarak topluma kazandırılmaları, toplumun geleceği açısından hayati öneme sahiptir.

2.1.5. Kurum Bakımı

Yoksulluğun ve yetiştirme yurtlarının yatılı okul gibi algılanmasından kaynaklanan bir düşünce tarzının etkisiyle, özellikle yoksul anne ve babalar korunma kararı aldırarak çocuklarını bakım ya da yetiştirme yurtlarına vermektedir (22).

Kurum bakımı, bir ailenin olmadığı ya da ailenin fonksiyonlarını yerine getiremediği durumlarda, kimsesiz ve korunmaya muhtaç çocuklara resmi ya da özel kurumlarca geçici ya da sürekli olarak sunulan bakım hizmetidir (23).

Bu tanıma göre, yukarıda ifade edilen bakım hizmetleri kanunen çocuk yuvaları ile yetiştirme yurtlarında yerine getirilmektedir.

2.1.5.1. Kurum Bakımı Altında Bulunan Çocuk ve Adölesanların Özellikleri ve Problemleri

Çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtları, bakıma muhtaç çocuklara ve gençlere barınak sağlamak, yemek ihtiyaçlarını karşılamak, fiziksel ve duygusal ihtiyaçlarını sağlamak üzere kurulmuşlardır. Çok küçük yaşlardan itibaren aile ve özellikle anne bakımından yoksun yuvada ya da yetiştirme yurdunda yetişen çocuklar çoğu zaman kurumsal bakımın olumsuz etkilerini taşımaktadır (24).

Çocuk bakım evlerinde büyüyen çocukların gerek kurum ortamında, gerekse yetişkinlik yıllarında gösterdikleri çeşitli gelişim gerilikleri, kişilik bozuklukları ve uyum sorunları yıllardan beri araştırmacıların özellikle dikkatini çekmiştir. Genel kanı olarak da, kurum bakımının çocuk gelişimi üzerinde olumsuz etkileri olduğudur (25, 26, 27).

Devlet tarafından koruma altında olan adölesanlar çoğunlukla küçük yaşlarda ebeveynlerinin ölümü, boşanması, terk edilmeleri, ihmal ve istismara maruz kalmaları gibi nedenlerle kurumlara yerleştirilmektedir (15).

Kurumlara yerleşirken fiziksel, zihinsel, ruhsal ya da gelişimsel problemlere sahip olan bu çocuklar, kurumlarda da uygun ve yeterli hizmeti alamadıkları için sahip oldukları bu problemler daha da ilerlemektedir.

Yapılan pek çok çalışmada; kurumda kaldıkları sürede bu bireylerin fiziksel ve bilişsel olarak tedavi edilmeyen akut sorunlara, kronik hastalıklara, kötü ve yetersiz beslenmeye, yetersiz bağışıklamaya, görme, duyma ve diş kaybına, öğrenme güçlüğüne sahip oldukları bulunmuştur. Ayrıca bu çocukların fiziksel, ruhsal, duygusal ve davranışsal problemlere sahip oldukları, sosyal olarak iletişim problemi yaşadıkları ortaya konmuştur (28, 29, 30).

Kurumda kalan çocuk ve gençlerin kurdukları sosyal ilişkilerde tedirgin oldukları, arkadaşlık ilişkilerini sürdürmekte zorluk yaşadıkları görülmektedir (25, 31).

Kurum ortamı dikkate alındığında duygusal istismar ve ihmale maruz kalan çocuklarda sosyal ilişkilerde bozukluk, kendine güvende azalma, intihar davranışı ve birçok başka psikiyatrik bozukluk görülebilmektedir (32).

Yapılan araştırmalar kurumlarda kalan çocukların normal ebeveynlerinin yanında kalan çocuklardan daha fazla sağlık sorunları yaşadıklarını göstermektedir. Yeteri kadar beslenememeleri ve bünyelerinin zayıf olması nedeniyle bulaşıcı hastalıklara kurum çocukları daha kolay yakalanmaktadır (33, 34).

Kurumlarda kalan çocuk ve gençlerin fiziksel ihtiyaçlarının karşılandığı ancak duygusal ihtiyaçların karşılanmasında sorunlar yaşandığı bilinmektedir.

Bazı çocuklar boşanma, anne ya da babadan birinin ölümü, ayrılık, terk, çocuğun ihmal ve istismar edilmesi gibi daha pek çok nedenlerle aile sıcaklığında büyüme olanaklarından yoksun kalmaktadır. Anne ve baba özelliklerini taşıyacak, duygu ve düşüncelerini paylaşabilecek, olumlu ve olumsuz davranışlarına karşı mantıklı ve sürekli olarak tutarlı davranış geliştiren bireylerin olmayışı, korunmaya muhtaç çocukları olumsuz olarak etkilemektedir.

Ülkemizde kurumların olanakları göz önünde bulundurulduğunda mevcut yetersizliklerin daha da belirgin olduğu görölmektedir. Kurumlarda çalışan personelin çocuklara yönelik olumsuz tutum ve davranışları, kurum çocuklarının gelişimlerini olumsuz etkileyerek fiziksel ve duygusal gelişimlerinin engellenmesine neden olmaktadır. Personelin kurumlardaki çocuk ve gençleri anlayabilmesinde kişisel bilgi, beceri ve tutumları önemlidir (34). Kurumlarda büyüyen çocuk ve gençlerin yaşamış oldukları sorunlar göz önüne alındığında burada önemli faktörlerden birinin de kurumlarda çalışan personelin çocuklara yönelik tutum ve davranışları olduğu görölmektedir. Kurumda çalışan personel, çeşitli nedenlerle çocukların ihtiyaç duyduğu sevgi, ilgi ve isteklerini yerine getirmekte zorluk çekmektedirler. Personelin tutum ve becerilerinin çocukların eğitimi, gelişimi ve desteklenmesinde yapıcı ve geliştirici etkisi göz önüne alındığında, kurumlarda çalışan personelin gelişimlerine katkı sağlayacak eğitim çalışmalarının kurumdaki çocukları olumlu etkileyeceği düşünölmektedir. Çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtlarında kalan çocuk ve gençlerin karşılaştıkları problemler incelendiğinde temel sorunun kurumun maddi olanaklarının yetersizliklerinden çok, kurumlarda kalan çocuk ve gençlerin karşılaştıkları duygusal yoksunluk olarak görölmektedir. Kurumlarda kalan çocuk ve gençler anne ve babadan bekledikleri ilgi ve sevgiyi kurum çalışanlarından beklemektedirler. Çalışan personelin iletişim konusunda

yeterli bilgi ve birikime sahip olmaması çocuk ve gençlerin bu isteklerini karşılamalarındaki en büyük engeldir. Çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtlarında kalan çocuk ve gençlerin sağlıklı büyümeleri ve topluma etkin katılımlarında en büyük faktörlerden biri de kurumlarda çalışan personelin iletişim becerileridir. Bundan dolayı kurumlarda çalışan personele iletişim düzeylerini geliştirecek, çocuk ve gençlerle daha yakın ve sıcak ilişkiler kurabilecek eğitimlerin verilmesi ve çalışan personelin niteliklerinin artırılması son derece önemlidir.

Kurumlarda bakıma muhtaç çocuk ve gençlerin kişilik gelişimi açısından psikolojik gereksinmelerinin tam anlamıyla karşılandığını söylemek güç görünmektedir. İnsanın temel psikolojik gereksinmelerinden biri, diğer insanlarla sevgi alışverişinde bulunmak, dostça ilişkiler kurabilmektir. Bunun yanında kişi içinde yaşadığı grup üyeleri tarafından kabul edilme ihtiyacı hisseder. Ne kadar iyi düzenlenirse düzenlensin bir yuva ortamında sıcak duygular ve bedensel temas, duygusal, zihinsel ve toplumsal uyarılma ile öğrenmeyi isteklendirme eksik kalmaktadır (35).

Tüm bu faktörlerin yanında kurum bakımı altında kalan çocukların karşılaşılabileceği diğer sorunlar şu şekilde sınıflandırılabilir;

- Kurumların fiziksel özelliklerinin yetersizliği,
- Personelin nitelik ve nicelik açısından yetersizliği,
- Yönetim, personel ve çocuklar arasındaki olumsuz ilişkiler,
- Çocuk ve gençlerin kendi aralarındaki olumsuz ilişkiler,
- Toplumun bu tür kurumlara bakış açısı.

2.1.6. Personel ile İlgili Bilgiler

2.1.6.1. Personel Yapısı ve Sayıları

2009 itibarıyla SHÇEK merkez teşkilatına tahsis edilmiş olan 1.089 kadrodan 506 adedi dolu, 583 adedi boş, taşra teşkilatına tahsis edilmiş olan 12.637 kadrodan 8.844 adedi dolu, 3.793 adedi ise boş; döner sermayeye tahsis edilen 243 kadrodan 32 adedi dolu, 211 adedi ise boş durumdadır. Kurum; merkez, taşra ve döner sermaye olmak üzere toplam 21.003 personelle hizmet vermektedir (11).

Tablo 3. Kurumda çalışanların meslek gruplarına göre son üç yıldaki sayı dağılımı
(11)

MESLEK GRUPLARI	YILLAR		
	2007 (Sayı)	2008 (Sayı)	2009 (Sayı)
Sosyal Çalışmacı	1140	1094	1101
Psikolog	221	203	206
Çocuk Gelişimcisi	167	165	173
Öğretmen	966	992	1009
Tabip	108	103	92
Fizyoterapist	135	128	126
Diyetisyen	75	67	61
Hemşire	535	538	559
Sosyolog	34	39	57
Yurt Yönetim Memuru	169	158	197
Sağlık Memuru	9	14	21
Çocuk Eğiticisi	435	425	455
Bakıcı Anne	316	295	263
TOPLAM	4310	4221	4320

Türkiye’de kurumun 2009 Aralık ayı itibariyle merkezde çalışan personelin % 58,0’ı erkek, % 42,0’ı kadın, taşrada çalışan personelin ise % 62,0’ı erkek, % 38,0’ı kadındır.

Tablo 4. Çalışanların öğrenim durumlarının cinsiyete göre sayı dağılımları (11)

ÖĞRENİM DURUMU	CİNSİYET		TOPLAM (Sayı)
	Erkek (Sayı)	Kadın (Sayı)	
İlkokul	272	71	343
Ortaokul	766	117	883
Lise	1055	338	1393
Meslek Lisesi	541	679	1220
Meslek Yüksek Okulu	146	209	355
Ön Lisans	704	551	1255
Lisans	2060	1513	3573
Yüksek Lisans	193	135	328
Doktora	6	1	7
TOPLAM	5743	3614	9357

2.1.6.2. Personel Görev ve Yetkileri

SHÇEK yasasının ilgili maddelerine dayanılarak oluşturulan yönetmelikler ile korunmaya muhtaç çocuklara verilen hizmetin tür, niteliği ve işleyişine dair esaslarda; kuruluş ve personelin görev, yetki ve sorumlulukları açıklanmıştır. Çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtları yönetmelikleri ile kurumlarda ihtiyaca göre genel müdürlükçe hazırlanacak standart kadrolara, uygun sayı ve nitelikte personel istihdam edilmesi öngörülmüştür. Profesyonel eğitim görmüş elemanların çocuk yuvası ve yetiştirme yurdunda çalışma programlarını, çocukların gereksinim ve sorunlarını, kuruma uyum, bakım ve yetiştirmeleri ile ilgilenmek ve çözüm yolları bulmak, tartışmak üzere Koordinasyon ve Değerlendirme Kurulu (KDK) ile sosyal ve eğitsel servis düzenlemiştir (18).

2.1.6.2.1. KDK'nın Görevleri

KDK; müdür, müdür yardımcısı, sosyal hizmet uzmanı, psikolog, çocuk gelişimci, öğretmen, çocuk eğitici, doktor, diyetisyen ve hemşireden oluşur. Müdür kurulun başkanıdır. Müdür bulunmadığı zamanlarda vekili veya yardımcısı kurula başkanlık eder. Meslekler arası koordinasyon ve ekip çalışmasını sağlayan KDK her ay toplanır. Gerekli hallerde kurul müdür tarafından olağanüstü toplantıya çağrılabilir.

Kurulun görevleri;

- Kurulda korunma altında bulunan çocukların Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda topluma yararlı kişiler olarak yetiştirilmesi amacıyla kuruluşun yıllık çalışma programını hazırlayarak kuruluş müdürlüğüne vermek ve yılda bir uygulamadan alınan sonuçları değerlendirerek il müdürlüğüne bildirmek,
- Yapılan toplantılarda dönem içerisindeki etkinlikleri gözden geçirmek, çocukların kuruluş ve okul hayatındaki gereksinim ve sorunlarını tartışmak, konuya ilişkin önerileri incelemek ve karara bağlamak,
- Çocukların öğrenim başarısı, yetenek, ilgi ve istekleri doğrultusunda devam edecekleri üst öğrenim kurumları ve kursların belirlenmesi hususunda değerlendirmeler yapmak,
- Kurulda verilen hizmetlerin veriminin artırılması amacı ile personele yönelik hizmet içi eğitim programlarını belirlemek,
- Kuruluş hizmetleri ile ilgili olarak, kamu ve gönüllü kurum ve kuruluşlar ile üniversitelerle yapılacak işbirliği esaslarını belirlemektir (36, 37).

2.1.6.2.2. Sosyal Servisin Görevleri

Kuruluşlarda mesleki çalışmalarını koordineli bir şekilde yürütmek üzere, sosyal çalışmacı, psikolog ve çocuk gelişimciden oluşan bir sosyal servis kurulur. Servis çalışmalarını müdür yönetiminde yürütür. Sosyal servis elemanları kuruluşta çocuklarla doğrudan ilgili olan personeli yönlendirme sorumluluğu taşır.

Sosyal servisin görevleri şunlardır;

- Çocuğun kuruluşa kabulü, uyumu gerekli bakım ve yetiştirme ile ilgili mesleki çalışmaları yapmak,
- Kuruluda bakılan çocukların, anne, baba veya yakınlarından kimlere ne kadar süre ile izinli verilebileceğini belirlemek, bu kişiler ve aile hakkında sosyal inceleme raporu hazırlanmasını sağlamak,
- Çocukların korunmasını gerektiren koşulların devam edip etmediğini belirlemek,
- İl müdürlüklerince yürütülen koruyucu aile ve evlat edinme hizmetlerine yardımcı olmak,
- Çocukların psiko-sosyal ve bedensel yönden gelişimlerinin sağlanması amacıyla sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler düzenlemek,
- Yılda en az bir kere olmak üzere müdürün uygun göreceği zamanda, kuruluda hizmetin verimliliğini artırmak, personelin çocukların özelliğine uygun davranış geliştirmelerini sağlamak amacıyla kuruluş personeline eğitim programları ve seminerler düzenlemektir (36, 37).

2.1.6.2.3. Müdürün Görev ve Yetkileri

- Kuruludaki çocuklara en iyi biçimde hizmet verilebilmesi için gereken önlemleri almak, görevliler arasında iş bölümü sağlamak ve denetlemek,
- Personelin her türlü çalışma programlarını, çalışma saatlerini ve nöbet çizelgelerini düzenlemek, onaylamak ve uygulamak,
- Kuruluş personelinin özlük hakları ve sicil ile ilgili işlerinin kanunlar, tüzükler ve yönetmelikler çerçevesinde yürütülmesini sağlamak,
- Hizmet içi eğitim programlarının Genel Müdürlük'çe belirlenen esaslar çerçevesinde uygulanmasını sağlamak,
- Personelle ve çocuklarla ilgili yazışmalar ve işlemlerde gizlilik ilkesine uyulmasını sağlamak,

- Kuruluşun amacına uygun konularda araştırma ve incelemeler yapılmasını sağlamak,
- Genel Müdürlük’çe istenilen bilgilerin zamanında ve eksiksiz olarak gönderilmesini sağlamak,
- Kuruluşun çevreye ve topluma tanıtılmasını sağlamak, bu amaçla resmi ve gönüllü kuruluşlarla işbirliği yapmak, gönüllülerin çalışmalarının programlanmasını sağlamakla sorumludur (36, 37).

2.1.6.2.4. Müdür Yardımcısının Görev ve Yetkileri

Müdür yardımcısı, kuruluşun hizmetlerinin yerine getirilmesinde müdüre yardım eder. Müdür bulunmadığı zamanlarda onun vekilidir. Birden fazla müdür yardımcısı bulunduğu aralarında iş bölümü yapılır (36, 37).

2.1.6.2.5. Sosyal Hizmet Uzmanının Görev ve Yetkileri

- Kuruluşa çeşitli yollardan gelen her çocuğun ilk kabulünü yapmak ve hakkında ilk gözlem raporunu hazırlamak, kuruluşa uyumuna yardımcı olmak,
- Çocuğun ailesi ve yakınları ile gerekli mesleki çalışmalar yapmak ve çocuğun korunmasını gerektiren koşulların devam edip etmediğini izlemek,
- Çocukları serbest zamanlarında izleyerek sosyal, kültürel ve sportif etkinliklere katılımlarını sağlamak,
- Hizmet içi eğitim programlarının düzenlenmesinde ve uygulanmasında konusu ile ilgili görev almak,
- Kuruluşun amacına uygun nitelikteki araştırma ve incelemelerde görev almakla yükümlüdür.

Sosyal çalışmacı, yukarıda sayılan görevlerini diğer meslek elemanları ile işbirliği içinde yürütür (36, 37).

2.1.6.2.6. Psikoloğun Görev ve Yetkileri

- Çocuğun kuruluştaki kalış süresi içerisinde zekasını, psikolojik durumunu, yeteneği ile mesleki yönelimi ve ilgi alanlarını çeşitli test, yöntem ve tekniklerle belirlemek,
- Çocuğun yetişmesi, meslek sahibi olması ve sağlıklı bir kişilik kazanması için mesleği ile ilgili uygulamaları yerine getirmek,
- Özel ilgi gerektiren çocuklarla mesleki çalışmalar yapmak ve çalışmalara ilişkin gerekli raporları hazırlamak,
- Çocukları serbest zamanlarında izlemek, sosyal, kültürel ve sportif etkinliklere katılımlarını sağlamak,
- Hizmet içi eğitim programlarının düzenlenmesinde ve uygulanmasında konuyla ilgili görev almak,
- Yıllık çalışma programlarına göre oluşturulan aylık çalışma programlarının uygulama sonuçlarını aylık rapor halinde kuruluş müdürüne vermekle yükümlüdür (36, 37).

2.1.6.2.7. Çocuk Gelişimcinin Görev ve Yetkileri

- Temel esasları genel müdürlükçe belirlenen, çocukların fiziksel, zihinsel, duygusal, sosyal gelişimleri ile ilgili, yaş özelliklerini de göz önünde bulundurarak eğitim programları hazırlamak,
- Çocukları yeteneklerine göre müzik, spor, el sanatları, resim, folklor gibi faaliyetlere yönlendirmek,
- Çocuk gelişimine ilişkin testleri uygulamak, testlerin sonucuna uygun çalışmalar yapmak ve sonuçları rapor halinde dosyalamak,
- Okul öncesi eğitim çalışmaları ile çocukları ilköğretime hazırlamak,
- İlgili sağlık personeli ile birlikte çocukların gelişimlerini izlemek ve gelişimlerini destekleyici çalışmalar yapmak,

- Çocukların gelişim ve eğitimini izlemek, normal gelişim göstermeyen ve özel eğitime ihtiyaç duyan çocuklar için diğer meslek elemanları ile işbirliği yaparak hazırlanacak özel eğitim programlarını uygulamak görevleridir (36, 37).

2.1.6.2.8. Öğretmenin Görev ve Yetkileri

- Çocukların sağlıklı gelişimleri amacıyla, temizlik, düzen, giyim, yemek yeme, oyun ve benzeri konularda olumlu alışkanlıklar kazanmalarına yardımcı olmak,
- Çocukların okula devamını sağlamak ve izlemek, programlı çalışma alışkanlığını kazandırmak, okul ile ilgili sorunlarını çözmek,
- Çocukları yeteneklerine ve isteklerine göre sosyal, kültürel ve sportif etkinliklere yönlendirmek ve bu konularda çalışmalarda bulunmak,
- Çocukları yeteneklerine ve isteklerine göre okul seçiminde yönlendirmek ve bu konuda sosyal servis elemanları ile işbirliği yapmak,
- Kamu kurum ve kuruluşlarına bağlı gündüzlü ve yatılı ortaöğretim kurumlarına devam edecek çocukları, koordinasyon ve değerlendirme komisyonu üyeleri ile birlikte belirlemek,
- Yıllık çalışma programlarına uygun olarak aylık çalışma programını hazırlayıp müdürün onayından sonra uygulayarak, uygulama sonuçlarını aylık rapor halinde sosyal servise ve idareye vermek,
- Kuruluşun amacına uygun konulardaki araştırma ve incelemelere yardımcı olmaktır (36, 37).

2.1.6.2.9. Çocuk Eğiticisinin Görev ve Yetkileri

- Kuruluşta sorumluluğu altında bulunan çocuklar için hazırlanan eğitim programlarını günlük program dahilinde uygulamak,
- Sorumluluğu altındaki grubun yaş ve gelişim özelliklerine uygun eğitim araçlarını üretmek,
- Grubun bakım, temizlik ve düzeninde sağlık koşullarının sağlanmasına yardımcı olmak,

- Grubundaki çocukların beslenme ihtiyaçlarının giderilmesinde sağlık koşullarına uygun ortamı düzenlemek ve devamlılığını sağlamak görev ve yetkileri arasındadır (36, 37).

2.1.6.2.10. Doktorun Görev ve Yetkileri

- Kuruluşun sağlık hizmetlerini yürütmek, hemşire ve hemşire yardımcısının görevlerini yapmasını sağlamak ve denetlemek,
- Çocukların düzenli aralıklarla sağlık kontrollerini yapmak ve her çocuk için sağlık dosyası hazırlamak,
- Koruyucu sağlık önlemlerinin alınması ve çocukların zamanında aşılınması hizmetlerini yürütmek,
- Hasta çocukların ve personel ile bakmakla yükümlü oldukları kişilerin muayenelerini yapmak, gerekenlerin hastaneye sevkini sağlamak ve izlemek,
- Salgın hastalık durumunda gerekli ihbarı yapmak, gereken koruyucu ve tedavi edici önlemleri almak,
- Kendi alanında, idarenin uygun göreceği konularda ve zamanlarda seminerler hazırlayıp personele ve çocuklara sunmak görev ve yetkileri arasındadır (36,37).

2.1.6.2.11. Hemşirenin Görev ve Yetkileri

- Muayene, tedavi ve diğer koruyucu sağlık hizmetlerinde doktora yardım etmek, çocukların aşılarını zamanında yapmak veya ilgili kurumlarda yaptırtmak,
- Çocukları dönemsel sağlık kontrolüne ve muayeneye hazırlamak, kilolarını, boylarını, dişlerinin çıkış tarihlerini izlemek ve bu bilgileri sağlık fişine işlemek,
- Bebeklerin mamalarını hazırlamak,
- Acil vakalarda ilgili doktor veya hastane ile ilişki kurmak,
- Bulaşıcı bir hastalıktan kuşkulandığı durumda çocuğu derhal tecrit ederek doktora ve kuruluş müdürlüğüne haber vermek,

- Sorumlu olduğu bölümlerin hijyen koşullarına uygun olması yönünde çalışmalar yapmak,
- Çocukları sürekli olarak gözetmek, güneş ve temiz havadan yararlanmalarını sağlamak, beden hareketleri, emekleme, yürüme çalışmalarını yaptırmak, büyüme ve gelişmelerini izlemek görevleridir (36, 37).

2.1.6.2.12. Bakıcı Anne/Bakım Elemanı Görev ve Yetkileri

- Çocuk evinin tertip ve düzenini sağlamak, çocuklara sağlıklı aile ortamının hazırlanmasında yardımcı olmak, çocukların sağlık, temizlik, yemek yeme, giyinme, soyunma, uyku ve alt temizliği ile yakından ilgilenmek,
- Çocuklara günlük yaşamda rehberlik etmek,
- Çocukların beslenmeleri ile ilgilenmek ve yemek yemede zorluk çeken çocuklara yardımcı olmak görevleri arasındadır (38).

Kuruluştta görevli diğer personel, kuruluş idaresince verilen işleri yapar. Diğer personele ilişkin görev bölümü, iş koşulları ve esasları kuruluş müdürlüğünce tespit edilir ve yerine getirilmesi sağlanır.

2.1.6.3. Personelin Görev Saatleri

Grup sorumluları ile gerekli görülen diğer personelin çalışma gün ve saatleri, çocukların okula gidiş saatleri dikkate alınarak kuruluş müdürlüğünce her ay düzenlenir. Kuruluşlarda tatil günlerinde tam gün, diğer günlerde mesai bitiminden sonra, ertesi gün mesai başlangıcına kadar hizmetin sürekliliğini sağlamak amacıyla sosyal hizmet uzmanı, psikolog, çocuk gelişimci, öğretmen, diyetisyen, çocuk eğiticisi ve hemşirenin nöbet tutması esastır (38).

2.1.6.4. Sosyal Hizmetler Personelinde Olması Gereken Özellikler

Kendini ve çevresini tanımış, çevresi ile barışık, toplum içindeki yerini bilen, mesleğinin gereklerini özümsemiş, güler yüzlü, öğrendiklerini sentezleyip yeni bilgiler üretebilen niteliklere sahip sosyal hizmet uzmanı, mesleği ile uyumlu çalışabilen elemandır (39).

Yetiştirme yurtlarında ve çocuk yuvalarında çalışanlar kamu görevlisi olarak görev yapmaktadırlar. Bu nedenle kuruluş bakımındaki çocukla birlikte olma süreleri kısıtlı olup çocuğa yaklaşım düzeyleri de sınırlıdır. Ayrıca farklı davranış ve tutum sergileyebilmektedirler. Bu nedenle birden çok farklı kişilikle bir arada bulunan çocuğun sağlıklı kişilik ve kimlik edinebilmesi zorlaşmaktadır (40, 41).

Yetiştirme yurdu ve çocuk yuvalarında görevli personel;

- Düzenli aile yapısı,
- Kötü alışkanlıklarının bulunmaması
- Sorumluluk sahibi olması,
- Hoşgörülü ve sevecen olması,
- Tercihen çocuklu olması,
- Hizmetli personelin en az lise mezunu olması,
- Sosyal ve kültürel yanının güçlü olması,
- Spor ve sanatsal yeteneklerinin olması,
- Konuşma üslubunun düzgün ve anlaşılır olması, kaba ve küfürlü konuşmaması,
- Giyim kuşamına, fiziksel görünümüne dikkat etmesi,
- Güvenilir olması, özelliklerine sahip olmalıdır (42, 43).

2.2. Personel Eğitimi İle İlgili Bilgiler

Eğitim, bireysel açıdan bakıldığında amaçlara ulaşma başarısını artırmaya yönelik, personelin davranış, bilgi, yetenek ve güdülenmelerini değiştirme sürecidir. Eğitim örgütsel anlamda, örgütün etkinlik ve verimlilik açısından mevcut başarısını geliştirmeyi amaçlayan yönetim aracıdır (44). Eğitim makro açıdan bakıldığında ise, toplumun yaratıcı gücünü ve verimini arttıran, kalkınma çabasının gerçekleşmesi için gerekli nitelik ve nicelikte elemanların yetişmesini sağlayıcı ve toplumda kişilerin yeteneklerine göre yetişme olanağı veren etkili bir araçtır (45). Eğitim, amaçlara ulaşma olasılığını artırmak için personelin tutum ve davranışlarında değişiklik yaratma sürecidir. İnsanın yaratıcı yönünü ortaya çıkarmada, verim ve performansını

arttırmada en etkili araçtır (46). Bu nedenledir ki, bu aracı iyi kullanan toplumlar gelişmenin temeline eğitimi oturtarak, kalkınmalarında bu aracı kullanmışlardır. Dünyadaki gelişmiş ve kalkınmış ülkelerin tümü bu itici gücün önemini kavramışlar, gerek kamu gerekse özel sektörde eğitimi verimli ve etkin bir şekilde kullanarak ulusal kalkınmaya katkıda bulunmuşlardır.

Eğitim, hayatımızın her döneminde yaş ve mekan sınırı tanımadan yer almaktadır. Çocukluk evresinden itibaren okullarda aldığımız eğitim bizi belli bir yaşa kadar toplumda üstleneceğimiz aktif role hazırlar. Ancak eğitim okul süreciyle sınırlı kalmaz. Çocukluktan çıkıp yetişkinliğe adım atan bireylerdeki bu farklılaşma eğitim süreçlerine de yansımaktadır.

Yetişkin eğitimi; örgün eğitim sistemine hiç girmemiş ya da herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademedен çıkmış bireylere gerekli bilgi, beceri ve davranışları kazandırmak için örgün eğitimin yanında veya dışında onların ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda, ekonomik, toplumsal ve kültürel gelişimlerini sağlayıcı nitelikte, çeşitli süre ve düzeylerde, yaşam boyu yapılan eğitim, üretim, rehberlik ve uygulama etkinliklerinin tümüdür (47).

İnsanlar gelişim evrelerinin (bebeklik, çocukluk, ergenlik, gençlik, orta yaş ve yaşlılık) tümünde bir şeyler öğrenmektedir.

Bebeklikte başlayan, çocuk yaşlarda devam eden ve yaşam sonuna kadar devam edecek bu öğrenme, öğretme ve eğitim sürecinde; yetişkinin kimi zaman bir amacı olur, kimi zaman da amaçladığı bir şeyi öğrenmek ister (48). Bu bakımdan bütün dünyada insanlar hayat boyu süren bir eğitimden geçmektedirler. Hayat boyu öğrenme, öğrenmede sınırsızlığın öncülüğünü yapan bir metafordur (49).

Organisation for Economic Co-operation and Development'in (OCDE) eğitim politikaları analizi, örgün eğitimden başlayarak çocukların ve gençlerin yaşam boyu eğitim düşüncesini benimsemeleri için düzenlemeler yapılmasını önermektedir (50).

2.2.1. Hizmet Etkinliğinin Sağlanmasında Eğitimin Önemi ve Yararları

Personele yönelik uygulanan eğitim çalışmaları; üretilen mal veya hizmette kalite ve verimlilik artışı, kurumun kendisini kolaylıkla yenilemesi, iş güvenliği sağlanması, kurumun itibarının artması, birimler arasında haberleşme ve ilişkilerin

sağlanmasının kolaylaşması, üst kademeye daha iyi personel hazırlanması, personel arasındaki çatışma ve anlaşmazlıkların en aza indirilmesinin sağlanması, iş usullerinin geliştirilmesi gibi birçok konuda kuruma fayda sağlamaktadır. Eğitime gereksinim duyulması, yukarıda sayılan faaliyetlerin aksaması ya da yürütülememesi durumunda ortaya çıkmaktadır. Bu açıdan eğitimlerde temel amaç, kurumun yürütmek durumunda olduğu farklı ve birçok faaliyetin daha etkin gerçekleşmesini sağlamaktır. Çünkü personel eğitimi kurumun verimliliği, istihdam düzeyi ve teknolojik gelişimi üzerinde oldukça etkilidir (51).

Eğitimin kuruma kazandırdıklarının yanında, o kurumda görevli personele de ferdi faydalar sağlamaktadır. Bunlar arasında; personelin güven duygusunun gelişmesi, moralinin yükselmesi, huzurlu bir çalışma ortamının sağlanması, yükselme imkanının artması, iletişim kurmanın kolaylaşması, kurum içinde ve dışında itibar kazanılması, işe daha iyi motive olunması, görevlerinin daha iyi yürütülmesi ve verimlilik artışı sağlanması sayılabilecek faydalardandır. Kişiye sağladığı bu faydalar toplamı ise; kurumun başarısını, verimliliğini ve kalitesini arttırmaktadır (52).

2.2.2. Yetişkin Eğitiminde Kullanılan Yöntemler

Yetişkinlerin bir kısmı yeni bilgi ve becerileri çok kısa sürede algılamakta, diğer bir kısmı ise daha uzun sürede ya da farklı eğitim teknikleriyle öğrenmektedir. Kişilerin öğrenme biçimleri de farklılık gösterir. Yetişkinlerin bazıları okuyarak ya da yazarak öğrenirken, kimileri de görerek öğrenirler. Etkili öğrenme stratejilerinde bu farklılıklar göz önüne alınarak çeşitli eğitim yöntemleri bir arada kullanılabilir. Bu eğitim yöntemleri şunlardır (53);

- Düz anlatım,
- Gösterim (Demonstrasyon),
- Beyin fırtınası,
- Tartışma,
- Soru-cevap,
- Oyun,
- Grup çalışması,

- Rol-model,
- Yazılı materyaller (Föy, broşür).

Sunum tipleri ile hatırlama yeteneği arasındaki ilişki incelendiğinde, kişilerin hatırlama yeteneklerinin katılımcı yöntemlerle, dinleme ve okuma gibi pasif yöntemlere göre çok daha fazla arttığı gösterilmiştir (Tablo 5) (54).

Tablo 5. Sunum tiplerine göre hatırlama yeteneği

SUNUM TİPİ	HATIRLAMA YETENEĞİ	
	3 Saat Sonra	3 Gün Sonra
Sözlü, Tek Yönlü Ders (Konferans)	% 25	% 10-20
Yazılı (Okuma)	% 72	% 10
Görsel/Sözel (Görsel Araçların Kullanıldığı Anlatım)	% 80	% 65
Katılımcı (Oyunlar, Vaka Çalışmaları)	% 90	% 70

2.2.3. Eğitim Etkinliğinin Değerlendirilmesi

Eğitim öncesi değerlendirmede, eğitime başlarken katılımcıların bilgi düzeyi değerlendirilir. Eğitimci; hangi konulara daha çok değinmesi gerektiği, hangi konuları ise daha kısa sürede işleyebileceği konusunda fikir sahibi olur. Sonuçlara göre katılımcıların güçlü ve eksik yanlarını öğrenir, eksiklerini gidermeye çalışır. Eğitim etkinliğinin değerlendirilmesinde iki ana yöntem kullanılmaktadır.

Geleneksel sınav yönteminde, eğitimden önce ön test, eğitimden sonra da son test uygulanır. Bu sınavlar katılımcıların bilgi artışını saptamak için yapılmaktadır. Ancak bilgi düzeyindeki değişikliğin mesleki performansı nasıl etkileyeceği bu yöntemde göz ardı edilir (53).

Öğrenmeye hakim olma yaklaşımında ise, katılımcıların öğrenme düzeylerinin sürekli olarak değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu yöntem eğitimcilerle, sürekli ve karşılıklı geri bildirim sayesinde eğitimin amacına ulaşmasında hangi seviyede olduklarını görme olanağı verir (53).

Ayrıca katılımcıların eğitim ortamından, eğitimcilerden, konuların işleniş biçiminden memnuniyet ya da memnuniyetsizliklerinin değerlendirildiği, “Eğitim ortası değerlendirme” yöntemiyle de katılımcıların yeni bilgileri edinmede gösterdikleri gelişme değerlendirilir. Sonuçlar katılımcılar ile paylaşılır (53).

2.2.4. Eğitmen ve Katılımcıların Sorumlulukları

Yetişkin eğitimlerinde, eğitmen ve katılımcıların bazı sorumlulukları taşımaları, eğitimin gerçek hedefine ulaşmasında anahtar rol oynayacaktır.

Eğitmenin, gruptaki kişiler arasında sağlıklı iletişim ortamını oluşturmak, grubu öğrenmeye istekli hale getirmek, öğrenmeyi kolaylaştırmak, yeni bilgi ve becerinin kazanılmasına rehberlik etmek, grubu olumlu olarak yönlendirmek ve eğitim sonunda eğitim hedeflerine ulaşmayı sağlamak sorumlulukları arasında olmalıdır (53).

Katılımcıların sorumlulukları ise, olumlu eğitim ortamının oluşturulmasına katkıda bulunmak, bilgi ve deneyimlerini paylaşmak, etkin katılımıda bulunmak ve örnek tutumlar sergilemek olmalıdır (53).

3. MATERYAL ve METOD

3.1. Araştırmanın Tipi ve Zamanı

Girişimsel tipte bir çalışmadır. Araştırma iki aşamalı olarak planlandı. İlk basamağı 21-25 Aralık 2009 tarihleri arasında, ikinci basamağı ise 23 Haziran 2010'da yapıldı.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Aralık 2009 itibariyle, 0-12 yaş arası çocuklara hizmet veren çocuk yuvasında 33 kadrolu, 28 şirket elemanı toplam 61 personel, 13-18 yaş arası çocuklara hizmet veren yetiştirme yurdunda 30 kadrolu, 14 şirket elemanı toplam 44 personel kadrosu bulunmakta olup, araştırmanın evrenini Isparta Çocuk Yuvası ve Yetiştirme Yurdu'nda aktif olarak çalışan, tüm personel oluşturdu (n:50). Çalışmanın yapıldığı dönemde izinli olan (2 personel), yurt müdürü tarafından ilgili hizmet birimlerinde görevlendirilen ve eğitimlere katılamayanlar (8 personel) nedeniyle 50 personelden 40'ı araştırmaya dahil edildi. Örneklem yapılmadı.

3.3. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri

Araştırma Isparta il sınırları içerisinde Başbakanlık SHÇEK'e bağlı olan Isparta Çocuk Yuvası ve Yetiştirme Yurdu personeline uygulandı.

3.3.1. Isparta Çocuk Yuvası ve Yetiştirme Yurdu

Isparta Merkez Çocuk Yuvası, Yetiştirme Yurdu ile birlikte 1959 yılında 0-12 yaş arası hizmet veren kuruluş olarak hizmetine başlamıştır. Çeşitli nedenlerden dolayı 1963 yılında kapanmış, 1973 yılında kiralık bir binada 0-6 yaş grubu olarak yeniden açılmıştır. 1980 yılında şu anki binasına taşınmış olup, kapasitesi 100 kişiliktir. Ekim 2010 tarihi itibariyle kurumda fiilen kalan 51 çocuk, koruyucu ailede 22, aynı-nakli yardımda 4, işlemi devam eden 11, kuruluştan izinsiz ayrılan 3, genel toplamda 91 olmak üzere 0-12 yaş arası çocuklara hizmet vermektedir.

Isparta Yetiştirme Yurdu, 13-18 yaş arası çocuklara hizmet vermekte olup, kapasitesi 66 kişiliktir. Ekim 2010 tarihi itibarıyla kurumda fiilen kalan 56 çocuk bulunmaktadır.

Çocuklar kuruluş içerisinde beş bölümde barınmaktadır. Kurumda çocuk yuvası blokları, yetiştirme yurdu bloğu, idari bina, yemekhane, çamaşırhane ve revir aynı kompleks içinde bulunmaktadır. Her bölümde oyun, ders çalışma ve televizyon izleme salonları ile yatakhaneler bulunmaktadır. Çocuk yuvası binasının alt katındaki bir bölüm 0-12 yaş çocukların boş zamanlarını değerlendirebilecekleri sosyal amaçlı salon olarak düzenlenmiş, bahçesine oyun parkı kurulmuştur. On üç-on sekiz yaş arası hizmet veren yetiştirme yurdu binasının alt katı sosyal ve sportif amaçlı jimnastik salonu olarak hazırlanmıştır. Ayrıca yetiştirme yurdu bünyesinde bir halı saha tesisi mevcuttur.

3.4. Veri Toplama Yöntemi

Çalışmamızda personele mesleki ihtiyaçlarına göre seçilmiş bazı konular, okumaları istenerek föy olarak dağıtıldı. Konuların diğer bir kısmı da eğitim seminerleri düzenlenerek sunuldu. Eğitime yönelik bilgi puanları ise iki aşamalı olarak, eğitim öncesi ve sonrası test şeklinde toplandı.

Seminerler, eğiticiler tarafından slaytlar halinde sunuldu. Düz anlatım, soru-cevap tekniğine ek olarak eğitici film ve broşürler sunumlarda yer aldı.

Araştırmanın ilk basamağında, 21 Aralık-25 Aralık 2009 tarihleri arasında, günde bir seminer sunumu olacak şekilde toplam beş sunum yapıldı. Seminer sunumlarından önce Isparta Çocuk Esirgeme ve Yetiştirme Yurdu personeline seminer konularıyla ilgili, çoktan seçmeli, doğru yanlış ve boşluk doldurma şeklinde, açık ve kapalı uçlu bilgi sorularından oluşan 106 soruluk anket formu gözlem altında uygulandı (Ek-1).

Föy eğitim konuları 21 Aralık 2009'da dağıtıldı. Föy konularına göre hazırlanan, çoktan seçmeli, doğru yanlış ve boşluk doldurma şeklinde açık ve kapalı uçlu bilgi sorularından oluşan 42 soruluk anket formu, föyler dağıtılmadan hemen önce gözlem altında uygulandı (Ek-2).

Özellikle f6y konularında yan tutmaya neden olmaması için, çalışanlara son testin yapılacağı tarih belirtilmedi. Personele ilk aşamada uygulanan f6y ve seminer eğitimi bilgi sorularının aynısını içeren anket formu 6 ay sonra (23 Haziran 2010) g6zlem altında tekrar uygulandı. Eğitim 6nce ve sonrası karşılaştırma yapabilmek için, çalışmaya katılan personelin isimleri her iki aşamada da alındı.

Ayrıca çalışmaya katılan personele 11'i sosyo-demografik 6zelliklerini; yaş, cinsiyet, medeni durum, varsa ocuk sayısı, kurumdaki mesleği, bu kurumdaki toplam çalışma s6resi, maddi durumu, eğitim durumu, en uzun s6re ikamet ettiği b6lge ve yerleşim yeri, tanı konulmuş hastalık durumu, 5'i yapılan eğitimle ilgili tutum ve davranışlarını; daha 6nce herhangi bir eğitim çalışmasına katılma, yapılan eğitim çalışmalarının faydalı olacağını d6ř6nme, eğitim ihtiyacı durumu, yapılan eğitim çalışmasına istekli katılma durumu ve çalışma koşullarının uygun olup olmadığını belirlemeye y6nelik toplam 16 açık ve kapalı uçlu sorudan oluşan anket formu, bilgi sorularından 6nce g6zlem altında uygulandı (Ek-3).

3.5. Eğitim Sunumları

Seminer ve f6y konuları, ilgili konular hakkında uzman ya da eğitilmiş olan S6leyman Demirel 6niversitesi (SD6) Tıp Fak6ltesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı (AD), ocuk Psikiyatrisi AD ve Aile Hekimliği AD 6đretim 6yeleri, araştırma g6revlileri ve y6ksek lisans 6đrencileri tarafından hazırlandı ve sunuldu.

Personele seminer sunumu olarak anlatılan eğitim konuları:

- Bulaşıcı hastalıklar ve korunma/pandemik grip.
- ocuk aciller, ev kazaları ve korunma yolları/oyun, oyuncak ve eğitim materyalleri.
- Çocuklarda ruhsal uyum ve davranış problemleri, 6z6m yolları.
- Ergenlik d6nemi psiko-sosyal gelişim ve sağlık sorunları/ad6lesanlarda madde bağımlılığı.
- ocuk ve g6venli evre/çocuklarda tuvalet eğitimi.

Föy olarak dağıtılan eğitim konuları:

- İletişimin temelleri.
- 0-12 yaş fiziksel, psiko-sosyal gelişim ve desteklenmesi.
- Çocuklarda travma.
- Çocuk yuvalarının işleyişine ilişkin genel esaslar.
- İnsan ve çocuk hakları sözleşmesi, Türkiye’de ki durum.
- Stresle başa çıkma yöntemleri

olarak belirlendi.

Bilgi soruları seminer ve föylerde anlatılan konulara göre araştırmacı tarafından hazırlandı.

3.6. Değerlendirme

Personelin doğru bildikleri sorulara 1, yanlış bildikleri sorulara 0 puan verildi. Boş bırakılan sorular yanlış olarak değerlendirildi. Eğitim öncesi ve sonrası konu başlıklarının da kendi içinde karşılaştırmasını yapabilmek için, her bir konu başlığı ile ilgili sorular farklı birer katsayı ile çarpılarak 100 puana tamamlandı. Bu yüzden personelin föy ve eğitim seminerleri konu başlıklarından aldıkları bilgi puanları 0-100 puan arasında değişti.

Konu başlıklarına göre toplam soru sayısı ve her bir soruya ait ortak çarpım katsayısı Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6. Konu başlıklarına göre toplam bilgi soru sayısı ve çarpım katsayıları

Seminer ve Föy Eğitim Konuları	Bilgi Soru Sayısı	Ortak Çarpım Katsayısı
Bulaşıcı Hastalıklar ve Korunma/Pandemik Grip*	16	6,3
Çocuk Aciller, Ev Kazaları ve Korunma Yolları/ Oyun, Oyuncak ve Eğitim Materyalleri*	30	3,3
Çocuklarda Ruhsal Uyum ve Davranış Problemleri, Çözüm Yolları*	11	9,1
Ergenlik Dönemi Psiko-sosyal Gelişim ve Sağlık Sorunları/Adölesanlarda Madde Bağımlılığı*	24	4,2
Çocuk ve Güvenli Çevre/Çocuklarda Tuvalet Eğitimi*	25	4,0
Föy Olarak Dağıtılan Eğitim Konuları	42	2,4

*: Seminer sunumu konu başlıkları.

3.7. Ön Uygulama

Araştırmanın ön uygulaması, Ekim 2009 tarihinde, SDÜ Araştırma ve Uygulama Hastanesi Morfoloji Binası'nda çalışan ve çocuk sahibi olup araştırmayı kabul eden 15 personele gözlem altında uygulandı. Ön uygulama sonrasında, anketteki bilgi sorularının anlaşılabilirliğini arttırmak için bazı sorularda değişiklik yapıldı.

3.8. Etik

Araştırmayla ilgili Isparta Valiliği İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü'nden 09. 11. 2009 tarih ve 6523 sayılı karar ile yazılı izin alındı (Ek-4).

Çalışma SDÜ Tıp Fakültesi Bilimsel Araştırma Projeleri Danışma Kurulu'na (BAPDK) sunularak 10. 11. 2010 tarihli toplantıda 07 no'lu karar ile onay alındı (Ek-5).

Ayrıca araştırmanın yapıldığı dönemde Isparta Çocuk Yuvası ve Yetiştirme Yurdu'nda çalışan personele araştırmanın amacı, verilerin bilimsel amaçlı kullanılacağı anlatıldıktan sonra, araştırmayı kabul edenlerin yazılı aydınlatılmış onam formlarını okuyarak imzalamaları istendi (Ek-6).

3.9. Araştırmanın Üstünlükleri ve Kısıtlılıkları

Çalışma boyunca personelin bir kısmının ilgili birimlerde görevli olmaları ve eğitime katılamaması, bazı personelin de izinli olmaları nedeniyle çoğu eğitimde tam sayıya ulaşamadı.

Personelin farklı eğitim düzeylerine sahip olması nedeniyle, soruların zorluk derecelerinin belirlenmesi güçleşmiş olsa da, personelin geneline uygun tipte sorular hazırlanmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın başında seminer ve föy konularının tamamı seminer sunumu olacak şekilde planlandı. Ancak seminer konularının sunumunda görevli öğretim üyelerinin ilgili tarihlerde bölümlerinde görevli olmaları nedeniyle, bazı seminer konularının föy olarak dağıtılarak değerlendirilmesine neden olmuştur.

Araştırmada, uygulanan eğitimlerin personelin bilgi birikimi üzerine etkisi incelendi. Personele uygulanan eğitimlerin, dolaylı olarak çocuklar üzerinde etkilerinin olup olmadığı ise bir başka araştırmacı tarafından eş zamanlı olarak yürütüldü.

Özellikle çocuk yuvası ve yetiştirme yurdu personelini kapsayan eğitim öncesi ve sonrası bilgi düzeyini değerlendiren araştırmalar literatürde bulunmamaktadır. Bu durum araştırmanın bir üstünlüğü olmakla birlikte tartışmada kısıtlılık yaratmaktadır.

3.10. Verilerin Sunumu ve İstatistiksel Analizi

Veri sunumu sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, en küçük ve en büyük değerler kullanılarak yapıldı.

Verilerin kolay yorumlanması amacıyla, parametrik varsayımları sağlamayan grupların sayı değerlerinin sunumunda, sıra değeri ortancası yerine ortalamalar verildi. Ancak istatistiksel analizlerinde parametrik olmayan testler kullanıldı.

Veriler, Statistical Package for Social Science (SPSS) 15.0 programında tanımlayıcı istatistik, ki-kare, Fisher's Exact, Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis, One-Way ANOVA, Bonferroni düzeltmesi, bağımlı iki grup t testi, Wilcoxon,

Pearson ve Spearman's korelasyon testleri ile analiz edildi. İstatistiksel analizlerde anlamlılık değeri $p < 0,05$ olarak kabul edildi.

4. BULGULAR

Çalışmaya katılan 40 personelin 28'i (% 70,0) kadındı. Çalışanların 37'si (% 92,5) evli idi. Evli olanların 33'ünün (% 82,5) çocuğu vardı. Çocuğu olan personelin çocuk sayıları dağılımına bakıldığında, bir çocuğu olan 6 (% 18,2), iki çocuğu olan 17 (% 51,5), üç çocuğu olan 8 (% 24,2) ve dört çocuğu olan 2 kişi (% 6,1) olduğu görüldü. Erkeklerin yaş ortalaması $43,4 \pm 6,7$ yıl, kadınların yaş ortalaması $33,9 \pm 8,7$ yıl olup, tüm grubun yaş ortalaması ise $36,8 \pm 9,2$ yıl (en küçük: 20, en büyük: 52 yıl) olarak tespit edildi. Personelin ortalama çalışma süresi $8,1 \pm 6,3$ yıl bulundu.

Çalışma grubunun meslek gruplarına göre dağılımı Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. Personelin meslek gruplarına göre dağılımı

MESLEK	SAYI	%
Doktor	1	2,5
Aşçı	1	2,5
Ziyaretçi Danışma-Yönlendirme Memuru	2	5,0
Temizlik Personeli	8	20,0
Öğretmen	8	20,0
Bakıcı Anne	12	30,0
Çocuk Eğitici	3	7,5
Hemşire	2	5,0
Diş Hekimi	1	2,5
Kaloriferci	1	2,5
Memur	1	2,5
Toplam	40	100,0

Çalışmaya alınan personelin 23'ü (% 57,5) maddi durumunu orta, 15'i (% 37,5) iyi, 2'si (% 5,0) ise kötü şeklinde belirtti. Araştırmaya katılan personelin 1'i (% 2,5) okur-yazar değilken, 1'i (% 2,5) okur-yazar, 7'si (% 17,5) ilkokul, 18'i (% 45,0) lise ve 13'ü (% 32,5) yüksek okul/üniversite mezunu idi. Çalışanların en uzun süre ikamet ettikleri bölge sorgulandığında, 36'sı (% 90,0) Akdeniz, 2'si (% 5,0) İç Anadolu, 1'i (% 2,5) Ege ve 1'i (% 2,5) Güney Doğu Anadolu Bölgesi şeklinde yanıt verirken, 37 kişi (% 92,5) il merkezinde, 1 kişi (% 2,5) ilçede, 2 kişi ise (% 5,0) köyde en uzun süre ikamet ettiğini belirtti. Personelin 5'i (% 12,5) herhangi bir tanısı konulmuş hastalığa sahip olduklarını belirtirken, 2 kişide (% 5,0) diyabet, 1 kişide (% 2,5) ailevi akdeniz ateşi, 1 kişide (% 2,5) romatizmal hastalık ve 1 kişide (% 2,5) ise kalp hastalığı olduğu görüldü.

Yirmi yedi (% 67,5) personel daha önce herhangi bir eğitim seminerine katıldıklarını ifade ederken, 26'sı (% 65,0) bu eğitim çalışmasının kendileri için faydalı olacağını, 7'si (% 17,5) kısmen faydalı olacağını, 3'ü (% 7,5) kararsız olduğunu, 4'ü (% 10,0) ise faydalı olmayacağını belirtti. Personelin 32'si (% 80,0) bu eğitim çalışmasına istekli katıldıklarını, 5'i (% 12,5) isteksiz katıldığını, 3'ü (% 7,5) ise kararsız olduğunu belirtti.

Personelin şu anki çalışma koşullarının uygun olup olmadığı sorulduğunda, 25'i (% 62,5) uygun bulurken, 15'i (% 37,5) kısmen uygun bulmaktadır.

Çalışma grubunda bazı değişkenlerin cinsiyete göre karşılaştırılması Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8. Personele ait bazı değişkenlerin cinsiyete göre karşılaştırılması

DEĞİŞKENLER	CİNSİYET		p	
	Erkek	Kadın		
Yaş (Yıl) (Ortalama ± SS) (n: 40)	43,4 ± 6,7	33,9 ± 8,7	0,003*	
Çalışma Süresi (Yıl) (Ortalama ± SS) (n: 40)	9,6 ± 6,0	7,5 ± 6,4	0,267*	
Eğitim Durumu (Sayı- %)	Lise Altı Lise ve Üzeri	- 9- 32,1 19- 67,9	0,037**	
Maddi Durum (Sayı- %)	İyi Orta Kötü	3- 25,0 8- 66,7 1- 8,3	12- 42,9 15- 53,6 1- 3,5	0,510***
Daha Önce Eğitim Seminerine Katılma Durumu (Sayı- %)	Evet Hayır	10- 83,3 2- 16,7	17- 60,7 11- 39,3	0,271**
Eğitimin Faydalı Olacağını Düşünme (Sayı- %)	Evet Kısmen Kararsızım Hayır	5- 41,7 5- 41,7 1- 8,3 1- 8,3	21- 75,0 2- 7,1 2- 7,1 3- 10,8	0,065***
Eğitime İstekli Katılma Durumu (Sayı- %)	Evet Kararsızım Hayır	9- 75,0 1- 8,3 2- 16,7	23- 82,2 2- 7,1 3- 10,7	0,857***
Çalışma Koşulları Uygunluğu (Sayı- %)	Uygun Kısmen	5- 41,7 7- 58,3	20- 71,4 8- 28,6	0,091**

* Mann-Whitney U testi.

** Fisher's Exact test.

*** Ki-kare testi.

Tablo 8’de görüldüğü gibi, eğitim seminerine katılan erkek personelin yaş ortalaması ($43,4 \pm 6,7$), kadın personele göre ($33,9 \pm 8,7$) yüksek ve istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($p: 0,003$). Yine erkek personelde lise ve üzeri eğitim görenler (% 100,0), kadın personele göre (% 67,9) yüksek olup, istatistiksel olarak ta fark saptandı ($p: 0,037$). Diğer değişkenler cinsiyete göre karşılaştırıldığında ise aralarında anlamlı fark tespit edilmedi ($p>0,05$).

Personele düzenlenen seminerlerde, anlatılan eğitim konuları ve föy olarak dağıtılan konular öncesinde yapılan ön test uygulamasına göre aldıkları toplam bilgi puan ortalamalarının karşılaştırılması Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9. Personelin eğitim öncesi, seminer konularına ve dağıtılan föylere göre aldıkları bilgi puanlarının karşılaştırılması

EĞİTİM KONULARI	EĞİTİM ÖNCESİ ALINAN BİLGİ PUAN DÜZEYLERİ (Ortalama \pm SS)	p*
Konu-1 ¹ (n: 40)	68,0 \pm 12,7	0,000
Konu-2 ² (n: 32)	76,1 \pm 6,8	
Konu-3 ³ (n: 32)	59,2 \pm 15,5	
Konu-4 ⁴ (n: 25)	78,3 \pm 8,3	
Konu-5 ⁵ (n: 15)	75,2 \pm 10,7	
Konu-6 ⁶ (n: 36)	61,3 \pm 10,7	

* Kruskal-Wallis testi.

¹ Bulaşıcı hastalıklar ve korunma/pandemik grip.

² Çocuk aciller, ev kazaları ve korunma yolları/oyun, oyuncak ve eğitim materyalleri.

³ Çocuklarda ruhsal uyum ve davranış problemleri, çözüm yolları.

⁴ Ergenlik dönemi psiko-sosyal gelişim ve sağlık sorunları/adölesanlarda madde bağımlılığı.

⁵ Çocuk ve güvenli çevre/çocuklarda tuvalet eğitimi.

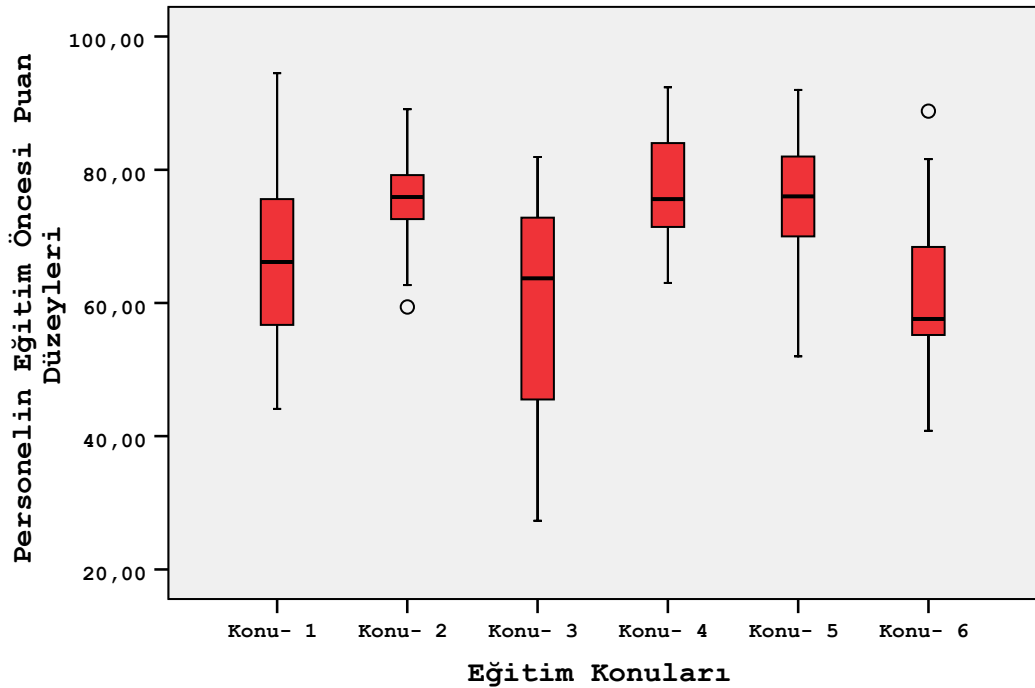
⁶ Föy olarak dağıtılan eğitim konuları: İletişimin temelleri/0-12 yaş fiziksel, psiko-sosyal gelişim ve desteklenmesi/çocuklarda travma/çocuk yuvalarının işleyişine ilişkin genel esaslar/ insan ve çocuk hakları sözleşmesi, Türkiye’de ki durum/stresle başa çıkma yöntemleri.

Tablo 9’da da görüldüğü gibi, personelin yapılan eğitim ve dağıtılan föylerdeki konulara ilişkin eğitim öncesi aldıkları bilgi puan ortalamaları karşılaştırıldığında, aralarında istatistiksel olarak çok anlamlı fark saptandı ($p: 0,000$) (Grafik 1).

Personel eğitim öncesi en yüksek bilgi puan ortalamasını, “Ergenlik dönemi psiko-sosyal gelişim ve sağlık sorunları/adölesanlarda madde bağımlılığı” (konu-4) konu başlığı sorularından, en düşük bilgi puan ortalamasını ise “Çocuklarda ruhsal

uyum ve davranış problemleri, çözüm yolları” (konu-3) konu başlığını içeren sorulardan elde etmiştir.

Farkın hangi grup ya da gruplardan kaynaklandığını tespit etmek için yapılan ikili karşılaştırmalara göre (Mann-Whitney U ve bağımsız iki grup t testleri ile), konu-2 ile konu-4 ve konu-5, konu-3 ile konu-6, konu-4 ile konu-5 başlıklı eğitim konularının ikili karşılaştırmaları dışındaki tüm ikili karşılaştırmalar arasında istatistiksel fark saptandı ($p<0,05$).

Grafik 1. Personelin eğitim öncesi, seminer konularına ve dağıtılan föylere göre aldıkları bilgi puanlarının dağılımı

- Konu-1 Bulaşıcı hastalıklar ve korunma/pandemik grip.
- Konu-2 Çocuk aciller, ev kazaları ve korunma yolları/oyun, oyuncak ve eğitim materyalleri.
- Konu-3 Çocuklarda ruhsal uyum ve davranış problemleri, çözüm yolları.
- Konu-4 Ergenlik dönemi psiko-sosyal gelişim ve sağlık sorunları/adölesanlarda madde bağımlılığı.
- Konu-5 Çocuk ve güvenli çevre/çocuklarda tuvalet eğitimi.
- Konu-6 Föy olarak dağıtılan eğitim konuları: İletişimin temelleri/0-12 yaş fiziksel, psiko-sosyal gelişim ve desteklenmesi/çocuklarda travma/çocuk yuvalarının işleyişine ilişkin genel esaslar/insan ve çocuk hakları sözleşmesi, Türkiye’de ki durum/stresle başa çıkma yöntemleri.

Çalışma grubunun, eğitim seminerlerini ve föy olarak dağıtılan eğitim konularını takip eden 6. ayda, aynı soruları içeren son test uygulamasına göre aldıkları bilgi puanları ortalamalarının karşılaştırılması Tablo 10’da belirtilmiştir.

Tablo 10. Personelin eğitim sonrası aldıkları bilgi puanlarının, seminer ve föy konularına göre dağılımının karşılaştırılması

EĞİTİM KONULARI	EĞİTİM SONRASI ALINAN BİLGİ PUAN DÜZEYLERİ (Ortalama ± SS)	p*
Konu-1 ¹ (n: 34)	74,3 ± 9,0	0,000
Konu-2 ² (n: 34)	77,0 ± 11,5	
Konu-3 ³ (n: 34)	55,1 ± 14,7	
Konu-4 ⁴ (n: 34)	78,2 ± 13,0	
Konu-5 ⁵ (n: 34)	80,0 ± 9,0	
Konu-6 ⁶ (n: 34)	78,6 ± 8,5	

* One-Way ANOVA.

¹ Bulaşıcı hastalıklar ve korunma/pandemik grip.

² Çocuk aciller, ev kazaları ve korunma yolları/oyun, oyuncak ve eğitim materyalleri.

³ Çocuklarda ruhsal uyum ve davranış problemleri, çözüm yolları.

⁴ Ergenlik dönemi psiko-sosyal gelişim ve sağlık sorunları/adölesanlarda madde bağımlılığı.

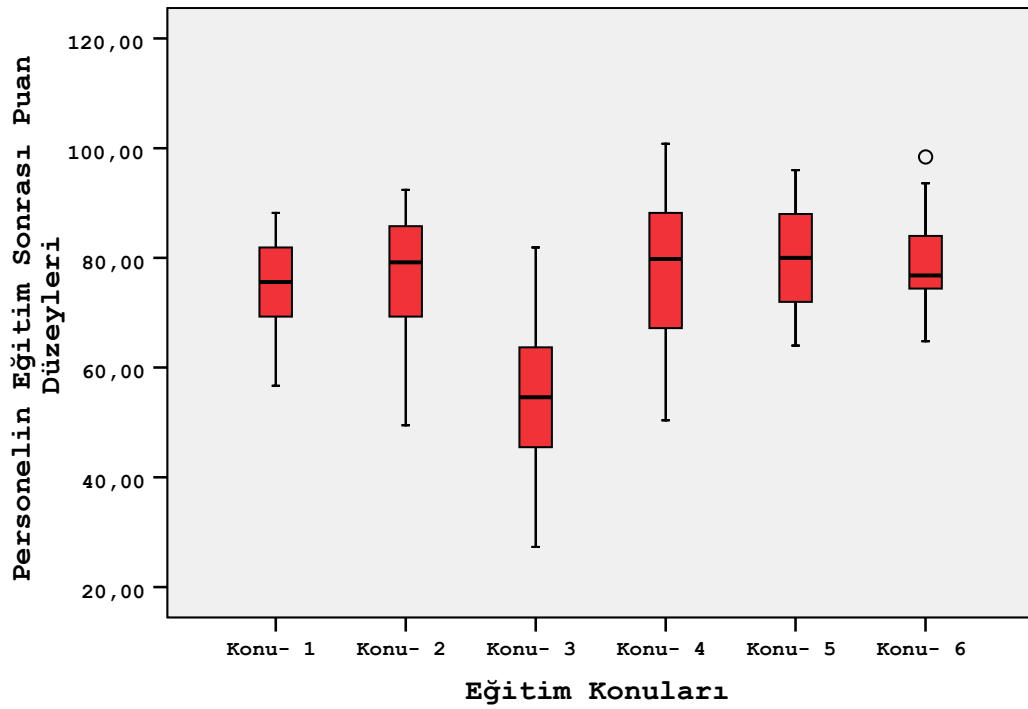
⁵ Çocuk ve güvenli çevre/çocuklarda tuvalet eğitimi.

⁶ Föy olarak dağıtılan eğitim konuları: İletişimin temelleri/0-12 yaş fiziksel, psiko-sosyal gelişim ve desteklenmesi/çocuklarda travma/çocuk yuvalarının işleyişine ilişkin genel esaslar/insan ve çocuk hakları sözleşmesi, Türkiye’de ki durum/stresle başa çıkma yöntemleri.

Tablo 10’da personelin yapılan eğitim ve dağıtılan föylerdeki konulara ilişkin eğitimden 6 ay sonra aldıkları bilgi puan ortalamaları karşılaştırıldığında, aralarında istatistiksel olarak çok anlamlı fark saptandı (p: 0,000) (Grafik 2).

Araştırma grubu eğitim sonrası en yüksek puan ortalamasını, “Çocuk ve güvenli çevre/çocuklarda tuvalet eğitimi” (konu-5) konu başlığı sorularından, en düşük puan ortalamasını ise “Çocuklarda ruhsal uyum ve davranış problemleri, çözüm yolları” (konu-3) konu başlığını içeren sorulardan elde edildi.

Farkın hangi grup ya da gruplardan kaynaklandığını tespit etmek için bonferroni düzeltmesi ile yapılan post hoc karşılaştırmalara göre “Çocuklarda ruhsal uyum ve davranış problemleri, çözüm yolları” (konu-3) başlıklı eğitim semineri sorularından alınan bilgi puan ortalamasının, diğer konulardan istatistiksel olarak anlamlı derecede düşük olduğu görüldü (p: 0,000). Diğer konu başlıklarının tüm ikili karşılaştırmalarında ise istatistiksel fark saptanmadı (p>0,05).

Grafik 2. Personelin eğitim sonrası, seminer konularına ve dağıtılan föylere göre aldıkları bilgi puanlarının dağılımı

- Konu-1 Bulaşıcı hastalıklar ve korunma/pandemik grip.
 Konu-2 Çocuk aciller, ev kazaları ve korunma yolları/oyun, oyuncak ve eğitim materyalleri.
 Konu-3 Çocuklarda ruhsal uyum ve davranış problemleri, çözüm yolları.
 Konu-4 Ergenlik dönemi psiko-sosyal gelişim ve sağlık sorunları/adölesanlarda madde bağımlılığı.
 Konu-5 Çocuk ve güvenli çevre/çocuklarda tuvalet eğitimi.
 Konu-6 Föy olarak dağıtılan eğitim konuları: İletişimin temelleri/0-12 yaş fiziksel, psiko-sosyal gelişim ve desteklenmesi/çocuklarda travma/çocuk yuvalarının işleyişine ilişkin genel esaslar/insan ve çocuk hakları sözleşmesi, Türkiye’de ki durum/stresle başa çıkma yöntemleri.

Personelin tüm eğitim konularından (seminer olarak anlatılan + föy olarak dağıtılan eğitim konuları) eğitim öncesi ve sonrasında aldıkları bilgi puanların karşılaştırılması Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11. Personelin tüm eğitim konularından eğitim öncesi ve sonrasında aldıkları bilgi puanlarının karşılaştırılması

EĞİTİM KONULARI	PERSONEL BİLGİ PUAN DÜZEYLERİ		p*
	Eğitim Öncesi (Ortalama ± SS) (n: 180)	→ Eğitim Sonrası (Ortalama ± SS) (n: 204)	
Seminerlerde Anlatılan + Föy Olarak Dağıtılan Eğitim Konuları	67,5 ± 13,4	73,1 ± 13,8	0,000

* Bağımlı iki grup t testi.

Personelin eğitimden sonra aldığı bilgi puan ortalaması (73,1 ± 13,8), eğitim seminerlerinden ve föyler dağıtılmadan önce aldığı bilgi puan ortalamasına göre (67,5 ± 13,4) artmıştır. Bu ortalamadaki artış istatistiksel olarak ta anlamlı bulundu (p: 0,000). Bu karşılaştırma tüm konu başlıklarını içermektedir. Eğitim konularının kendi içinde öncesi ve sonrası bilgi puanları ortalamalarının karşılaştırılması ise Tablo 12’de belirtilmiştir.

Tablo 12. Çalışma grubunun, konu başlıklarına göre eğitim öncesi ve sonrası aldıkları bilgi puanlarının karşılaştırılması

EĞİTİM KONULARI	PERSONEL BİLGİ PUAN DÜZEYLERİ		P
	Eğitim Öncesi (Ortalama ± SS)	→ Eğitim Sonrası (Ortalama ± SS)	
Bulaşıcı Hastalıklar ve Korunma/ Pandemik Grip (n: 34)	66,7 ± 12,7	74,3 ± 9,0	0,005*
Çocuk Aciller, Ev Kazaları ve Korunma Yolları/ Oyun, Oyuncak Ve Eğitim Materyalleri (n: 27)	75,5 ± 6,9	76,4 ± 12,4	0,618**
Çocuklarda Ruhsal Uyum Ve Davranış Problemleri, Çözüm Yolları (n: 27)	58,0 ± 15,4	54,9 ± 14,6	0,259**
Ergenlik Dönemi Psiko- sosyal Gelişim ve Sağlık Sorunları/ Adölesanlarda Madde Bağımlılığı (n: 21)	77,8 ± 8,4	78,0 ± 12,0	0,571**
Çocuk Ve Güvenli Çevre/ Çocuklarda Tuvalet Eğitimi (n: 14)	74,6 ± 10,8	78,9 ± 8,2	0,088**
Föy Olarak Dağıtılan Eğitim Konuları*** (n: 33)	60,1 ± 10,2	78,4 ± 8,5	0,000*

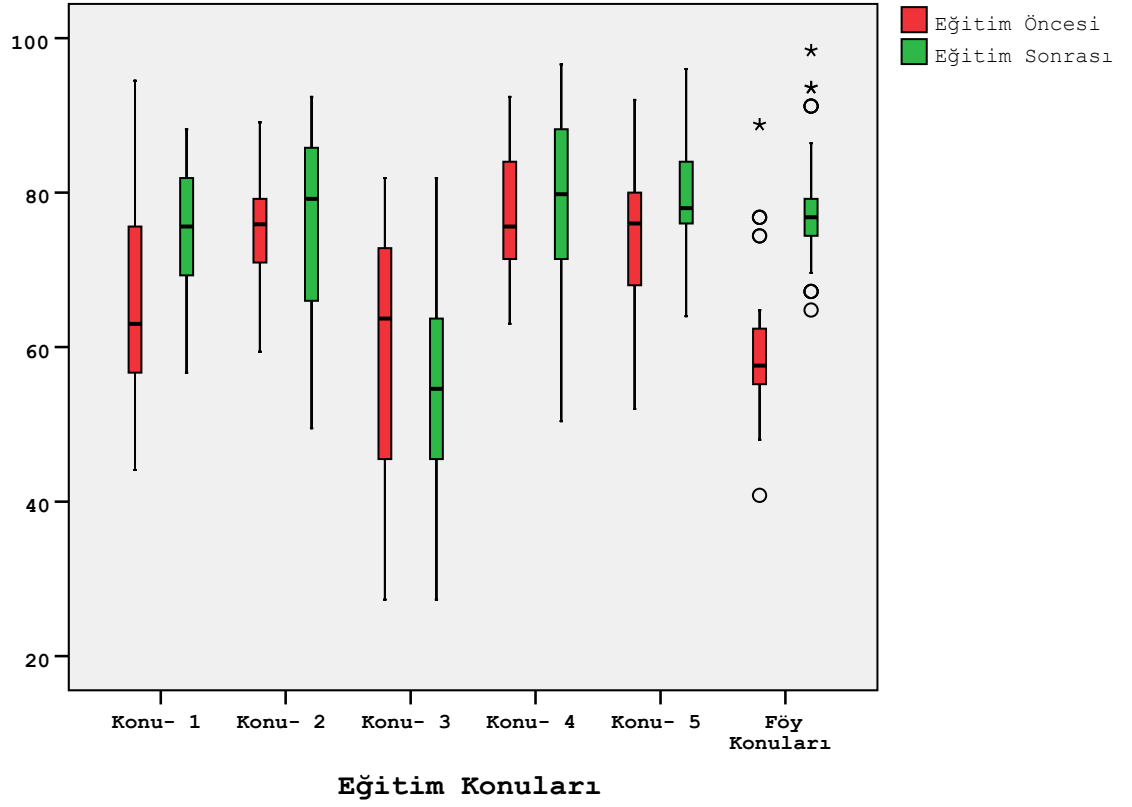
* Bağımlı grup t testi.

** Wilcoxon testi.

*** İletişimin temelleri/0-12 yaş fiziksel, psiko-sosyal gelişim ve desteklenmesi/çocuklarda travma/ çocuk yuvalarının işleyişine ilişkin genel esaslar/insan ve çocuk hakları sözleşmesi, Türkiye’de ki durum/stresle başa çıkma yöntemleri.

Tablo 12’de görüldüğü gibi personelin “Çocuklarda ruhsal uyum ve davranış problemleri, çözüm yolları” başlıklı konudan eğitim sonrası aldığı bilgi puanları ortalamasının (54,9 ± 14,6), eğitim öncesine göre (58,0 ± 15,4) düştüğü görüldü. Bu düşüşün dışında diğer tüm konu başlıklarından aldıkları bilgi puan ortalamalarının arttığı tespit edildi. Ancak istatistiksel olarak anlamlı artış “Bulaşıcı hastalıklar ve korunma/pandemik grip” ile eğitim materyali olarak dağıtılan föy konularında saptandı.

Çalışma grubunun, konu başlıklarına göre eğitim öncesi ve sonrası aldıkları bilgi puanlarının karşılaştırılması Grafik 3’te gösterilmiştir.

Grafik 3. Personelin konu başlıklarına göre eğitim öncesi ve sonrası aldıkları bilgi puanlarının karşılaştırılması

Konu-1 Bulaşıcı hastalıklar ve korunma/pandemik grip.

Konu-2 Çocuk aciller, ev kazaları ve korunma yolları/oyun, oyuncak ve eğitim materyalleri.

Konu-3 Çocuklarda ruhsal uyum ve davranış problemleri, çözüm yolları.

Konu-4 Ergenlik dönemi psiko-sosyal gelişim ve sağlık sorunları/adölesanlarda madde bağımlılığı.

Konu-5 Çocuk ve güvenli çevre/çocuklarda tuvalet eğitimi.

Föy konuları İletişimin temelleri/0-12 yaş fiziksel, psiko-sosyal gelişim ve desteklenmesi/çocuklarda travma/çocuk yuvalarının işleyişine ilişkin genel esaslar/insan ve çocuk hakları sözleşmesi, Türkiye’de ki durum/stresle başa çıkma yöntemleri.

Çalışan personelin, konu başlıklarına göre eğitim öncesi ve sonrası aldıkları bilgi puanlarının bazı değişkenlere göre karşılaştırılması Tablo 13-18’de gösterilmiştir.

Tablo 13. Personelin “Bulaşıcı hastalıklar ve korunma/pandemik grip” konu başlığı için, bazı değişkenlere göre eğitim öncesi ve sonrası aldıkları bilgi puanlarının karşılaştırılması

Bulaşıcı Hastalıklar ve Korunma/Pandemik Grip		n	Eğitim Öncesi Bilgi Puanları (Ortalama ± SS)	p	n	Eğitim Sonrası Bilgi Puanları (Ortalama ± SS)	p
Cinsiyet	Erkek	12	70,9 ± 9,0	0,226*	8	78,8 ± 8,9	0,098*
	Kadın	28	66,8 ± 14,0		26	72,9 ± 8,8	
Medeni Durum	Evli	37	67,8 ± 12,6	0,696*	32	74,4 ± 9,3	0,794*
	Bekar	3	71,4 ± 15,9		2	72,5 ± 4,5	
Çocuk Durumu	Var	33	68,3 ± 13,0	0,639*	28	73,8 ± 9,4	0,475*
	Yok	7	66,6 ± 12,0		6	76,7 ± 7,4	
Eğitim Durumu	Lise Altı	9	60,9 ± 9,5	0,079*	9	71,4 ± 10,0	0,283*
	Lise ve Üzeri	31	70,1 ± 12,9		25	75,3 ± 8,6	
Daha Önce Eğitim Seminerine Katılma Durumu	Evet	27	68,4 ± 11,4	0,872*	23	74,2 ± 9,1	0,970*
	Hayır	13	67,4 ± 15,5		11	74,5 ± 9,3	
Eğitime İstekli Katılma Durumu	Evet	32	68,7 ± 11,6	0,689**	27	72,8 ± 8,3	0,205**
	Kararsızım	3	69,3 ± 21,8		3	79,8 ± 9,6	
	Hayır	5	63,0 ± 16,1		4	80,3 ± 11,9	
Eğitimin Faydalı Olacağını Düşünme	Evet	26	69,5 ± 12,7	0,332*	23	73,7 ± 8,6	0,586*
	Diğer***	14	65,3 ± 12,7		11	75,6 ± 10,2	

* Mann-Whitney U testi.

** Kruskal Wallis testi.

*** Kısmen-kararsızım-hayır.

Çalışma grubunun “Bulaşıcı hastalıklar ve korunma/pandemik grip” konu başlığı için, eğitim öncesi ve sonrası aldıkları bilgi puanları bazı değişkenlere göre karşılaştırıldığında, aralarında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmadı ($p>0.05$).

Tablo 14. Personelin “Çocuk aciller, ev kazaları ve korunma yolları/oyun, oyuncak ve eğitim materyalleri” konu başlığı için, bazı değişkenlere göre eğitim öncesi ve sonrası aldıkları bilgi puanlarının karşılaştırılması

Çocuk Aciller, Ev Kazaları ve Korunma Yolları/Oyun, Oyuncak ve Eğitim Materyalleri	n	Eğitim Öncesi Bilgi Puanları (Ortalama ± SS)	p	n	Eğitim Sonrası Bilgi Puanları (Ortalama ± SS)	p	
Cinsiyet	Erkek	9	76,6 ± 4,0	0,949*	8	79,2 ± 9,2	0,791*
	Kadın	23	75,9 ± 7,6		26	76,3 ± 12,2	
Medeni Durum	Evli	30	77,1 ± 5,6	0,017*	32	77,1 ± 11,2	0,883*
	Bekar	2	61,1 ± 2,3		2	74,3 ± 21,0	
Çocuk Durumu	Var	27	77,1 ± 5,8	0,119*	28	76,6 ± 11,4	0,617*
	Yok	5	70,6 ± 9,5		6	78,7 ± 12,8	
Eğitim Durumu	Lise Altı	8	74,3 ± 8,8	0,550*	9	66,0 ± 10,6	0,002*
	Lise ve Üzeri	24	76,7 ± 6,0		25	80,9 ± 9,1	
Daha Önce Eğitim Seminerine Katılma Durumu	Evet	21	77,0 ± 6,6	0,258*	23	76,3 ± 12,0	0,739*
	Hayır	11	74,4 ± 7,0		11	78,3 ± 10,9	
Eğitime İstekli Katılma Durumu	Evet	26	76,3 ± 7,3	0,587**	27	76,5 ± 11,5	0,417**
	Kararsızım	2	72,6 ± 4,7		3	84,7 ± 8,3	
	Hayır	4	76,7 ± 3,2		4	74,3 ± 13,6	
Eğitimin Faydalı Olacağını Düşünme	Evet	22	77,0 ± 7,2	0,214*	23	76,9 ± 12,5	0,739*
	Diğer***	10	74,3 ± 5,7		11	77,1 ± 9,6	

* Mann-Whitney U testi.

** Kruskal Wallis testi.

*** Kısmen-kararsızım-hayır.

Çalışma grubunun “Çocuk aciller, ev kazaları ve korunma yolları/oyun, oyuncak ve eğitim materyalleri” konu başlığı için, eğitim öncesi ve sonrası aldıkları bilgi puanları bazı değişkenlere göre karşılaştırıldığında; evli personelin bekar personele göre eğitim öncesi bilgi puan ortalaması daha yüksek ve istatistiksel olarak anlamlı tespit edildi (p: 0,017). Lise ve üzeri eğitim almış personelin, lise altı eğitim almış personele göre, eğitim sonrası bilgi puan ortalaması yüksek bulundu. Bu yüksek ortalama istatistiksel olarak da anlamlı idi (p: 0,002). Diğer karşılaştırmalarda ise istatistiksel fark saptanmadı (p>0,05).

Tablo 15. Çalışanların “Çocuklarda ruhsal uyum ve davranış problemleri, çözüm yolları” konu başlığı için, bazı değişkenlere göre eğitim öncesi ve sonrası aldıkları bilgi puanlarının karşılaştırılması

Çocuklarda Ruhsal Uyum ve Davranış Problemleri, Çözüm Yolları		n	Eğitim Öncesi Bilgi Puanları (Ortalama ± SS)	p	n	Eğitim Sonrası Bilgi Puanları (Ortalama ± SS)	p
Cinsiyet	Erkek	8	66,0 ± 15,9	0,157*	8	63,7 ± 15,4	0,058*
	Kadın	24	56,9 ± 15,0		26	52,5 ± 13,7	
Medeni Durum	Evli	31	59,6 ± 15,6	0,350*	32	56,0 ± 14,6	0,147*
	Bekar	1	45,5 ± 0,0		2	41,0 ± 6,4	
Çocuk Durumu	Var	28	60,1 ± 15,5	0,340*	28	54,9 ± 15,2	0,836*
	Yok	4	52,3 ± 15,5		6	56,1 ± 13,4	
Eğitim Durumu	Lise Altı	8	58,0 ± 12,8	0,740*	9	45,5 ± 11,1	0,024*
	Lise ve Üzeri	24	59,5 ± 16,5		25	58,6 ± 14,4	
Daha Önce Eğitim Seminerine Katılma Durumu	Evet	21	60,2 ± 16,6	0,545*	23	56,2 ± 13,9	0,549*
	Hayır	11	57,1 ± 13,6		11	52,9 ± 16,7	
Eğitime İstekli Katılma Durumu	Evet	25	56,8 ± 14,7	0,044**	27	53,3 ± 14,9	0,231**
	Kararsızım	2	50,1 ± 19,3		3	66,7 ± 5,3	
	Hayır	5	74,6 ± 10,0		4	59,2 ± 15,8	
Eğitimin Faydalı Olacağını Düşünme	Evet	21	53,3 ± 13,3	0,002*	23	53,0 ± 13,9	0,224*
	Diğer***	11	70,3 ± 13,6		11	59,6 ± 16,0	

* Mann-Whitney U testi.

** Kruskal Wallis testi.

*** Kısmen-kararsızım-hayır.

“Çocuklarda ruhsal uyum ve davranış problemleri, çözüm yolları” konu başlığı için eğitim öncesi, eğitimin faydalı olma durumuna kısmen-kararsızım-hayır cevaplarını veren personelin bilgi puan ortalamaları, faydalı olacağını düşünenlere göre yüksek ve anlamlı bulundu (p: 0,002). Lise ve üzeri eğitim almış personelin eğitim sonrası bilgi puanları ortalaması, eğitim seviyesi daha düşük olan gruba göre daha yüksek bulundu. Bu fark istatistiksel olarak anlamlı tespit edildi (p: 0,024). Personelde eğitim öncesi, eğitime istekli katılma durumu bilgi puan ortalamaları karşılaştırıldığında istatistiksel fark saptandı. Bu farkın hangi grup ya da gruplardan kaynaklandığını tespit etmek için yapılan ikili karşılaştırmalara göre (Mann-Whitney U testi), eğitim öncesi istekli katılmayanların bilgi puan ortalamalarının, istekli katılanlara göre yüksek olmasından kaynaklandığı bulundu (p: 0,018).

Tablo 16. Personelin “Ergenlik dönemi psiko-sosyal gelişim ve sağlık sorunları/ adölesanlarda madde bağımlılığı” konu başlığı için, bazı değişkenlere göre eğitim öncesi ve sonrası aldıkları bilgi puanlarının karşılaştırılması

Ergenlik Dönemi Psiko-sosyal Gelişim ve Sağlık Sorunları/ Adölesanlarda Madde Bağımlılığı	n	Eğitim Öncesi Bilgi Puanları (Ortalama ± SS)	p	n	Eğitim Sonrası Bilgi Puanları (Ortalama ± SS)	p	
Cinsiyet	Erkek	9	82,6 ± 6,6	0,048*	8	83,0 ± 13,0	0,159*
	Kadın	16	75,9 ± 8,3		26	76,7 ± 12,9	
Medeni Durum	Evli	24	78,2 ± 8,5	0,726*	32	78,4 ± 13,0	0,825*
	Bekar	1	79,8 ± 0,0		2	75,6 ± 17,8	
Çocuk Durumu	Var	22	77,9 ± 8,8	0,374*	28	78,6 ± 13,0	0,751*
	Yok	3	81,2 ± 2,4		6	76,3 ± 13,9	
Eğitim Durumu	Lise Altı	4	71,4 ± 9,1	0,078*	9	65,8 ± 8,4	0,001*
	Lise ve Üzeri	21	79,6 ± 7,7		25	82,7 ± 11,4	
Daha Önce Eğitim Seminerine Katılma Durumu	Evet	19	78,5 ± 9,1	0,822*	23	75,8 ± 13,5	0,144*
	Hayır	6	77,7 ± 5,8		11	83,2 ± 10,8	
Eğitime İstekli Katılma Durumu	Evet	18	78,4 ± 7,6	0,860**	27	77,3 ± 13,3	0,493**
	Kararsızım	3	75,6 ± 7,3		3	85,4 ± 2,4	
	Hayır	4	79,8 ± 13,3		4	78,8 ± 16,2	
Eğitimin Faydalı Olacağını Düşünme	Evet	14	76,8 ± 8,5	0,223*	23	78,2 ± 12,5	0,739*
	Diğer***	11	80,2 ± 8,1		11	78,3 ± 14,6	

* Mann-Whitney U testi.

** Kruskal Wallis testi.

*** Kısmen-kararsızım-hayır.

“Ergenlik dönemi psiko-sosyal gelişim ve sağlık sorunları/adölesanlarda madde bağımlılığı” konu başlığı için, eğitim öncesi erkek personelin bilgi puan ortalamaları, kadın personele göre yüksek ve anlamlı tespit edildi (p: 0,048). Lise ve üzeri eğitim almış personelin eğitim sonrası bilgi puanları ortalaması, eğitim seviyesi daha düşük olan gruba göre daha yüksek bulundu. Bu fark istatistiksel olarak da anlamlı tespit edildi (p: 0,001). Diğer karşılaştırmalarda ise istatistiksel fark saptanmadı (p>0,05).

Tablo 17. Personelin “Çocuk ve güvenli çevre/çocuklarda tuvalet eğitimi” konu başlığı için, bazı değişkenlere göre eğitim öncesi ve sonrası aldıkları bilgi puanlarının karşılaştırılması

Çocuk ve Güvenli Çevre/Çocuklarda Tuvalet Eğitimi		n	Eğitim Öncesi Bilgi Puanları (Ortalama ± SS)	p	n	Eğitim Sonrası Bilgi Puanları (Ortalama ± SS)	p
Cinsiyet	Erkek	2	72,0 ± 5,7	0,492*	8	82,5 ± 8,8	0,325*
	Kadın	13	75,7 ± 11,4		26	79,2 ± 9,1	
Medeni Durum	Evli	14	75,1 ± 11,1	0,907*	32	79,6 ± 9,0	0,301*
	Bekar	1	76,0 ± 0,0		2	86,0 ± 8,5	
Çocuk Durumu	Var	13	74,2 ± 10,9	0,302*	28	80,1 ± 9,2	0,837*
	Yok	2	82,0 ± 8,5		6	79,3 ± 8,5	
Eğitim Durumu	Lise Altı	4	68,0 ± 11,3	0,165*	9	73,8 ± 8,3	0,015*
	Lise ve Üzeri	11	77,8 ± 9,7		25	82,2 ± 8,3	
Daha Önce Eğitim Seminerine Katılma Durumu	Evet	9	75,1 ± 11,8	0,905*	23	80,5 ± 9,3	0,710*
	Hayır	6	75,3 ± 9,9		11	78,9 ± 8,6	
Eğitime İstekli Katılma Durumu	Evet	14	76,9 ± 8,9	0,101**	27	79,4 ± 8,3	0,738**
	Kararsızım	-	-		3	82,7 ± 9,2	
	Hayır	1	52,0 ± 0,0		4	82,0 ± 14,8	
Eğitimin Faydalı Olacağını Düşünme	Evet	12	77,3 ± 9,5	0,189*	23	79,8 ± 8,0	0,897*
	Diğer***	3	66,7 ± 12,9		11	80,4 ± 11,1	

* Mann-Whitney U testi.

** Kruskal Wallis testi.

*** Kısmen-kararsızım-hayır.

Tablo 17’de belirtildiği gibi “Çocuk ve güvenli çevre/çocuklarda tuvalet eğitimi” konu başlığı için, lise ve üzeri eğitim almış personelin eğitim sonrası bilgi puanları ortalaması, eğitim seviyesi daha düşük olan gruba göre daha yüksek bulundu. Bu fark istatistiksel olarak da anlamlı tespit edildi (p: 0,015). Diğer karşılaştırmalarda ise istatistiksel fark saptanmadı (p>0,05).

Tablo 18. Personelin föy olarak dağıtılan konular için, bazı değişkenlere göre eğitim öncesi ve sonrası aldıkları bilgi puanlarının karşılaştırılması

FÖY KONULARI ¹		n	Eğitim Öncesi Bilgi Puanları (Ortalama ± SS)	p	n	Eğitim Sonrası Bilgi Puanları (Ortalama ± SS)	p
Cinsiyet	Erkek	8	64,8 ± 11,5	0,347*	8	84,0 ± 8,0	0,036*
	Kadın	28	60,3 ± 10,5		26	77,0 ± 8,1	
Medeni Durum	Evli	34	61,6 ± 11,0	0,626*	32	79,1 ± 8,5	0,266*
	Bekar	2	57,6 ± 0,0		2	72,0 ± 6,8	
Çocuk Durumu	Var	30	62,4 ± 11,3	0,170*	28	79,5 ± 9,0	0,348*
	Yok	36	56,0 ± 4,2		6	74,8 ± 4,4	
Eğitim Durumu	Lise Altı	9	53,3 ± 6,4	0,009*	9	73,9 ± 3,9	0,034*
	Lise ve Üzeri	27	64,0 ± 10,6		25	80,4 ± 9,1	
Daha Önce Eğitim Seminerine Katılma Durumu	Evet	23	61,4 ± 11,0	0,816*	23	79,9 ± 8,3	0,186*
	Hayır	13	61,3 ± 10,6		11	75,9 ± 8,5	
Eğitime İstekli Katılma Durumu	Evli	30	60,1 ± 9,4	0,571**	27	77,0 ± 7,9	0,072**
	Kararsızım	2	67,2 ± 13,6		3	86,4 ± 7,2	
	Hayır	4	67,8 ± 18,4		4	84,0 ± 9,8	
Eğitimin Faydalı Olacağını Düşünme	Evet	26	60,4 ± 8,8	0,521*	23	76,7 ± 8,2	0,093*
	Diğer***	10	63,8 ± 14,8		11	82,7 ± 8,0	

¹ Föy olarak dağıtılan eğitim konuları: İletişimin temelleri/0-12 yaş fiziksel, psiko-sosyal gelişim ve desteklenmesi/çocuklarda travma/çocuk yuvalarının işleyişine ilişkin genel esaslar/insan ve çocuk hakları sözleşmesi, Türkiye’de ki durum/stresle başa çıkma yöntemleri.

* Mann-Whitney U testi.

** Kruskal Wallis testi.

*** Kısmen-kararsızım-hayır.

Föy konuları için, eğitim sonrası erkek personelin bilgi puan ortalamaları, kadın personele göre yüksek ve anlamlı bulundu (p: 0,036). Lise ve üzeri eğitim almış personelin eğitim önce ve sonrası bilgi puanları ortalaması, eğitim seviyesi daha düşük olan gruba göre daha yüksek bulundu. Bu fark istatistiksel olarak da anlamlı tespit edildi (p<0,05). Diğer karşılaştırmalarda ise istatistiksel fark saptanmadı (p>0,05).

Araştıramaya katılan personelin yaş, çalışma süresi ve maddi durumu ile konulara göre eğitim öncesi ve sonrası aldıkları bilgi puanları arasındaki ilişkinin karşılaştırılması Tablo 19 ve 20’de gösterilmiştir.

Tablo 19. Personelin eğitim öncesi konu başlıklarından aldığı bilgi puan düzeyleri ile yaş, çalışma süresi ve maddi durumları arasındaki ilişkinin karşılaştırılması

EĞİTİM ÖNCESİ BİLGİ PUAN DÜZEYLERİ	YAŞ (Yıl)*	ÇALIŞMA SÜRESİ (Yıl)*	MADDİ DURUM (Kötü- Orta- İyi)**
Konu-1 ¹	r: 0,090	r: 0,287	r: -0,211
	p: 0,581	p: 0,072	p: 0,191
Konu-2 ²	r: 0,082	r: -0,041	r: 0,012
	p: 0,655	p: 0,824	p: 0,947
Konu-3 ³	r: 0,258	r: 0,278	r: 0,108
	p: 0,154	p: 0,124	p: 0,556
Konu-4 ⁴	r: -0,152	r: -0,024	r: 0,195
	p: 0,469	p: 0,910	p: 0,350
Konu-5 ⁵	r: -0,451	r: -0,299	r: -0,059
	p: 0,091	p: 0,280	p: 0,836
Föy Konuları ⁶	r: 0,223	r: 0,332	r: 0,341
	p: 0,191	p: 0,048	p: 0,042

*:Pearson korelasyon. ** Spearman's korelasyon.

¹ Bulaşıcı hastalıklar ve korunma/pandemik grip.

² Çocuk aciller, ev kazaları ve korunma yolları/oyun, oyuncak ve eğitim materyalleri.

³ Çocuklarda ruhsal uyum ve davranış problemleri, çözüm yolları.

⁴ Ergenlik dönemi psiko-sosyal gelişim ve sağlık sorunları/adölesanlarda madde bağımlılığı.

⁵ Çocuk ve güvenli çevre/çocuklarda tuvalet eğitimi.

⁶ 0-12 yaş fiziksel, psiko-sosyal gelişim ve desteklenmesi/çocuklarda travma/çocuk yuvalarının işleyişine ilişkin genel esaslar/insan ve çocuk hakları sözleşmesi, Türkiye'de ki durum/stresle başa çıkma yöntemleri.

Tablo 19'a göre, personelin toplam çalışma süresi arttıkça, eğitimden önce föy konularından aldıkları bilgi puanları da artmaktaydı. Aralarında orta zayıf düzeyde bir ilişki olup, bu ilişki istatistiksel olarak da anlamlı tespit edildi (r: 0,332, p: 0,048).

Çalışma grubunun maddi durumu iyileştikçe, eğitimden önce föy konularından aldıkları bilgi puanları da artmaktaydı. Aralarındaki bu ilişki orta zayıf düzeyde ve anlamlı bulundu (r: 0,341, p: 0,042). Diğer karşılaştırmalarda istatistiksel anlamlılık tespit edilmedi.

Tablo 20. Personelin eğitim sonrası konu başlıklarından aldığı bilgi puan düzeyleri ile yaş, çalışma süresi ve maddi durumları arasındaki ilişkinin karşılaştırılması

EĞİTİM SONRASI BİLGİ PUAN DÜZEYLERİ	YAŞ (Yıl)*	ÇALIŞMA SÜRESİ (Yıl)*	MADDİ DURUM (Kötü- Orta- İyi)**
Konu-1 ¹	r: 0,177	r: -0,056	r: -0,204
	p: 0,317	p: 0,753	p: 0,246
Konu-2 ²	r: -0,221	r: 0,001	r: 0,364
	p: 0,209	p: 0,997	p: 0,034
Konu-3 ³	r: 0,124	r: 0,140	r: 0,311
	p: 0,485	p: 0,430	p: 0,073
Konu-4 ⁴	r: -0,049	r: -0,132	r: 0,264
	p: 0,785	p: 0,455	p: 0,131
Konu-5 ⁵	r: 0,048	r: 0,157	r: 0,301
	p: 0,787	p: 0,375	p: 0,084
Föy Konuları ⁶	r: 0,196	r: 0,110	r: 0,183
	p: 0,266	p: 0,534	p: 0,301

*:Pearson korelasyon. ** Spearman' s korelasyon.

¹ Bulaşıcı hastalıklar ve korunma/pandemik grip.

² Çocuk aciller, ev kazaları ve korunma yolları/oyun, oyuncak ve eğitim materyalleri.

³ Çocuklarda ruhsal uyum ve davranış problemleri, çözüm yolları.

⁴ Ergenlik dönemi psiko-sosyal gelişim ve sağlık sorunları/adölesanlarda madde bağımlılığı.

⁵ Çocuk ve güvenli çevre/çocuklarda tuvalet eğitimi.

⁶ 0-12 yaş fiziksel, psiko-sosyal gelişim ve desteklenmesi/çocuklarda travma/çocuk yuvalarının işleyişine ilişkin genel esaslar/insan ve çocuk hakları sözleşmesi, Türkiye'de ki durum/stresle başa çıkma yöntemleri.

Tablo 20'ye göre, personelin maddi durumu arttıkça “Çocuk aciller, ev kazaları ve korunma yolları/oyun, oyuncak ve eğitim materyalleri” konu başlığından eğitim sonrası aldıkları bilgi puanları da artmaktaydı. Aralarında orta zayıf düzeyde bir ilişki olup, bu ilişki istatistiksel olarak da anlamlı tespit edildi (r: 0,364, p: 0,034). Diğer karşılaştırmalarda istatistiksel anlamlılık tespit edilmedi.

Çalışanların meslek gruplarına göre eğitim öncesi ve sonrasında aldıkları bilgi puanlarının karşılaştırılması Tablo 21'de belirtilmiştir.

Tablo 21. Meslek gruplarının konu başlıklarına göre, eğitim öncesi ve sonrasında aldıkları bilgi puanlarının karşılaştırılması

Bulaşıcı Hastalıklar ve Korunma/ Pandemik Grip	PERSONEL BİLGİ PUAN DÜZEYLERİ		p*
	Eğitim Öncesi (Ortalama ± SS)	→ Eğitim Sonrası (Ortalama ± SS)	
Doktor-Dış Hekimi-Hemşire (n: 3)	90,3 ± 7,3	84,0 ± 3,6	0,180
Öğretmen-Çocuk Eğitici (n: 6)	73,5 ± 12,4	76,7 ± 10,9	0,599
Memur-Ziyaretçi Danışma- Yönlendirme Memuru (n: 3)	71,4 ± 3,6	77,7 ± 7,3	0,180
Bakıcı Anne-Temizlik Personeli-Aşçı- Kaloriferci (n: 22)	61,0 ± 9,0	71,9 ± 8,4	0,001
Çocuk Aciller, Ev Kazaları ve Korunma Yolları/Oyun, Oyuncak ve Eğitim Materyalleri			
Doktor-Dış Hekimi-Hemşire (n: 2)	77,6 ± 2,3	85,8 ± 9,3	0,317
Öğretmen-Çocuk Eğitici (n: 6)	74,3 ± 4,0	84,7 ± 3,4	0,027
Memur-Ziyaretçi Danışma- Yönlendirme Memuru (n: 1)	79,2 ± 0,0	72,6 ± 0,0	-
Bakıcı Anne-Temizlik Personeli-Aşçı- Kaloriferci (n: 18)	75,5 ± 8,2	72,8 ± 13,3	0,433
Çocuklarda Ruhsal Uyum ve Davranış Problemleri, Çözüm Yolları			
Doktor-Dış Hekimi-Hemşire (n: 3)	72,8 ± 9,1	69,8 ± 10,5	0,655
Öğretmen-Çocuk Eğitici (n: 4)	72,8 ± 7,4	70,5 ± 11,5	0,564
Memur-Ziyaretçi Danışma- Yönlendirme Memuru (n: 2)	54,6 ± 12,9	54,6 ± 12,9	1,000
Bakıcı Anne-Temizlik Personeli-Aşçı- Kaloriferci (n: 18)	52,6 ± 14,5	49,0 ± 12,1	0,395
Ergenlik Dönemi Psiko-sosyal Gelişim ve Sağlık Sorunları/Adölesanlarda Madde Bağımlılığı			
Doktor-Dış Hekimi-Hemşire (n: 2)	79,8 ± 17,8	90,3 ± 8,9	0,180
Öğretmen-Çocuk Eğitici (n: 5)	79,8 ± 5,1	86,5 ± 6,4	0,258
Memur-Ziyaretçi Danışma- Yönlendirme Memuru (n: 2)	81,9 ± 8,9	75,6 ± 11,9	0,655
Bakıcı Anne-Temizlik Personeli-Aşçı- Kaloriferci (n: 12)	76,0 ± 8,5	72,8 ± 11,7	0,918

Tablo 22. Meslek gruplarının konu başlıklarına göre, eğitim öncesi ve sonrasında aldıkları bilgi puanlarının karşılaştırılması (devamı)

Çocuk ve Güvenli Çevre/Çocuklarda Tuvalet Eğitimi			
Doktor-Dış Hekimi-Hemşire (n: 1)	92,0 ± 0,0	96,0 ± 0,0	-
Öğretmen-Çocuk Eğiticisi (n: 1)	60,0 ± 0,0	88,0 ± 0,0	-
Memur-Ziyaretçi Danışma-Yönlendirme Memuru (n: 1)	76,0 ± 0,0	76,0 ± 0,0	-
Bakıcı Anne-Temizlik Personeli-Aşçı-Kaloriferci (n: 11)	74,2 ± 10,0	76,7 ± 6,6	0,223
Föy Olarak Dağıtılan Eğitim Konuları**			
Doktor-Dış Hekimi-Hemşire (n: 3)	80,0 ± 7,7	95,2 ± 2,8	0,109
Öğretmen-Çocuk Eğiticisi (n: 5)	71,0 ± 6,9	85,4 ± 9,4	0,042
Memur-Ziyaretçi Danışma-Yönlendirme Memuru (n: 3)	56,0 ± 5,0	80,8 ± 5,0	0,109
Bakıcı Anne-Temizlik Personeli-Aşçı-Kaloriferci (n: 22)	55,4 ± 5,6	74,2 ± 4,3	0,000

* Wilcoxon testi.

** İletişimin temelleri/0-12 yaş fiziksel, psiko-sosyal gelişim ve desteklenmesi/çocuklarda travma/çocuk yuvalarının işleyişine ilişkin genel esaslar/insan ve çocuk hakları sözleşmesi, Türkiye’de ki durum/stresle başa çıkma yöntemleri.

Tablo 21’de görüldüğü gibi, meslek gruplarının konu başlıklarına göre eğitim öncesi ve sonrası aldıkları bilgi puanları karşılaştırıldığında; bakıcı anne-temizlik personeli-aşçı-kaloriferci meslek gruplarının “Bulaşıcı hastalıklar ve korunma/pandemik grip” konu başlığından eğitim sonrası aldıkları bilgi puan ortalamasının, eğitim öncesine göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde arttığı saptandı (p: 0,001). Öğretmen-çocuk eğiticisi meslek gruplarının “Çocuk aciller, ev kazaları ve korunma yolları/oyun, oyuncak ve eğitim materyalleri” konu başlığından eğitim sonrası aldıkları bilgi puan ortalamasının, eğitim öncesine göre arttığı ve bu artışın anlamlı olduğu bulundu (p: 0,027). Ayrıca öğretmen-çocuk eğiticisi meslek gruplarının föy olarak dağıtılan eğitim konularından eğitim sonrası aldıkları bilgi puan ortalaması, eğitim öncesine göre artmış olup, bu artış anlamlı bulundu (p: 0,042). Bakıcı anne-temizlik personeli-aşçı-kalorifer sorumlusu meslek gruplarının föy olarak dağıtılan eğitim konularından eğitim sonrası aldıkları bilgi puan ortalamasının, eğitim öncesine göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde arttığı görüldü (p: 0,000).

Çalışma grubunun bazı değişkenler için, eğitim öncesi ve sonrası konu başlıklarına göre aldıkları bilgi puanlarının karşılaştırılması Tablo 22-27’de gösterilmiştir.

Tablo 23. “Bulaşıcı hastalıklar ve korunma/pandemik grip” konu başlığı için, bazı değişkenlere göre eğitim öncesi ve sonrası alınan bilgi puanlarının karşılaştırılması

Bulaşıcı Hastalıklar ve Korunma/Pandemik Grip		PERSONEL BİLGİ PUAN DÜZEYLERİ		p*
		Eğitim Öncesi (Ortalama ± SS)	→ Eğitim Sonrası (Ortalama ± SS)	
Cinsiyet	Kadın (n: 26)	65,7 ± 13,8	72,9 ± 8,8	0,028
	Erkek (n: 8)	70,1 ± 7,9	78,8 ± 8,9	0,173
Eğitim Durumu	Lise Altı (n: 9)	60,9 ± 9,5	71,4 ± 10,9	0,091
	Lise ve Üzeri (n: 25)	68,8 ± 13,2	75,3 ± 8,6	0,038
Daha Önce Eğitim Seminerine Katılan	Evet (n: 23)	67,7 ± 11,4	74,2 ± 9,1	0,016
	Hayır (n: 11)	64,7 ± 15,5	74,5 ± 9,3	0,208

* Wilcoxon testi.

Tablo 22’de görüldüğü gibi “Bulaşıcı hastalıklar ve korunma/pandemik grip” konu başlığı için kadın cinsiyet, lise ve üzeri eğitim almış ve daha önce eğitim seminerine katılmış personelde eğitimden sonra aldıkları bilgi puan ortalamalarının öncesine göre arttığı bulundu. Bu artış istatistiksel olarak ta anlamlı idi ($p < 0,05$). Diğer karşılaştırmalarda ise, eğitim sonrası bilgi puan ortalamaları öncesine göre artmış olup, istatistiksel anlamlılık saptanmadı ($p > 0,05$).

Tablo 24. “Çocuk aciller, ev kazaları ve korunma yolları/oyun, oyuncak ve eğitim materyalleri” konu başlığı için, bazı değişkenlere göre eğitim öncesi ve sonrası alınan bilgi puanlarının karşılaştırılması

Çocuk Aciller, Ev Kazaları ve Korunma Yolları/Oyun, Oyuncak ve Eğitim Materyalleri	PERSONEL BİLGİ PUAN DÜZEYLERİ		p*	
	Eğitim Öncesi (Ortalama ± SS)	→ Eğitim Sonrası (Ortalama ± SS)		
Cinsiyet	Kadın (n: 21)	75,3 ± 7,6	75,7 ± 13,0	0,778
	Erkek (n: 6)	76,5 ± 3,9	78,7 ± 10,7	0,596
Eğitim Durumu	Lise Altı (n: 8)	74,3 ± 8,8	65,6 ± 11,2	0,183
	Lise ve Üzeri (n: 19)	76,1 ± 6,2	80,9 ± 10,0	0,038
Daha Önce Eğitim Seminerine Katılan	Evet (n: 18)	77,0 ± 7,0	75,4 ± 12,9	0,679
	Hayır (n: 9)	72,6 ± 6,2	78,5 ± 11,9	0,096

* Wilcoxon testi.

Tablo 23’de görüldüğü gibi “Çocuk aciller, ev kazaları ve korunma yolları/oyun, oyuncak ve eğitim materyalleri” konu başlığı için, lise ve üzeri eğitim almış personelde eğitimden sonra aldıkları bilgi puan ortalamalarının öncesine göre arttığı bulundu. Bu artış istatistiksel olarak da anlamlı tespit edildi (p:0,038). Diğer karşılaştırmalarda ise istatistiksel anlamlılık saptanmadı (p>0,05).

Tablo 25. “Çocuklarda ruhsal uyum ve davranış problemleri, çözüm yolları” konu başlığı için, bazı değişkenlere göre eğitim öncesi ve sonrası alınan bilgi puanlarının karşılaştırılması

Çocuklarda Ruhsal Uyum ve Davranış Problemleri, Çözüm Yolları		PERSONEL BİLGİ PUAN DÜZEYLERİ		p*
		Eğitim Öncesi (Ortalama ± SS)	→ Eğitim Sonrası (Ortalama ± SS)	
Cinsiyet	Kadın (n: 22)	57,1 ± 15,4	53,8 ± 13,7	0,324
	Erkek (n: 5)	61,9 ± 16,3	60,1 ± 18,9	0,564
Eğitim Durumu	Lise Altı (n: 8)	58,0 ± 12,8	45,5 ± 11,9	0,066
	Lise ve Üzeri (n: 19)	58,0 ± 6,7	58,9 ± 14,0	1,000
Daha Önce Eğitim Seminerine Katılan	Evet (n: 18)	58,1 ± 6,3	55,6 ± 3,6	0,512
	Hayır (n: 9)	57,6 ± 14,4	53,6 ± 17,3	0,380

* Wilcoxon testi.

“Çocuklarda ruhsal uyum ve davranış problemleri, çözüm yolları” başlığı için, önce ve sonrası karşılaştırmalarda istatistiksel anlamlılık saptanmadı ($p>0,05$).

Tablo 26. “Ergenlik dönemi psiko-sosyal gelişim ve sağlık sorunları/adölesanlarda madde bağımlılığı” konu başlığı için, bazı değişkenlere göre eğitim öncesi ve sonrası alınan bilgi puanlarının karşılaştırılması

Ergenlik Dönemi Psiko-sosyal Gelişim ve Sağlık Sorunları/Adölesanlarda Madde Bağımlılığı		PERSONEL BİLGİ PUAN DÜZEYLERİ		p*
		Eğitim Öncesi (Ortalama ± SS)	→ Eğitim Sonrası (Ortalama ± SS)	
Cinsiyet	Kadın (n: 14)	76,2 ± 8,8	76,5 ± 11,8	0,580
	Erkek (n: 7)	81,0 ± 6,7	81,0 ± 12,8	0,865
Eğitim Durumu	Lise Altı (n: 4)	71,4 ± 9,1	63,0 ± 10,3	0,414
	Lise ve Üzeri (n: 17)	79,3 ± 7,7	81,5 ± 9,5	0,377
Daha Önce Eğitim Seminerine Katılan	Evet (n: 17)	77,3 ± 8,9	77,1 ± 12,9	0,603
	Hayır (n: 4)	79,8 ± 5,9	81,9 ± 7,3	0,785

* Wilcoxon testi.

Tablo 25'e göre "Ergenlik dönemi psiko-sosyal gelişim ve sağlık sorunları/ adölesanlarda madde bağımlılığı" konu başlığı için, değişkenlere göre eğitim önce ve sonrası karşılaştırmalarda istatistiksel fark saptanmadı ($p>0,05$).

Tablo 27. "Çocuk ve güvenli çevre/çocuklarda tuvalet eğitimi" konu başlığı için, bazı değişkenlere göre eğitim öncesi ve sonrası alınan bilgi puanlarının karşılaştırılması

Çocuk Ve Güvenli Çevre/ Çocuklarda Tuvalet Eğitimi		PERSONEL BİLGİ PUAN DÜZEYLERİ		p*
		Eğitim Öncesi (Ortalama ± SS)	→ Eğitim Sonrası (Ortalama ± SS)	
Cinsiyet	Kadın (n: 12)	75,0 ± 11,6	79,0 ± 8,9	0,164
	Erkek (n: 2)	72,0 ± 5,7	78,0 ± 2,8	0,317
Eğitim Durumu	Lise Altı (n: 4)	68,0 ± 1,3	72,0 ± 5,7	0,285
	Lise ve Üzeri (n: 10)	77,2 ± 10,0	81,6 ± 7,6	0,190
Daha Önce Eğitim Seminerine Katılan	Evet (n: 9)	75,1 ± 11,8	78,7 ± 8,9	0,121
	Hayır (n: 5)	73,6 ± 10,0	79,2 ± 7,7	0,480

* Wilcoxon testi.

Tablo 26'da da görüldüğü gibi "Çocuk ve güvenli çevre/çocuklarda tuvalet eğitimi" konu başlığı için, değişkenlere göre eğitim önce ve sonrası karşılaştırmalarda istatistiksel fark saptanmadı ($p>0,05$).

Tablo 28. Föy olarak dağıtılan eğitim konuları için, bazı değişkenlere göre eğitim öncesi ve sonrası alınan bilgi puanlarının karşılaştırılması

Föy Olarak Dağıtılan Eğitim Konuları*		PERSONEL BİLGİ PUAN DÜZEYLERİ		p**
		Eğitim Öncesi (Ortalama ± SS)	→ Eğitim Sonrası (Ortalama ± SS)	
Cinsiyet	Kadın (n: 26)	59,1 ± 9,7	77,0 ± 8,1	0,000
	Erkek (n: 7)	63,8 ± 12,0	83,7 ± 8,6	0,018
Eğitim Durumu	Lise Altı (n: 9)	53,3 ± 6,4	73,9 ± 3,9	0,008
	Lise ve Üzeri (n: 24)	62,6 ± 10,3	80,1 ± 9,2	0,000
Daha Önce Eğitim Seminerine Katılan	Evet (n: 22)	60,9 ± 11,0	79,6 ± 8,4	0,000
	Hayır (n: 11)	58,5 ± 8,6	75,9 ± 8,5	0,003

* 0-12 yaş fiziksel, psiko-sosyal gelişim ve desteklenmesi/çocuklarda travma/çocuk yuvalarının işleyişine ilişkin genel esaslar/insan ve çocuk hakları sözleşmesi, Türkiye’de ki durum/stresle başa çıkma yöntemleri.

** Wilcoxon testi.

Tablo 27’de de görüldüğü gibi föy konularını içeren “0-12 yaş fiziksel, psiko-sosyal gelişim ve desteklenmesi/çocuklarda travma/çocuk yuvalarının işleyişine ilişkin genel esaslar/insan ve çocuk hakları sözleşmesi, Türkiye’de ki durum/stresle başa çıkma yöntemleri” konu başlıkları için, tüm değişkenlerde personelin eğitim sonrası aldıkları bilgi puan ortalamaları öncesine göre artmış olup, bu artış istatistiksel olarak da anlamlı tespit edildi ($p < 0,05$).

5. TARTIŞMA ve SONUÇ

Özellikle çocuk yuvası ve yetiştirme yurdu personelini kapsayan eğitim öncesi ve sonrası bilgi düzeyini değerlendiren çalışmalar literatürde bulunmamaktadır. Isparta Çocuk Yuvası ve Yetiştirme Yurdu personeline uygulanan eğitim etkinliğinin değerlendirildiği bu çalışmanın araştırma bulguları, aynı konuda yapılmış çalışmaların bulgularıyla birebir karşılaştırılmamış, bu nedenle bu kısımda, eğitim etkinliğinin değerlendirildiği başka araştırmaların benzer bulguları ile karşılaştırmalara yer verilmiştir.

2003 yılında belediyelerin hizmet içi eğitimine ilişkin olarak Mutlu tarafından yapılmış, 1999 yılına ait başka bir çalışmanın verilerinin de karşılaştırmalı olarak incelendiği bir çalışmada; 1999 yılına ait çalışmada, kurumdaki hizmet içi eğitim ihtiyacının tüm birimlerde duyulduğunu ifade edenler % 75,6 olarak elde edilmiştir. 2003 yılının araştırma sonuçlarında dikkat çekici bulgular arasında personelin % 93,0'ı hizmet içi eğitim ihtiyacı olduğunu belirtmiştir (55).

Isparta Çocuk Yuvası ve Yetiştirme Yurdu personelinin % 71,3'ü eğitim ihtiyacı olduğunu ve % 65,0'ı bu eğitim çalışmasının kendileri için faydalı olacağını belirtmiştir.

Yapılan araştırmalar göstermektedir ki, hangi alanda olursa olsun eğitim ihtiyacı olduğunu ve eğitim çalışmalarının kendileri için faydalı olacağını düşünenlerin sıklığının yüksek olması bu alandaki açığı göstermektedir. Daha sistemli hale getirilmiş ve tüm personelin yararlanabileceği ve katılımının sağlanacağı eğitimlerin yeterli sayıda düzenlenmesinin, kişisel ve kurumsal kazanımları artıracığını söylemek yanlış olmayacaktır.

Personele yönelik düzenlenen eğitim faaliyetlerinin özellikle uygulama aşamasında karşılaşılan sorunlarına yönelik görünümü, Canman tarafından aşağıdaki gibi saptanmıştır; “Hizmet içi eğitim programları, özellikle bilgi ve birikim kazandırılmasına yönelik olarak yapılmaktadır. Bunun yanında, “beceri geliştirme”, “davranışlara olumlu yön verme”, “motivasyon” üzerinde yeterince durulamamaktadır (56).

Çalışmada, uygulanan eğitimlerin personelin bilgi birikimi üzerine etkisi araştırılmıştır. Türkiye’de eğitim faaliyetlerinin ne derece ve hangi yönlerden etkili olduğunu ortaya koyan bilimsel nitelikli araştırmalar günümüze kadar hayli yetersiz kalmış ve araştırmacılar bu konuya yönelik ilgisiz davranmıştır. Bu açıdan bakıldığında, ülkemizde eğitim faaliyetlerinin amaçlarına ulaşip ulaşmadığını, harcanan para ve çabaların eğitim sonuçlarıyla karşılaştırılarak, bu sonuçların harcanan çabaya ve yapılan masraflara değip değmediğini ortaya koyan kapsamlı araştırmalar noktasında literatür açığı söz konusudur.

İçişleri Bakanlığı’nın 1992 yılına kadar gerçekleştirdiği hizmet içi eğitim programları, konu ve içerik açısından kapsamlı olmakla birlikte, programlar memur statüsündeki personel için zorunlu tutulmuş, işçi statüsündeki personel yararlanamamıştır (57).

Isparta Çocuk Yuvası ve Yetiştirme Yurdu personeline yapılan eğitim çalışması, sözleşmeli veya kamu görevlisi tüm memur ve işçi personeli içermektedir. Yapılan eğitim çalışmalarının tüm kurum personelinin kapsaması, personel arası eş güdümü sağlamak, motivasyon ve verimliliği artırmak adına önemli bir adım olacaktır.

Japonya’da yapılan bir çalışmada kişisel gelişimi sağlamak amacıyla yöneticilerin hangi eğitim materyallerini kullandıkları incelendiğinde, personelin % 80,0’ının ilk sırada eğitim seminerlerine katıldıkları tespit edilmiştir (58). Türkiye Belediyeler Birliği’nin ise eğitim çalışmalarını seminer, sempozyum, yuvarlak masa toplantıları şeklinde düzenlediği görülmüştür (44).

Eğitim programlarında genellikle izlenen yöntem, düz anlatım yöntemidir. Bu çalışmada eğitimler başta seminer sunumu olmak üzere soru cevap, eğitici kısa film gösterimi, föy ve broşür dağıtımı şeklinde uygulanmıştır. Bu bulguların ışığında, yetişkin eğitiminde seminer sunumlarının sıklıkla tercih edildiği görülmektedir.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre; çocuk sahibi olmayan personelin bilgi puan düzeyleri, çocuk sahibi olan personele göre bazı eğitim konularında yüksekken bazı konularda ise düşük tespit edilmiştir. Ancak bu puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Bu çalışmanın hipotezi, çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtlarında çalışan personelin bilgi puan düzeyleri, çocuk sahibi olma

veya olmama durumuna göre anlamlı düzeyde fark göstermektedir şeklinde kabul edilmiştir. Bu hipotez kurulurken, çocuk sahibi olmanın konulara ilgi duyma ve sorumluluk gibi davranışların kazanımında etkili olacağı düşünüldüğünden, çocuk sahibi olan personelin bilgi puan düzeyinin, çocuk sahibi olmayan personelin bilgi puan düzeylerinden farklı olacağı beklentisi ile hareket edilmiştir.

Araştırmanın bu bulgusu yapılan bazı araştırma bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Malatya’da çocuk yuvası ve yetiştirme yurdu personeline yapılan bir araştırmada, çocuk sahibi olup olmamanın eğitim düzeyleri üzerinde etkili olmadığı görülmüştür (34). Yılmaz eğitim yöneticilerinin bilgi puanları üzerine yapmış olduğu bir araştırmada, çocuk sahibi olmayan eğitim yöneticilerinin bilgi puan düzeyi, çocuk sahibi olan eğitim yöneticilerinin bilgi puan düzeyinden yüksek çıkmış ancak iki grup arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (59). Aynı şekilde Pişmişoğlu hemşirelerin empatik düzeyleri üzerine yapmış olduğu araştırmada, çocuk sahibi olmayan hemşirelerin empatik beceri düzeyi, çocuk sahibi olan hemşirelerin empatik beceri düzeyinden yüksek çıkmış ancak iki grup arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (60). Yine Kılıç, okul öncesi öğretmenlerin bilgi düzeylerini incelediği araştırmasında benzer sonuçlar bulmuştur (61).

Kımaz ve arkadaşları 112 acil sağlık hizmetlerinde çalışan pratisyen hekimlerin temel yaşam desteği bilgi düzeylerini ölçen bir çalışma yapmışlar ve sonuçta 1 yıldan daha fazla süredir 112’de çalışan hekimlerin bilgi düzeyinin 1 yıldan daha az çalışan hekimlere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır (62).

Adana’da yoğun bakım hemşirelerinde yapılan bir araştırmada, hemşirelerin meslekte çalışma süreleri arttıkça, hastane enfeksiyonlarını bilme düzeylerinin de arttığı bulunmuştur (63).

Bu çalışmada personelin kurumda toplam çalışma süresi ile alınan bilgi puanları arasındaki ilişki incelendiğinde, föy konularından eğitim öncesi alınan bilgi puanları, çalışma süresi arttıkça anlamlı olarak artmış, seminer sunumlarından eğitim öncesinde ve sonrasında konu başlıklarına göre alınan bilgi puanları karşılaştırıldığında anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu varsayım kurulurken, meslekte çalışma süresinin deneyimle doğru orantılı olduğu göz önünde bulundurularak, iş yaşamında ilerleyen yıllarla beraber deneyim kazanıldığı düşünülmüş, bunun bilgi puan düzeylerini arttıracığı beklenmiştir. Ancak beklentinin aksine kurumda çalışma süresi arttıkça bilgi puan düzeylerinde bazı konularda düşüşün olması ya da anlamlılığın tespit edilmemesi, çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtlarında üstlenilen görevin ağırlığı, bilgilerin zamanla tekrar edilmeyerek unutulması ve çalışan kurum personelinin mesleki tükenmişliğini akla getirmektedir.

Araştırmada bulduğumuz sonuçlara benzer bulgular diğer çalışmalarda da tespit edilmiştir. Araştırmanın bu bulgusu, Günaydın, Kılıç, İşcen ve Sevimligül'ün araştırma bulguları ile paralellik göstermektedir (64, 61, 65, 66).

Çalışmada personelin gelir düzeyi iyileştikçe, genel olarak eğitimlerden aldıkları bilgi puanlarının da arttığı gözlemlendi. Personelin gelir düzeyinin artmasıyla, eğitim öncesi dağıtılan föy konularından ve eğitim sonrası “Çocuk aciller, ev kazaları ve korunma yolları/oyun, oyuncak ve eğitim materyalleri” konu başlıklı seminer sunumundan aldıkları bilgi puan düzeylerinde anlamlı artış olduğu bulundu.

Araştırmadan elde edilen bulgular literatüre benzerdir. Ceylan ve arkadaşlarının çalışmasında, gelir düzeyi yüksek olan erbaş ve erlerin kişisel hijyen eğitimi puan ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmüş ancak istatistiksel anlamlılık saptanmamıştır (67). Kalıncı yaptığı çalışmada, gelir düzeyinin düşük olduğunu ifade eden grubun ortalama el hijyeni bilgi puanının, yüksek olarak ifade eden gruplara göre daha düşük olduğunu bulmuştur (68). Kırklareli Devlet Hastanesi'nde yapılan bir çalışmada, poliklinik hastalarının gelir düzeyi arttıkça, jinekolojik kanserler hakkında bilgi puanlarının da anlamlı olarak arttığı bulunmuş. Bu sonuç, sosyo-ekonomik düzeyi iyi bir kişinin sağlık bilgisi, sağlık hizmetleri kullanımı ve beslenme koşullarının, daha alt gelirli bir kişiye göre farklı olmasına bağlı olarak bilgi puanlarını etkileyen önemli bir faktör olduğu, şeklinde yorumlanmıştır (69).

Çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtlarında çalışan personelin aldıkları ücretler ne kadar yeterli olursa, kendi fiziksel ve sosyal ihtiyaçlarını da o oranda karşılayacağı söylenebilir. Kişinin kendi ihtiyaçlarını karşılayacak bir gelire sahip

olması, çevresinde kurmuş olduğu ilişkilere daha fazla yoğunlaşmasını kolaylaştırabilir. Ekonomik gelirin düşük olması, kişinin kendisinin veya sorumluluğunu üstlendiği insanların gereksinimlerini yeterince karşılayamamasına neden olmaktadır. Kişinin gereksinimlerini karşılayamaması ve çevrede var olan imkanlardan yeterince faydalanamaması, kişisel gelişimi üzerine yoğunlaşmasına engel olabilmektedir. Fiziksel ihtiyaçlarını karşılamada sorunlar yaşayan kişi sosyal ihtiyaçlarını göz ardı etmek zorunda kalabilir.

Çalışmada erkek personelin kadın personele göre, eğitim öncesi “Çocuk ve güvenli çevre/çocuklarda tuvalet eğitimi” konu başlığı dışında, eğitim önce ve sonrası tüm konu başlıkları ve föy konularından aldıkları bilgi puan ortalamaları daha yüksek tespit edildi. Eğitim öncesi “Ergenlik dönemi psiko-sosyal gelişim ve sağlık sorunları/adölesanlarda madde bağımlılığı” ve eğitim sonrası föy konularında, erkeklerde kadınlara göre bilgi puan ortalamaları daha yüksek ve istatistiksel olarak da anlamlıydı. Bu sonuçlar, araştırmada erkek personelin eğitim seviyesinin kadın personele göre anlamlı derecede yüksek bulunmasıyla paralellik göstermektedir.

Yapılan araştırmalarda cinsiyete göre bilgi puan karşılaştırmaları çeşitli faktörlere bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Yılmaz araştırmasında, kadın öğrencilerin kişisel hijyen alışkanlıkları bilgi puanı ortalamalarını erkek öğrencilere göre yüksek bulmuş fakat istatistiksel anlamlılık saptamamıştır (70). Gündoğan araştırmasında, kantinde çalışan elemanların beslenme, hijyen ve sanitasyon bilgi düzeyleri arasında cinsiyete göre fark olup olmadığına baktığında, kadınların bilgi ortalamasının erkeklerden biraz daha yüksek olduğunu ancak bu farkın anlamlı olmadığını ortaya koymuştur (71). Gini ve Wied yaptıkları çalışmalarda kadın personelin erkek personele göre empatik bilgi puan düzeylerini yüksek ve anlamlı bulmuşlardır. Wied bu sonucu, kadınların erkeklere göre psikolojik ve sosyal yönden ilişkilerinde daha duyarlı ve karşısındaki kişilerin neler düşünüp hissettiklerini anlamaya ilişkin daha çok istekli olmalarına bağlamıştır (72, 73).

Araştırmada, çalışanların eğitim seviyesi yükseldikçe bilgi puanlarının da yüksek olması öngörülmüştü. Beklenildiği gibi Isparta Çocuk Yuvası ve Yetiştirme Yurdu çalışanlarının eğitim durumları ile aldıkları bilgi puanları karşılaştırıldığında; eğitim seviyesi yüksek olan personelin eğitim seviyesi düşük olan personele göre,

eğitim 6ncesi ve sonrası t6m seminerlerden ve f6y konularından almış oldukları bilgi puan ortalamalarının y6ksek olduğu g6r6ld6. Ayrıca “Bulaşıcı hastalıklar ve korunma/pandemik grip” konu başlığı dışındaki t6m eğitim sonrası bilgi puan karşılaştırmaları da anlamlı tespit edildi.

Bireyin eğitim d6zeyi bir anlamda anlama kapasitesi hakkında bize bilgi verebilir. Ancak bu demek değildir ki ilkokul mezunları daha az, 6niversite mezunu daha 6ok anlama kapasitesine sahiptir. Ancak kişi gerek eğitim yolu ile gerekse hayat tecr6besi ile bir6ok kavramları 6đrenir. 6niversite mezunu olan bir kişinin 6zellikle bilimsel dile ve kavramlara yabancı olduğu d6ř6n6lemez. Bu y6zden verilen eğitimlerde 6zellikle anlama ve yorumlama noktasında eğitim d6zeyi g6z ardı edilmemelidir.

Yapılan araştırmalar bulduğumuz sonucu destekler niteliktedir. Birinci basamakta 6alışan sağlık personelinin hasta hakları konusunda bilgi d6zeylerinin incelendiği bir araştırmada, sağlık personelinin eğitim durumlarına g6re aldıkları bilgi puanlarına bakıldığında, lisans, y6ksek lisans ve doktora mezunlarının aralarında 6ok fark olmadığı ancak hasta haklarını lise ve 6n lisan mezunlarına g6re daha iyi bildikleri g6r6lm6řt6r. Eğitim durumları ile bilgi puanları arasında ileri derecede anlamlı ilişki bulunmuştur (74). Mersin’de er ve erbaşların aile planlaması ile ilgili eğitim 6ncesi ve sonrası bilgi puanlarının değerlendirildiği bir araştırmada, eğitim seviyesi y6ksek olan erlerin eğitim 6ncesi bilgi puan ortalamalarının, eğitim seviyesi d6ř6k olan er ve erbaşlara g6re anlamlı şekilde y6ksek olduğu bulunmuştur (75). A6ıkel ve arkadaşlarının erişkin erkeklerin cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusunda bilgi d6zeylerini inceledikleri 6alışmada da benzer sonu6lara ulaşılmıştır (76).

Araştırmada 6đretmen-6ocuk eğiticiyi meslek gruplarının “6ocuk aciller, ev kazaları ve korunma yolları/oyun, oyuncak ve eğitim materyalleri” konu başlığı ile f6y konularından eğitim sonrası aldıkları bilgi puan ortalamalarını, eğitim 6ncesine g6re anlamlı şekilde arttırdıkları g6r6ld6. Bakıcı anne-temizlik personeli-aşçı-kaloriferci meslek gruplarının “Bulaşıcı hastalıklar ve korunma/pandemik grip” konu başlığı ile f6y konularından eğitim sonrası aldıkları bilgi puan ortalamalarını, eğitim

öncesine göre anlamlı olarak arttırdıkları bulundu. Diğer meslek gruplarında ise bilgi puanlarında anlamlı artma ya da azalma saptanmadı.

Öğretmen-çocuk eğiticisi ve bakıcı anne-temizlik personeli-aşçı-kaloriferci meslek gruplarının diğer meslek gruplarına göre eğitimden anlamlı şekilde fayda görmeleri; eğitim öncesinde konularla ilgili bilgi düzeyi ortalamalarının diğer meslek gruplarına göre düşük saptanması; bu konularda kendilerinin yetersiz olduğunu ancak ihtiyaçlarına göre bu konulara daha fazla duyarlılık ve ilgi göstermeleri nedeniyle eğitim sonrası bilgi puanlarında anlamlı artış sağladıklarını düşündürmektedir.

Personelin % 67,5'i daha önce herhangi bir eğitime katılmıştı. Araştırmamızda daha önce eğitim alan ve almayan personelin bilgi düzeyleri arasında, eğitim öncesinde ve sonrasında fark olmadığı saptanmıştır. Bu sonuç daha önce eğitim alan personelin, çalışmamızdan farklı konuları içeren hizmet içi eğitimlerine katıldığını düşündürmektedir.

Araştırmada föy konularından elde edilen bilgi puanı ortalamalarındaki artışın, seminer sunumu konularındaki artışa göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Daha çok föy konularından fayda sağlanmış olması; personelin yazılı dökümanları daha çok okuyup tekrar ettiğini fakat eğitim seminerlerine ilgisinin, föy eğitime göre düşük seviyelerde kaldığını göstermektedir.

Personelin “Çocuklarda ruhsal uyum ve davranış problemleri, çözüm yolları” konu başlığı dışındaki diğer tüm konu başlıkları bilgi puanlarında artış sağlanmıştır. Bu araştırmanın amacı da, eğitim sonrası tüm konularda az ya da çok bilgi puanlarında artışın sağlanması idi. Sadece bu konuda eğitim öncesine göre bilgi puanlarında düşüş olmasının nedeni; konunun zorluk derecesinin yüksek olması ve sunumda daha çok akademik bir dil kullanılması nedeniyle personelin bu konuya ilgisiz kalması şeklinde yorumlanabilir.

Sonuç olarak; Bu araştırmada “Çocuklarda ruhsal uyum ve davranış problemleri, çözüm yolları” konu başlığı dışında, diğer tüm konu başlıklarında bilgi puanlarında artış sağlanmıştır. Eğitim öncesine göre eğitim sonrası bilgi puanlarında anlamlı artış ise, “Bulaşıcı hastalıklar ve korunma/pandemik grip” konu başlığı ile föy olarak dağıtılan konulardan elde edilmiştir.

Personel eğitim öncesi en yüksek puan ortalamasını, “Ergenlik dönemi psiko-sosyal gelişim ve sağlık sorunları/adölesanlarda madde bağımlılığı” başlıklı sorulardan alırken, eğitim sonrası en yüksek puan ortalamasını “Çocuk ve güvenli çevre/çocuklarda tuvalet eğitimi” başlıklı bilgi sorularından almıştır.

Konu başlıklarına göre değişmekle birlikte genel olarak bilgi puanlarındaki anlamlı artış, erkek cinsiyette, eğitim seviyesi yüksek, gelir düzeyi iyi olan personelde, “öğretmen-çocuk eğiticisi” ve “bakıcı anne-temizlik personeli-aşçı-kaloriferci” meslek gruplarında tespit edilmiştir.

Eğitim sonrasında föy konularını içeren bilgi sorularından elde edilen puan artışı, seminer sunumu konularından elde edilen puan artışına göre daha yüksek bulunmuştur. Personelin okumaları için dağıtılan föylerden, seminer sunumlarına göre daha çok fayda gördükleri saptanmıştır.

Bu sonuçların ışığında;

Çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtlarında çalışan personelin eğitimlere katılımlarını özendirerek ve daha istekli görev yapmalarını sağlayacak ek ücret, kademe ilerlemesi gibi ödüllendirmeler etkili olacaktır.

Personel eğitimlerinin daha bilimsel zemine oturtulması için, gerekirse üniversite-kurum iş birliği sağlanarak bilimsel destek alınabilir.

Personelin mesleksel gelişimlerine daha çok katkı sağlaması amacıyla hizmet içi eğitimlerde, eğitim seminerlerine ek olarak, ihtiyaca göre belirlenen konularda yazılı eğitim materyallerinin sistemli bir şekilde personele dağıtılması faydalı olacaktır.

Konunun daha fazla sayıda bilimsel çalışma ile desteklenmesi, eğitimin personel üzerine etkisinin aydınlatılmasında bilimsel düzeyde katkı sağlayacaktır.

Araştırmanın, eğitim çalışmalarının personel üzerindeki etkileri dolaylı olarak da çocuklardaki değişimin belirlenmesi konusunda daha sonra yapılacak araştırmalara ışık tutacağı görüşüdeyiz.

Genel öneriler olarak;

Eğitim programları, bilgi kazandırılmasına yönelik olmasına karşın çalışanların yetiştirilmesi ve geliştirilmesi noktasında yeterli olmadığı da ortadadır. Eğitime katılanlar açısından değerlendirildiğinde, personele somut yararlar sağladığı ortada olmasına rağmen, bu eğitimlerin sürekliliğinin sağlanması, eğitimlerin etkinliği ve kalıcılığı açısından önemlidir.

Ayrıca söz konusu eğitimlerin zorunlu kılınması, kurum açısından görünüşte fayda sağlayacağı görüşüne karşın, uygulamada personelde isteksizlik yaratabilmektedir. Bunun da aşılması eğitime değer kazandırmak ile mümkün olacaktır.

ÖZET

Isparta Merkez Çocuk Yuvası ve Yetiştirme Yurdu Personeline Yapılan Eğitim Çalışmasının Etkinliğinin Değerlendirilmesi

Bu çalışmada, Isparta Merkez Çocuk Yuvası ve Yetiştirme Yurdu personelinin eğitim öncesi ve sonrası aldıkları bilgi puanlarına göre eğitim çalışmasının etkinliğini tespit etmek, seminer sunumları ve föy konularından eğitim öncesi ve sonrası alınan bilgi puanlarını karşılaştırarak hangi eğitim tekniğinin daha çok faydalı olduğunu belirlemek, çalışanların eğitim konularından aldıkları bilgi puanları ile bazı değişkenler arasında ki ilişkiyi belirlemek, yapılan eğitim çalışmalarlarıyla personelin kişisel gelişimine, motivasyonuna ve gerekli niteliklere sahip personel profiline ulaşmada katkı sağlamak amaçları hedeflenmiştir.

Araştırmayı kabul eden personele, sosyo-demografik özellikleri, tutum davranışları ile bilgilerini ölçmeye yönelik seminer sunumu ve föy konularından oluşan anket formları, eğitim öncesi ve eğitimden 6 ay sonra gözlem altında uygulandı.

Personelin yaş ortalaması $36,8 \pm 9,2$ yıl ve % 70,0'ı kadın idi. Çalışmaya katılanların % 30,0'ının mesleği bakıcı annelikti. Çalışanların % 67,5'i daha önce herhangi bir eğitim seminerine katıldıklarını ifade ederken, % 65,0'ı bu eğitim çalışmasının kendileri için faydalı olacağını belirtmiştir.

Personel eğitim öncesi en yüksek puan ortalamasını, ergenlik dönemi psiko-sosyal gelişim ve sağlık sorunları/adölesanlarda madde bağımlılığı başlıklı sorulardan alırken, eğitim sonrası en yüksek puan ortalamasını çocuk ve güvenli çevre/çocuklarda tuvalet eğitimi başlıklı bilgi sorularından almıştır. Eğitim sonrası eğitim öncesine göre, çocuklarda ruhsal uyum ve davranış problemleri, çözüm yolları konu başlığı dışında tüm konu başlıklarında bilgi puanlarının arttığı tespit edildi.

Eğitim sonrasında, öncesine göre föy konularından elde edilen bilgi puanlarının, seminer sunumu konularından alınan bilgi puanlarına göre daha fazla arttığı görüldü. Bu sonuç çalışanların föy olarak dağıtılan eğitim dökümanlarından daha çok fayda gördüklerini göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: Bilgi Puanı, Çocuk Yuvası, Eğitim, Personel, Yetiştirme Yurdu

SUMMARY

Evaluation of the Training Conducted on the Staff of the Nursery and Orphanage of Isparta District

This study has the objectives of determining the efficiency of the training based on the pre-training and after-training scores of the staff of The Nursery and Orphanage of Isparta District, ascertaining which training method is more effective comparing the pre-training and after-training scores using the training presentations and brochure themes, determining the link between the training scores of the staff and various variables as well as contributing to the personal development and motivation of the staff and also to the acquisition of the appropriate staff profile via several trainings.

Surveys involving seminar presentation and brochure themes that aim to measure the sociodemographic attributes and attitudes of the staff who admitted to take part in the study have been applied before training and 6 weeks after the training under surveillance.

The age average of the staff was $36,8 \pm 9,2$ year and 70,0 % of the subjects was female. 30,0 % of the subjects worked as foster-mother. 67,5 % of the staff stated that they had been into any training before while 65,0 % of those asserted that this training would be beneficial for them.

The highest score before the training was obtained from the questions of puberty period psychosocial development and health problems and drug addiction in adolescents while children and safe environment and toilet training for children questions received the highest scores after training. Scores for all questions but spiritual harmony and behavioral problems, remedies increased after training when compared to before training.

It has been found out that the brochure themes scores increased more than the seminar presentation themes after training when compared to before training. This demonstrates that the staff benefited more from the training notes handed in brochures.

Key Words: Scores, Nursery, Training, Staff, Orphanage.

KAYNAKLAR

1. Özdemir N, Sefer N, Türkdoğan D. Bir Sosyal Sorumluluk Projesi Örneği: Korunmaya Muhtaç Çocuklar. C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi Aralık 2008; 32 (2): 283- 305).
2. Çivi S, Altuhul S, Yayıcı M. 7-12 Yaş Yuva Çocukları İle Aile Çocuklarının Psikososyal Davranışları. Sağlık ve Sosyal Yardım Vakfı Dergisi 1993; 3 (1): 16- 19.
3. Rıfkat J. M, Palmov I Oleg, Nikiforova V. N, Groark J. C, Robert B. McCall. Institution Based Early Intervention Program. Infant Mental Health Journal 2004; 25 (5): 488- 501.
4. Maclean K. The Impact of Institutionalization. Development and Psychopathology 2003; 15: 853- 884.
5. Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonu Sosyal Riski Azaltma Projesi. Proje Koordinasyon Birimi, Sosyal Araştırmalar Merkezi. SHÇEK Çocuk Koruma Sisteminin Değerlendirilmesi Nihai Rapor Yönetici Özeti. İstanbul, 2005.
6. Connor O, G. Thomas. Early Experiences and Psychological Development: Conceptual Questions, Empirical Illustrations, and Implications for Intervention. Development and Psychopathology 2003; 15: 671-690.
7. T.C. Resmi Gazete, 27.5.1983, Sayı:18059, 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'nun Kurulmasına Dair Kanun.
8. Akgün Ş. Yetiştirme Yurdunda Kalan 16-18 Yaş Grubundaki Adölesanların Anksiyete Düzeylerinin Belirlenmesi. Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Halk Sağlığı Hemşireliği Programı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2006.
9. Uslu S. SHÇEK'e Bağlı Çocuk Yuvalarında Yaşayan Çocuklar ile Aileleriyle Birlikte Yaşayan 7- 9 Yaş Grubu Çocukların Sanatsal Gelişim Düzeylerinin İncelenmesi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2008.
10. Türkmen B. Sosyal Risk Altındaki Çocuklar, Gençler ve Yaşlılar. Eğitim Dergisi Kastamonu, 2005; 13 (1): 11- 22.
11. SHÇEK 2009 Yılı Faaliyet Raporu. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Ankara, 2010.
12. Efe M. Çocukların Cezai Sorumluluğu. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2008.
13. Ceylan C. Türkiye'de Sosyal Hizmetlerin Bugünkü Durumu, Ankara, 2007.
14. Özdemir U. Yetiştirme Yurtları ve Gençlik Liderliği. T.C. Başbakanlık SHÇEK Yayını Sosyal Hizmetler Dergisi Ankara, 1998; 1: 7.
15. Barbel K, Freundlich M. Foster Care Today. Casey Family Programs National Center for Resource Family Support, Washington, 2001.
16. Stein E. Psychiatric Disorders of Children in Care: Methodology and Demographic Correlates. Can J. Psychiatry, 1994; 39: 341-347.
17. Klee L. Foster Care's Youngest: a Preliminary Report. American Journal of Orthopsychiatri, 1997; 67 (2): 290-299.

18. Şenocak H. Korunmaya Muhtaç Çocuklara Sağlanan Bakım Yöntemleri, Kocaeli, 2010.
19. Yörükoğlu A. Değişen Toplumda Aile ve Çocuk. Özgür Yayınevi, İstanbul, 1997; s. 192.
20. Ekşi A. Koruma Altındaki Çocuklar: Dünya’da Beş Kıtanın Çeşitli Ülkelerinden Örnekler. 17. Sempozyum Sunumları, Ankara, 2004; s. 9- 10.
21. Aşık E. Yetiştirme Yurdunda Kalan Gençlerin Ergenlik Sorunları ve Başetmeleri. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Bölümü. Bolu, 2006.
22. İkiizoğlu M. Türkiye’de Yoksulluk ve Sosyal Yardım Uygulamalarının Bugünkü Durumu. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Hizmetler Yüksekokulu, Ankara, 2001.
23. Akyüz E. Çocuğun Güvenliği İlkesi Işığında Korunmaya Muhtaç Çocuklar. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 1992; 4 (2): 715.
24. Yılmaz A. Yetiştirme Yurdunda Yaşayan Çocukların Genel Ruh Sağlığı Durumlarının Belirlenmesi. Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri, 2005.
25. Kıdman R, Petrow S. E, Heyman J. Africa’s Orphan Crisis: Two Community- Based Models of Care, Aids Care, 2007; 19 (3): 326- 329.
26. Oleke C, Blystad A, Fylkesnes K, Tumwine J. K. Constraints to Educational Opportunities of Orphans: A Community – Based Study From Northern Uganda, Aids Care, 2007; 19 (3): 361- 368.
27. Johnson R. J, Browne K, Giachritsis C. H. Young Children in Institutional Care at Risk of Harm, Trauma, Violence and Abuse, 2006; 7 (1): 34- 60.
28. Kools S, Kennedy C. Foster Child Health and Development: Implications for Primary Care, Pediatric Nursing, 2003; 29(1): 39-46.
29. Sobel A, Healy C. Fostering Health in the Foster Care Maze, Pediatric Nursing, 2001; 27(5): 493-502.
30. Garwood M, Close W. Identifying the Psychological Needs of Foster Children, Child Psychiatry and Human Development, 2001; 32(2): 125-135.
31. Kutlu M. Loneliness Among Turkish Adolescents Growing Up in Orphanages and Family Settings, International Journal of Educational Reform 2006; 15 (3): 1056- 7879.
32. Tıraşçı Y, Gören S. Çocuk İstismarı ve İhmali. Dicle Tıp Dergisi 2007; 34 (1): 70- 74.
33. Zimmerman B. Orphan Living Situations in Malawi: A Comparison of Orphanages and Foster Homes, Review of Policy Research 2005; 22 (6).
34. Atlı A. Çocuk Yuvaları ve Yetiştirme Yurtlarında Çalışan Personelin Empatik Eğilim Düzeylerinin İncelenmesi. İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Malatya, 2008.
35. Pala M. Çocuk Yuvalarında ve Aileleriyle Birlikte Yaşayan 7- 11 Yaş Grubu Çocuklarda Yaratıcılığın İncelenmesi. Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1999.
36. T.C. Resmi Gazete, 07. 01. 1999, Sayı: 23576. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Çocuk Yuvaları Yönetmeliği.

<http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/20275.html> (Erişim Tarihi: 07 Ocak 2011).

37. T.C. Resmi Gazete, 13. 11. 1995, Sayı: 22462. Yetiştirme Yurtlarının Kuruluş ve İşleyişine İlişkin Yönetmelik.
http://www.shcek.gov.tr/userfiles/YetistirmeYurlari.pdf (Erişim Tarihi: 18 Ocak 2011).
38. T.C. Resmi Gazete, 05. 10. 2008, Sayı: 27015. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü Çocuk Evleri Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik.http://www.shcek.gov.tr/userfiles/Cocukevleri_CalismaEsaslari.pdf (Erişim Tarihi: 18 Ocak 2011).
39. Milli Eğitim Bakanlığı. Ortaöğretim Projesi, Aile ve Tüketici Bilimleri, Sosyal Hizmet Alanları, Ankara, 2008.
40. Çevik M. Yetiştirme Yurtları Deneyimi. Sosyal Hizmet Uzmanı Yayınları, Ankara, 2006.
41. Cılga İ. Gençlik ve Yaşam Niteliği, Hacettepe Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, Ankara, 1994.
42. Yörükoğlu A. Gençlik Çağı. T. İş Bankası Yayınları, 1987; 27: 13.
43. Geçtan E. Çağdaş Yaşam ve Normal Dışı Davranışlar, Ankara, 1982.
44. Negiz N. Türkiye’de Büyükşehir Belediyelerde Hizmet Etkinliği ve Eğitim İlişkisi. Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Isparta, 2007.
45. Sabuncuoğlu Z. İnsan Kaynakları Yönetimi. Ezgi Kitap Evi, Bursa, 2000, s. 110.
46. Yüksel Ö. Uluslar arası İşletme Yönetimi ve Türkiye Uygulamaları. Gazi Kitap Evi, Ankara, 1999, s. 244.
47. Yıldız U. Yetişkin Eğitimi Çerçevesinde Kentleşme: Bursa Örneği. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2008.
48. Ünal F. S. Halk Eğitimi ve Önemi. 15. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi. Bildiri Özetleri, Muğla, 2006; s. 1240.
49. Edwards R, Usher R. Lifelong Learning: A Postmodern Condition of Education. American Association for Adult and Continuing Education, Adult Education Quarterly, 2001; Vol. 51 No. 4: 276.
50. OECD, Education Policy Analysis- 2004 Edition, Paris, 2005.
51. Çetintaş H, Başel H. Eğitimin İstihdam ve Verimliliğe Etkisi. Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 1999; 5: 105- 108.
52. Bircan İ. Mahalli İdarelerde Hizmet içi Eğitimin Önemi ve Etkinliği. TİD 1988; 60: 309-311.
53. Kakillioğlu T, Dalkılınç M. Eğitim Becerileri Öğrenim Rehberi. Sağlık Bakanlığı, Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Ankara, 2002.
54. Şahin N, Özvarış B. Ş. Tıp Eğitimcileri İçin Eğitim Becerileri Rehberi. Hacettepe Halk Sağlığı Vakfı Yayınları, Ankara, 1999.
55. Mutlu A. Belediyelerin Hizmet İçi Eğitime Bakışı Değişiyor mu. Yerel Yönetimler Kongresi, Çanakkale, 2004, s. 620, 623.

56. Canman D. Türk Kamu Kesiminde Hizmet İçi Eğitim Ölçme ve Değerlendirme; TODAİE, Ankara, 1979; Yayın No: 181.
57. Güler V. D. Belediye Personel Yönetimi, Ankara, 2004, s. 214- 315.
58. İnove K. The Education and Training of Industrial Manpower in Japan. World Bank Staff Working Papers, Washington D.C, 2008; 729.
59. Yılmaz A. Yetiştirme Yurdunda Yaşayan Çocukların Genel Ruh Sağlığı Durumlarının Belirlenmesi. Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri, 2005.
60. Pişmişoğlu E. K. Bir Devlet Hastanesinde Çalışan Hemşirelerin Empati Düzeylerinin İncelenmesi. Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 1997.
61. Kılıç S. İstanbulda'ki Okul Öncesi Öğretmenlerinin Empatik Beceri Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2005.
62. Kımaz S, Soysal S, Çimrin A.H, Günay T. 112 Acil Sağlık Hizmetlerinde Görevli Doktorların Temel Yaşam Desteği, İleri Kardiyak Yaşam Desteği ve Doktorun Adli Sorumlulukları Konularındaki Bilgi Düzeylerinin Değerlendirilmesi. Ulus Travma Dergisi, 2006; 12: 59- 67.
63. Aytaç N, Naharcı H, Öztunç G. Adana'da Eğitim Araştırma Hastanelerinin Yoğun Bakım Hemşirelerinde Hastane Enfeksiyonları Bilgi Düzeyi. Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 2008; 9 (3): 9- 15.
64. Günaydın M. Ortaöğretim Kurullarında Çalışan Öğretmenlerin Empatik Eğilim Düzeyleri İle Çatışma Eğilimi Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Samsun, 1999.
65. İşcen P. Onkologların Çatışma Eğilimlerinin, Empatik Becerilerinin, İş Doyumlarının ve Stresle Başa Çıkma Tarzlarının İncelenmesi. İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2006.
66. Sevimligül G. Hemşirelerin Empatik Eğilim ve Empatik Beceri Düzeylerinin İncelenmesi. Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 2002.
67. Ceylan S, Hacim A, Tekbaş F, Hadse M. MEBS Okulu ve Eğitim Merkez Komutanlığındaki Erbaş ve Erlerin Kişisel Hijyen Konusundaki Bilgi Düzeylerinin Saptanması. Gülhane Tıp Dergisi, 2001; 43 (3); 260- 264.
68. Kalıncı N. Zonguldak İl Merkezi İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin El Hijyenine Yönelik Davranışlarının Belirlenmesi. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak, 2006.
69. Şahin D. Kırklareli Devlet Hastanesi'nde Çalışan Sağlık Personelinin ve Hastaneye Başvuran Kadınların Jinekolojik Kanserler Hakkında Bilgi, Tutum ve Davranışları. Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Edirne, 2009.
70. Yılmaz E. Özkan S. Bir İlçede İki Farklı Yerleşim Yerindeki İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Kişisel Hijyen Alışkanlıklarının Karşılaştırılması. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi, 2009; 4 (10): 27.

71. Gündoğan N. Okul Kantinlerinde alışan Personelin Beslenme, Hijyen ve Sanitasyon Konularında Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2008.
72. Gini G, Albiero P, Benelli B, Altoe G. Does Emphy Predict Adolescents Bullying and Defending Behavior, *Agressive Behavior*, 2007; 33: 467- 476.
73. Wied M, Branje J.T, Meeus H.J. Empathy and Conflict Resolution in Friendship Relations Among Adolescents, *Agressive Behavior*, 2007; 33: 48- 55.
74. Zincir H, Erten K. E. Birinci Basamakta alışan Sağlık Personelinin Hasta Hakları Konusunda Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi. *Uluslar arası İnsan Bilimleri Dergisi*, 2009; 6 (1): 883.
75. Üzel A. Er ve Erbaşların Aile Planlaması İle İlgili Bilgilerinin Eğitim Öncesi ve Sonrası Değerlendirilmesi. Mersin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Mersin, 2007.
76. Açıkel C. H. ve Arkadaşları. Genç Erişkin Erkeklerin Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar Konusunda Bilgi Düzeyleri. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 2005; 4 (1).

EKLER

EK- 1

ISPARTA ÇOCUK YUVASI VE YETİŞTİRME YURDU PERSONELİ EĞİTİM DEĞERLENDİRME ANKETİ

Adınız Soyadınız:.....

SEMİNER SUNUMU EĞİTİM SORULARI

1. Bulaşıcı hastalıklar nasıl bulaşır? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz.)

- a. Öpüşmeyle
- b. Besinlerle
- c. Su ile
- d. Hava ile
- e. Kan ile
- f. Annenin kanının ya da kanlı sıvılarının bebeğe geçmesi ile
- g. İnsandan insana zedelenmiş deri ya da mukoza aracılığıyla

2. Halk arasında sarılık olarak adlandırılan, su ve besinlerle bulaşan hepatit tipi hangisidir?

- a. Hepatit A
- b. Hepatit B
- c. Hepatit C
- d. Hepatit D
- e. Hepatit E

3. Bulaşıcı hastalıklardan nasıl korunabiliriz?.....

.....

4. Domuz gribi aşısı oldunuz mu?

- a. Evet
- b. Hayır

5. Domuz gribi aşısının kanser yaptığını düşünüyor musunuz?

- a. Evet
- b. Hayır
- c. Bilmiyorum

6. Domuz gribi virüsünün adı nedir?.....

7. Domuz gribinden korunmak için aşağıdaki soruları Doğru / Yanlış şeklinde cevaplayınız.

- a. El yıkama domuz gribine karşı koruyucudur? Doğru () Yanlış ()
- b. Grip aşısı domuz gribine karşı koruyucudur? Doğru () Yanlış ()
- c. Maske kullanmak domuz gribine karşı koruyucu değildir? Doğru () Yanlış ()
- d. Kirli ellerle, gözlere, burna ve ağza dokunulmamalıdır? Doğru () Yanlış ()
- e. Bulunulan mekan sık sık havalandırılmalıdır? Doğru () Yanlış ()
- f. Mendil kullanmalı, kullanılan mendiller çöp kutusuna atılmalıdır? Doğru () Yanlış ()
- g. Öpüşmekten kaçınmalıyız? Doğru () Yanlış ()

- 8. Domuz gribi öksürük, aksırıkla bulaşır mı?**
a. Evet b. Hayır c. Bilmiyorum
- 9. Domuz gribi tokalaşma, öpüşme ve sarılmayla bulaşır mı?**
a. Evet b. Hayır c. Bilmiyorum
- 10. Domuz gribi kan yoluyla bulaşır mı?**
a. Evet b. Hayır c. Bilmiyorum
- 11. Domuz gribi içme, kullanma ve havuz sularından bulaşır mı?**
a. Evet b. Hayır c. Bilmiyorum
- 12. Domuz gribinin insanlar üzerindeki belirtilerini biliyor musunuz?**
a. Evet b. Hayır
- 13. Domuz gribine yakalanmış bir kişiye 2 gün içinde tedavi başlanırsa tedavi başarılı olur mu?**
a. Evet b. Hayır c. Bilmiyorum
- 14. Aşağıdaki soruları Doğru / Yanlış şeklinde cevaplayınız.**
- a. Oyun çocuğa kurallara uymayı, sorumluluk almayı işbirliğini ve diğer insanlara saygılı olmayı öğretir? Doğru () Yanlış ()
- b. Çocuğun bedensel, ruhsal gelişimi ve eğitimi için oyun, beslenme ve uyku kadar önemli bir ihtiyaç değildir? Doğru () Yanlış ()
- c. Çocuklar için oyun, çocuğun doğal ortamının bir dışı vurumudur? Doğru () Yanlış ()
- d. Her çocuğun zeka gelişiminin % 50'si doğumla 4 yaş arasındadır? Doğru () Yanlış ()
- e. Oyunla öğrenmenin zararlarından birisi de, dikkatin dağılmasıdır? Doğru () Yanlış ()
- f. Oyunun tedavi edici özelliği vardır? Doğru () Yanlış ()
- 15. Oyun sırasında eğiticinin rolü ne olmalıdır? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz.)**
- a. Yumuşak ses tonuyla konuşup, nazik hareketlerle yaklaşip, şarkılar söyleyebilir.
b. Oyun oynarken geçen zamanın mutlu, neşeli ve öğretici olmasına yardımcı olur.
c. Eğitici cevabını zaten bildiği soruları çocuğa sormamalıdır.
d. Çocuğu oyun sürecinden birden koparmamalı.
e. Çocuğun bilgeliğini değil kendi bilginizi ön plana çıkarmalı.
f. Yüksek ses tonuyla konuşup, sert hareketlerle yaklaşip, şarkılar söyleyebilir.

16. Çocuklar için oyuncak seçerken nelere dikkat edilmelidir? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz.)

- a. Karmaşık ve detayları çok olmalıdır
- b. Köşeleri yuvarlak ve küt olmalıdır.
- c. Çocuğun sağlığına zarar vermeyecek boya ve verniklerle boyanmış olmalıdır.
- d. Her zaman büyüklerin hoşuna giden oyuncaklar tercih edilmelidir.
- e. Sökülüp takılabilen türde oyuncaklar tercih edilmemelidir.
- f. Ne çok basit ne de çok karmaşık olmalıdır. Basitten karmaşığa doğru tercih edilmelidir.
- g. Dayanıklı olmalıdır.

17. Sallanan at, pedallı araba, üç tekerlekli bisiklet, yük arabası ve salıncak seti çocuklar için en uygun hangi dönemde alınmalıdır?

- a. 8-12. ay arası
- b. 15-18. ay arası
- c. 3-4 yaş arası
- d. Okul çağı

18. Çocuklarda ateş 39 derece altı seviyelerinde vücut savunmasını güçlendirir, mikroorganizmaların yok edilmesine yardım eder?

- a. Doğru
- b. Yanlış
- c. Bilmiyorum

19. Çocukta ateş nerelerden ölçülebilir?.....

.....

20. Kan, safra kusma ve fişkirir tarzda kusma görülen çocuğun durumunu ciddiye almaya gerek yoktur?

- a. Doğru
- b. Yanlış
- c. Bilmiyorum

21. Aşağıdaki soruları Doğru / Yanlış şeklinde cevaplayınız.

- a. Çocuklarda emekleme döneminden itibaren en sık karşılaşılan kaza tipi düşmedir?
Doğru () Yanlış ()
- b. Çocuklarda yüksekte düşmelerde kusma, dalgınlık, ağız veya kulaktan kan gelmesi varsa doktora gitmeye gerek yoktur?
Doğru () Yanlış ()
- c. Herhangi bir yeri yanan çocuğa yoğurt, diş macunu ve salça sürülebilir?
Doğru () Yanlış ()
- d. Yanıklarda oluşan kabarcıkları patlatabiliriz?
Doğru () Yanlış ()
- e. Kanamalarda, kanayan yere temiz bir bezle elimizi kaldırmadan 5 dakika baskı uygulamalıyız?
Doğru () Yanlış ()
- f. Tuz ruhu ve çamaşır suyu içmeye bağlı zehirlenmeler çok tehlikeli zehirlenmelerdir?
Doğru () Yanlış ()
- g. Yanlışlıkla kimyasal bir madde içen çocuk kusturulmalıdır?
Doğru () Yanlış ()

22. Herhangi bir yabancı cisim yutan kişiye uygulanan manevranın adı Heimlich manevrasıdır?

- a. Evet b. Hayır c. Bilmiyorum

23. Aşağıdaki soruları Doğru / Yanlış şeklinde cevaplayınız.

- a. Çocuklarda parmak emme, tırnak yeme, alt ıslatma, kekemelik ve okul başarısızlığı, davranış bozukluğu olarak adlandırılır?
Doğru () Yanlış ()
- b. Yalan söyleme ve çalma-hırsızlık, uyum bozukluğu olarak adlandırılır?
Doğru () Yanlış ()
- c. Parmak emme normal çocuklarda herhangi bir psikolojik etken olmaksızın 3-4 yaşlarına kadar görülebilir?
Doğru () Yanlış ()
- d. Eve yeni bir kardeşin gelmesi çocukta parmak emmeye neden olabilir?
Doğru () Yanlış ()
- e. Tırnak yeme alışkanlığına 3-4 yaşlarından önce sıklıkla rastlanmaz?
Doğru () Yanlış ()
- f. Kız çocuklarda erkelere oranla daha sık enürezis (alt ıslatma) görülmektedir?
Doğru () Yanlış ()
- g. Çocuğun kakasını uygun olmayan yerlere bırakmasına enkoprezis denir?
Doğru () Yanlış ()
- h. Kekemeliğin başlatıcı etkeni genelde korkudur?
Doğru () Yanlış ()

24. Aşağıdakilerden hangisi çocukların okul başarısızlığı karşısında olumlu anne baba davranışıdır?

- a. Anne babalar çocuklarını başarılı kardeşleriyle kıyaslamalıdır.
b. Anne babalar karnedeki başarısız notlara dayanarak çocuklarını katı bir dille suçlamalıdır.
c. Anne babalar okul olgunluğuna ulaşmamış çocuklarını okula erken göndermemelidirler.
d. Anne babalar şiddetli tepkiler vermelidirler.

25. Çocuklarda çalma-hırsızlık olayı 5 yaşına kadar bir sorun oluşturur mu?

- a. Evet b. Hayır c. Bilmiyorum

26. Ülkemizde kızlar arasında evden kaçmalar ve sorumsuz cinsel ilişkiler artış göstermekle birlikte, genelde suç oranı erkeklerle kıyaslanmayacak ölçüde düşüktür?

- a. Doğru b. Yanlış c. Bilmiyorum

27. Aşağıdaki soruları Doğru / Yanlış şeklinde cevaplayınız.

a. Dünya Sağlık Örgütü adolesanları (ergenleri) “10-19 yaşları arasındaki kişiler” olarak tanımlamaktadır?

Doğru () Yanlış ()

b. Adolesan (ergen) dönemi çocukluktan yetişkinliğe geçişi tanımlar?

Doğru () Yanlış ()

c. Ergenliğin başlama yaşı, ortalama olarak kızlarda 12-13, erkeklerde 14- 15’dir?

Doğru () Yanlış ()

d. Ergenlikte kadın ve erkekte cinsiyet hormonlarının salgılanması görülür?

Doğru () Yanlış ()

e. Ergenlik, somut düşünceden soyut düşünceye geçişin yaşandığı bir dönemdir?

Doğru () Yanlış ()

f. Ergenlik dönemi, kişilere kendi mesleğini seçme görevini yüklemeyiz?

Doğru () Yanlış ()

g. Ergenlikte, cinsellikle ilgili psikolojik olgunlaşma görülmez?

Doğru () Yanlış ()

28. Ergenlik döneminde ergenlerin, ayak üstü (fast food) beslenme, abur cubur yeme ve aşırı tuz-yağ tükettiği görülür?

a. Evet

b. Hayır

c. Bilmiyorum

29. Anoreksia Nervosa sizce ne tür bir hastalıktır?

a. Karaciğer bozukluğu b. Akciğer bozukluğu c. Beslenme bozukluğu d.

Uyku bozukluğu

30. Aşağıdakilerden hangisi cinsel davranış ve üreme sağlığı sorunlarından değildir?

a. Erken yaşta evlilik

b. Erken yaşta cinsel ilişki

c. Modern aile planlaması yöntemlerini kullanma

d. Erken yaşta gebelik

31. Kokain, bir defa kullanımdan sonra bile bağımlılık yapar mı?

a. Evet

b. Hayır

c. Bilmiyorum

32. Uyuşturucuya alışma nedenleri neler olabilir? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz.)

a. Arkadaş

b. Öğretmen

c. Merak

d. Eğlence

e. Sorunlar

f. Evli olmak

33. Madde kullanan kişi nasıl anlaşılır?

a. Okul başarısı düşebilir?

Doğru () Yanlış ()

b. Daha sinirlidirler?

Doğru () Yanlış ()

c. Her zamankinden daha az para harcamaya başlar?

Doğru () Yanlış ()

d. Kişinin kendisine olan özeni artar?

Doğru () Yanlış ()

e. Hafif uyukulu ve yorgun gözükebilir?

Doğru () Yanlış ()

f. Gözbebeklerinin büyüklüğü değişir?

Doğru () Yanlış ()

g. Gözlerini boşluğa dikerler?

Doğru () Yanlış ()

34. Çocuk haklarına dair sözleşmeye göre kaç yaşın altına çocuk denir?

a. 20

b. 18

c. 15

d. 10

35. Aşağıdakilerden hangileri çocuğun haklarıdır? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz.)

- a. Eğlenme, dinlenme ve kültürel etkinlikler için zamana sahip olma hakkı.
- b. Uyuşturucu bağımlılığından korunma hakkı.
- c. Cinsel sömürüden korunma hakkı.
- d. İşkence yapılabilmeme hakkı.
- e. Silahlı çatışmalara katılma hakkı
- f. Din ve vicdan özgürlüğü hakkı.

36. Aşağıdaki soruları Doğru / Yanlış şeklinde cevaplayınız.

- a. Çocuklar çevresel koşullara karşı büyüklere göre daha dayanıklıdır?
Doğru () Yanlış ()
- b. Çocuklar hava kirliliğinden daha önemli ölçüde etkilenmektedirler?
Doğru () Yanlış ()
- c. Ülkemiz için iç ortam hava kirliliğinin en önemli nedeni sigara dumanıdır?
Doğru () Yanlış ()
- d. İnsan ve hayvan atıkları, ishaller hastalıkların temel nedenidir?
Doğru () Yanlış ()
- e. Çocukların oyun alanlarında keskin kenarlar ve çıkıntılar bulunmalıdır?
Doğru () Yanlış ()
- f. Çocukları kesiklerden korumak için mobilya kenarlarını küt ve yuvarlak yapmalıyız?
Doğru () Yanlış ()
- g. Çocukları zehirlenmelerden korumak için karanlıkta ilaç verebiliriz?
Doğru () Yanlış ()

37. Tuvalet eğitimi hangi dönemde başlar?

- a. 0-1 yaş arasında
- b. 1-3 yaş arasında
- c. 4 yaşında
- d. 6 yaşında

38. Vücutta ve vücudun farklı organlarında meydana gelen boy, kilo ve hacim artışına büyüme denir?

- a. Evet
- b. Hayır
- c. Bilmiyorum

39. Çocukta gelişimi etkileyen faktörler neler olabilir?

- a. Kardeş sayısı.
- b. Hormonlar.
- c. Kalıtım.
- d. Annenin kullandığı ilaçlar.
- e. Annenin beslenmesi.
- f. Hepsi.

40. Çocuğun tuvalet eğitimine hazır olduğunu gösteren belirtiler nelerdir?

- a. Islak bez sayısının azalması? Doğru () Yanlış ()
- b. Kuru kalkma? Doğru () Yanlış ()
- c. Kaka ya da çişinin geldiğini farkedememe? Doğru () Yanlış ()
- d. Sıkıştığını mimik ya da hareketlerle ifade edebilme? Doğru () Yanlış ()
- e. 2 saatten uzun kuru kalma? Doğru () Yanlış ()
- f. Oturma, çömelme, yürüme gibi hareketleri rahatça yapabilme? Doğru () Yanlış ()

41. Uygun zamanda başlanmış ve doğru yaklaşım uygulanmış bir tuvalet eğitimi genellikle 1 haftada tamamlanır?

- a. Evet b. Hayır c. Bilmiyorum

42. Kız çocukları tuvalet eğitimi erkekler göre bir kaç ay daha erken başarabilir?

- a. Evet b. Hayır c. Bilmiyorum

KATKILARINIZDAN DOLAYI TEŞEKKÜR EDERİZ...

EK- 2

**ISPARTA ÇOCUK YUVASI VE YETİŞTİRME YURDU PERSONELİ
EĞİTİM DEĞERLENDİRME ANKETİ**

Adınız Soyadınız:

FÖY EĞİTİM SORULARI

1. Aşağıdaki soruları Doğru / Yanlış şeklinde cevaplayınız.

a. Bakıcı anne/bakım elemanı, çocuk evlerinde çocukların gelişiminden ve bakımından sorumlu personeli tanımlar?

Doğru () Yanlış ()

b. Meslek elemanı, psikolog, sosyal çalışmacı, çocuk gelişimci, sosyolog, öğretmen, doktor, çocuk eğitici ve hemşirelerden oluşur?

Doğru () Yanlış ()

c. Çocuk evlerinde bakılan çocukların muayene ve tedavilerine ilişkin işlemlerin yürütülmesinden çocuk evleri koordinasyon merkezi sorumludur?

Doğru () Yanlış ()

d. Çocukların okula devamını sağlamak ve izlemek, programlı çalışma alışkanlığını kazandırmak, okul ile ilgili sorunlarını çözmek, hemşirenin görevlerindedir?

Doğru () Yanlış ()

e. Çocukların beslenmeleri ile ilgilenmek ve yemek yemekte zorluk çeken çocuklara yardımcı olmak, bakıcı annenin görevlerindedir?

Doğru () Yanlış ()

f. Çocuk evlerine, evleri belirten bir tabela asılmalıdır?

Doğru () Yanlış ()

g. Çocuk evinde kalan çocuklara, yaş ve eğitim durumlarına göre harçlık ödenir?

Doğru () Yanlış ()

2. Aşağıdakilerden hangi ya da hangileri evlat edinme için gereklidir? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)

a. Evlat edinmeye karar veren aileler, müracaatlarını buldukları illerdeki İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü'ne yaparlar.

b. Aday aile ile ön görüşme yapılmadan, başvuru dilekçesi hazırlanır.

c. Müracaat eden aile ve sosyal çevresi hakkında detaylı bir araştırma başlatılır.

d. Evlat edinilecek çocuk ile, evlat edinecek kişi arasında en az 18 yaş, en fazla 40 yaş farkının olması gereklidir.

e. Evlat edinenin fizik ve ruh sağlığı açısından çocuğa bakabilecek durumda olması gereklidir.

f. Aile, herhangi bir suçtan ve yüz kızartıcı bir suçtan ceza almış olsa da, evlat edinebilir.

3. Aşağıdaki soruları Doğru / Yanlış şeklinde cevaplayınız?

a. Fiziksel gelişim, bedeni oluşturan tüm organların gelişmesi, boyun uzaması, kilonun artışı demektir?

Doğru () Yanlış ()

b. Bebeklik döneminde erkekler kızlara oranla daha uzun ve daha kiloludur?

Doğru () Yanlış ()

c. Baş çevresinin büyümesi çocuğun beyin gelişimi hakkında fikir vermez?

Doğru () Yanlış ()

d. Göğüs çevresi yeni doğan bir bebekte baş çevresiyle birbirine çok yakın olup neredeyse eşittir?

Doğru () Yanlış ()

e. Bebeklerde ilk dişler, 6 ay civarında çıkmaya başlar, ancak dişlerin çıkması bazen 13 aya kadar gecikebilir?

Doğru () Yanlış ()

f. Fiziksel gelişim için oyun, uyku ve beslenme kadar önemli değildir?

Doğru () Yanlış ()

g. Doğal merakından dolayı çok sık azarlanan ve engellenen çocukta, suçluluk duygusu gelişmektedir?

Doğru () Yanlış ()

4. Çocuk hakları sözleşmesi ile ilgili hangileri doğrudur? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz)

a. İlköğretimi zorunlu ve parasız okumak

b. Her çocuk temel yaşama hakkına sahiptir

c. Doğumdan sonra çocuğun nüfus kütüğüne kaydettirilme zorunluluğu yoktur

d. Ana – babası ayrı devletlerde oturan bir çocuk, her ne olursa olsun anne ve babasıyla görüşemez

e. Çocuk düşüncesini özgürce açıklama hakkına sahiptir

f. Geçici veya sürekli olarak aile çevresinden yoksun kalan bir çocuk, devletten özel koruma ve yardım görme hakkına sahiptir

g. Çocuklar, olabilecek en iyi sağlık düzeyine kavuşma, tıbbi bakım ve rehabilitasyon kuruluşlarından yararlanma hakkına sahiptirler

h. Çocukların sosyal sigortadan yararlanma hakları yoktur

i. Çocuk, kendi dinine inanma ve uygulama, kendi dilini kullanma hakkından yoksun bırakılamaz.

j. On sekiz yaşından küçük çocuklara, işledikleri suçlar nedeniyle idam cezası verilemeyeceği gibi, ömür boyu hapis cezası da verilemez.

5. Çocuk hakları, kanunen veya ahlakî olarak dünya üzerindeki tüm çocukların doğuştan sahip olduğu, eğitim, sağlık, barınma; fiziksel, psikolojik veya cinsel sömürüye karşı korunma gibi haklarının hepsini birden tanımlamakta kullanılan evrensel kavramdır?

a. Evet

b. Hayır

c. Bilmiyorum

6. Aşağıdakilerden hangi ya da hangileri stresin sık görülen belirtileridir? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)

- a. Uyku düzeninin değişmesi
- b. İştahın değişmesi
- c. Sinirlilik
- d. İçine kapanma
- e. İnsanlarla ilişkilerinde gerginlik
- f. Hepsi

7. Aşağıdakilerden hangisi stresle baş etme yöntemlerindendir?

- a. Gevşeme egzersizleri yapmak
- b. Nefes egzersizleri yapmak
- c. Fiziksel egzersiz yapmak
- d. Doğru beslenmek
- e. Hepsi

8. İletişim, katılanların bilgi/semboller üreterek birbirlerine ilettikleri ve bu iletileri anlayıp yorumladıkları süreçtir?

- a. Evet
- b. Hayır
- c. Bilmiyorum

9. Aşağıdaki soruları Doğru / Yanlış şeklinde cevaplayınız?

- a. İletişimin ilk kuralı dinledir?
Doğru () Yanlış ()
- b. Gürültü iletişim kurmayı engellemez?
Doğru () Yanlış ()
- c. Yüz yüze iletişimde en etkili yöntem, beden dilinden çok ses tonudur?
Doğru () Yanlış ()
- d. İletişim için ideal pozisyon açık ileri duruştur?
Doğru () Yanlış ()
- e. Beden diliyle iletişim, gözler, mimikler ve davranış aracılığıyla olur?
Doğru () Yanlış ()
- f. İletişim için iki kişi arasında olması gereken mesafe, sosyokültürel yapıya göre değişmekle beraber bir kol mesafesi çoğu insan için uygundur?
Doğru () Yanlış ()

10. Aşağıdaki soruları Doğru / Yanlış şeklinde cevaplayınız?

- a. Aile içi şiddet, ayrılık, yeni bir kardeş ve taşınma gibi nedenler çocuklarda travmalara neden olabilir?
Doğru () Yanlış ()
- b. Korunmaya muhtaç çocukların, korunma kararı nedenleri arasında en sık sebep ekonomik nedenler gelmektedir?
Doğru () Yanlış ()
- c. Yuvada kalan çocukların çoğunun anne ve babası hayatta değildir?
Doğru () Yanlış ()
- d. Çocuklarda travmaya bağlı davranış değişikliğini yıllar sonrada görebiliriz?
Doğru () Yanlış ()
- e. Travmaya uğrayan çocukların çoğu, bu olaylardan başkalarını sorumlu tutarlar?
Doğru () Yanlış ()
- f. Travmaya uğramış çocuklar, yaşadıkları olayları hatırlamaktan korkarlar?
Doğru () Yanlış ()
- g. Geçmişinde travmaya uğramış çocuklar, şiddete daha yatkındırlar?
Doğru () Yanlış ()
- h. Travmaya uğramış çocuklar, korktuklarında mantıklı düşünemezler?
Doğru () Yanlış ()

11. Travmaya uğramış bir çocuğun gelecekte yaşayabileceği problemleri neler olabilir? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)

- a. Madde bağımlılığı
b. Depresyon
c. Kişilik bozuklukları
d. Aile sorunları
e. İntiharlar

12. Travma sonrası çocukta ne gibi bulgular görülebilir? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)

- a. Huzursuzluk
b. Uyku problemleri
c. İntikam planları
d. Donukluk
e. Sakarlık

KATKILARINIZDAN DOLAYI TEŞEKKÜR EDERİZ...

EK- 3

**ISPARTA ÇOCUK YUVASI VE YETİŞTİRME YURDU PERSONELİ BİLGİ
EDİNME ANKETİ**

1. Adınız Soyadınız:.....
2. Cinsiyetiniz: a. Kadın b. Erkek
3. Yaşınız:.....
4. Medeni durumunuz: a. Evli b. Bekar c. Dul/Boşanmış
5. Varsa çocuk sayınız?.....
6. Bu kurumda ki göreviniz nedir?.....
7. Bu kurumda ki toplam çalışma süreniz kaç yıl?...../yıl
8. Maddi durumunuz nasıl?
 a. Çok iyi b. İyi c. Orta d. Kötü e. Çok kötü
9. Eğitim durumunuz?
a. Okur yazar değil
b. Okur yazar
c. İlkokul mezunu
d. Ortaokul mezunu
e. Lise mezunu
f. Yüksekokul/ Üniversite
g. Lisansüstü/ Doktora
10. En uzun süre ikamet ettiğiniz bölge ve tipi:
Bölge: a. İç Anadolu b. Akdeniz c. Ege d. Doğu Anadolu
 e. Güneydoğu Anadolu f. Karadeniz g. Marmara
Tipi: a. İl b. İlçe c. Köy
11. Herhangi bir tanı konulmuş hastalığınız var mı?
a. Evet (Evetse hangi hastalık/ hastalıklar?).....
b. Hayır
12. Daha önce herhangi bir eğitim çalışmasına katıldınız mı?
 a. Evet b. Hayır
13. Size yapılan bu eğitim çalışmalarının faydalı olacağını düşünüyor musunuz?
 a. Evet b. Kısmen c. Kararsızım d. Hayır

14. Mesleğinizle ilgili eğitim ihtiyacı hissediyor musunuz?

a. Evet b. Hayır

15. Eğitim çalışmalarına istekli mi katılıyorsunuz?

a. Evet b. Hayır c. Kararsızım

16. İşyerinizde ki çalışma koşulları sizce uygun mu?

a. Uygun b. Kısmen uygun c. Uygun değil

KATKILARINIZDAN DOLAYI TEŞEKKÜR EDERİZ...

EK- 4

T.C.
ISPARTA VALİLİĞİ
İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü

Sayı : B.02.1.SÇE.4.32.00.00- 774.03 - 6523
Konu : Eğitimsel Tez Çalışması

09 Kasım 2009

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİNE
(Tıp Fakültesi Dekanlığı)

İlgi: 06/11/2009 tarihli ve 3990 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ile kuruluşlarımızdan Çocuk Yuvası ve Yetiştirme Yurdu Müdürlüğü personeline yönelik eğitimsel tez çalışması yapmak üzere izin talep edilmektedir.

İlgili personele çocukların büyüme ve gelişimlerine katkı sağlaması amacıyla yapmak istediğiniz eğitim çalışması Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinize arz ederim.

Melek GÖK
İl Müdür Vekili

EK- 5

T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
Tıp Fakültesi Dekanlığı
Bilimsel Araştırma Projeleri Danışma Kurulu Kararları

TOPLANTI TARİHİ	TOPLANTI SAYISI	KARAR NO
10.11.2010	XVII	07

7-Fakültemiz Dahili Tıp Bilimleri Bölümü Halk Sağlığı Anabilim Dalı öğretim üyesi Doç.Dr.Ahmet Nesimi Kişioğlu'nun araştırma yürütücüsü olduğu ve Araştırma Görevlisi Dr.Erman Zengin'in yardımcısı olduğu; "Isparta Merkez Çocuk Esirgeme ve Yetiştirme Yurdu Personeline Yapılan Eğitim Çalışması Etkinliğinin Değerlendirilmesi" adlı çalışma hk.

Dahili Tıp Bilimleri Bölümü Halk Sağlığı Anabilim Dalı öğretim üyesi Doç.Dr.Ahmet Nesimi Kişioğlu'nun araştırma yürütücüsü olduğu ve Araştırma Görevlisi Dr.Erman Zengin'in yardımcısı olduğu; "Isparta Merkez Çocuk Esirgeme ve Yetiştirme Yurdu Personeline Yapılan Eğitim Çalışması Etkinliğinin Değerlendirilmesi" adlı araştırma çalışması Klinik Araştırmalar Hakkında Yönetmeliğin 4. maddesinin birinci fıkrası aa bendince uygunluğuna;

Mevcudun Oybirliği ile karar verildi.

(Bu bir etik kurul kararı değildir.)

Prof.Dr.Sıtkı ÖZTAŞ
BAŞKAN
(İMZA)

Prof.Dr.M.Tuğrul SEZER
ÜYE
(İMZA)

Prof.Dr.M.Fehmi ÖZGÜNER
ÜYE
(İMZA)

Prof.Dr.Fatih GÜLTEKİN
ÜYE
(İMZA)

Prof.Dr.Hüseyin OKUTAN
ÜYE
(İMZA)

Doç.Dr.Abdullah ARMAĞAN
ÜYE
(İMZA)

Doç.Dr.Mekin SEZİK
ÜYE
(İMZA)

Doç.Dr.Bumin Nuri DÜNDAR
ÜYE
(İMZA)

Doç.Dr.Doğan ERDOĞAN
ÜYE
(İMZA)

Raportör
İnci AYGÜL
(İMZA)

EK- 6

ISPARTA MERKEZ ÇOCUK YUVASI ve YETİŞTİRME YURDU PERSONELİNE YAPILAN EĞİTİM ÇALIŞMASI ETKİNLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Adlı Çalışmanın Onam Formu

Çocuk Esirgeme ve Yetiştirme Yurdu Personeline eğitici seminerlerin hemen sonrası ve 6 ay sonra tekrar aynı çalışmanın yapılacağı, yapılan çalışmanın sınav olmadığı ve yapılan eğitimlerin kendilerine katkı sağlayıp sağlamadığının değerlendirileceği, araştırma verilerinin anket yoluyla toplanacağı, yapılacak ankette açık ve kapalı uçlu soruların olduğu anlatıldı.

Çalışma sırasında herhangi bir risk olmadığı söylendi.

Yapılacak eğitimlerin meslek yaşamıma katkı sağlayacağı, sağlıklı çocukların yetişmesinde yol göstereceği ve eğitim sonrası yapılacak anket değerlendirmeleriyle de bilgi, durum, tutum ve davranışlarımda anlamlı değişiklik olup olmayacağı anlatıldı.

Araştırmaya katılmayı reddetme hakkımın olduğu bildirildi.

Araştırmaya katıldıktan sonra, devam etmek istemezsem araştırmadan çıkabilme hakkımın olduğu bildirildi.

Araştırmacı tarafından kendi rızama bakılmaksızın araştırma harici bırakılabileceğim bildirildi.

Araştırma sırasında elde edilen bilgilerin bilimsel amaçlarla veya eğitim amacıyla kullanılabileceği bildirildi.

Araştırmaya katılmaktan ötürü kendime bir bedel ödenmeyeceği, benim de herhangi bir ücret talebinde bulunamayacağım bildirildi.

İlginizden ve duyarlılığınızdan dolayı teşekkür ederim.

Dr. Erman ZENGİN

Araştırma hakkında bana sözlü ve yazılı açıklama yapıldı. Bilmek istediğim her şeyi sordum. Bu araştırmaya, kendi rızamla, hiç baskı ve zorlama olmadan katılmayı kabul ediyorum.

Gönüllünün; Adı :
Adresi :
Tel :
İmza :